

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 18, številka 2

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

JUNIJ 2023

Skupaj zazrti skozi vrata dobrodošlice v prihodnost ...

Vsem občankam in občanom iskrene čestitke ob občinskem prazniku naše občine, Občine Komen, ter ob dnevu državnosti naše domovine Slovenije!

članice uredniškega odbora občinskega glasila Burja

- 1 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE**
- 9 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI**
- 11 DRUŠTVENO**
- 17 IZ KOMENSKE KNJIŽNICE**
- 20 BURJINA GLASBA**
- 23 KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO**
- 25 EKO**
- 26 ZDRAVSTVO IN SOCIALA**
- 28 ORA KRASA IN BRKINOV, d. o. o.**
- 35 ŠPORTNO**
- 37 IZ ŠOLSKIH KLOPI**
- 45 BURJICA**
- 48 KAR BURJA PRINESE**
- 52 PRIREDITVE IN OBVESTILA**

Glasilo Občine Komen
Letnik 18, številka 2, JUNIJ 2023

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.490 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen.
Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli.
Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Marija Umek (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Tamara Kukanja, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Ježič
Priprava in tisk: DIGIPRINT, d. o. o.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: **burja@komen.si** najpozneje do **25. 8. 2023**. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v junijsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografije ali fotografije kar tako, da nam pošljete tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslani posnetki v slabi resoluciji ne bomo objavili. Naslednja številka občinskega glasila izide SEPTEMBRA 2023.

Avtorica naslovne fotografije: Elisabetta Tenze-Fonti
Naslov fotografije: Lunina vrata na koncu mavrice

Drage bralke, dragi bralci glasila Burja!

Prišel je mesec junij in z njim čas, ko se pomlad umakne in prepusti prostor poletju. Ko se dnevi daljšajo in postajajo toplejši.

To je tudi čas, ko se učenke in učenci, dijakinje in dijaki poslovijo od šolskih klopi in uživajo v poletnih počitnicah. Vsem skupaj želim uspešen zaključek šolskega leta in naj bosta ta dva poletna meseca, ki prihajata, polna zanimivih in zabavnih trenutkov. Upam, da se vsi skupaj napolnite z novo energijo, da bo uspešen tudi začetek novega šolskega leta, ki sledi v septembru.

Junij je tudi mesec, ko praznujeta naša občina in država. Občankam in občanom iskreno čestitam ob občinskem prazniku in dnevu državnosti. Vsem skupaj želim lepo poletje in vas že sedaj vabim, da se nam avgusta pridružite pri soustvarjanju septembrske številke glasila.

Heidi Vrčon
odgovorna urednica

080 10 10 PROSTOFER

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA !

Mesec junij ni navađen mesec, saj pomeni začetek šolskih počitnic in dopustov. Še preden pa se odpravite na zaslužen oddih, se lahko udeležite katere izmed zanimivih kulturnih in drugih prireditve, ki smo jih v letošnjem juniju pripravili posebej za vas.

Mednje sodi tudi občinski praznik Občine Komen, ki bo letos v soboto, 17. junija, na prireditvenem prostoru na Grofovski in ki bo, vsaj upam, s svojim prireditvenim programom privabil čim večje število vas, drage občanke in občani. Občinski praznik oziroma slavnostna seja občinskega sveta dan prej bo priložnost za zahvalo vsem prebivalcem občine, ki s svojim delom in prizadevanji prispevajo v skupno dobrobit vseh nas, obenem pa bo omogočila vpogled opravljenega dela v minulem letu.

Naj vas na tem mestu prosim tudi za malo razumevanja s prošnjo, da se ne jezite preveč, če z delom občinske uprave niste vedno zadovoljni in se včasih jezite na nas. Vzrok nezadovoljstva tiči tudi v velikih kadrovskih težavah zadnjih nekaj mesecev. Od 12 sistematiziranih delovnih mestih v občinski upravi je namreč dejansko zasedenih le 9. Kljub večkratnim razpisom za zapolnitev prostih delovnih mest doslej zanje ni bilo pretiranega zanimanja in, kot kaže, bomo obstoječo vrzel lahko zapolnili le postopoma. Kadrovska podhranjenost se ne kaže samo pri delu s strankami, temveč dodatno otežuje izvajanje čedalje večjega nabora občinskih nalog.

Kljub opisanim težavam smo se v zadnjem letu razveselili kar nekaj novih, pomembnih pridobitev. Najpomembnejša med njimi je vsekakor Dnevni center za starejše občane naše občine, ki je odprl svoja vrata v oktobru 2022. V »Hiši dobre volje« je zagotovljeno institucionalno varstvo starejših z domsko oskrbo, obenem pa se spodbuja alternativne oblike oskrbe in nudenja pomoči starejšim, ki s paleto storitev poskrbi, da le-ti ohranjajo svojo samostojnost in dostojanstvo, nato pa se izpolnjeni in zadovoljni vsakodnevno vračajo v objem svoje družine, za zidove svoje domačije. Žal ponujenih storitev še ne koristijo vsi, ki bi jih lahko, zato vas ob tej priložnosti prosim za pomoč pri pridobivanju novih rednih obiskovalcev in obiskovalcev dnevnega centra.

Med večje dosežke delovanja občinske uprave štejem tudi obnovo in nadgradnjo številnih objektov naše bogate kulturne dediščine, od celovite kamnoseške prenove grajskega stopnišča v Štanjelu, napeljave elektrike, vrtno razsvetljavo in vodovoda v Ferrarijevem vrtu, do sanacije ograje in najbolj poškodovanih betonskih delov na vrtu Vile Storič, v kateri deluje Zdravstvena postaja Komen. Še posebej slovesno pa je bilo 15. februarja, ko smo skupaj z Društvom izgnancev Komen odprli Medgeneracijski in spominski park Komen.

Končno smo uspeli zagnati cikel z že dolgo napovedanimi večmilijonskimi investicijami. Po začetku urejanja 27 km dolge mreže kolesarskih poti med Komnom in Sežano v januarju smo se v aprilu lotili tudi prepotrebne prenove in dozidave

vrtca v Štanjelu, s pomočjo katere bodo predšolski otroci v Štanjelu dobili dodatno igralnico in sodobno opremljene prostore, šola pa učilnico, ki že več let služi kot pomožna igralnica za vrtec. V maju se je začela tudi izgradnja krožišča na območju nekdanjega obrata ALU Komen, kar bo srednjeročno omogočilo preselitev bencinskega servisa iz središča Komna in navezavo načrtovane zahodne obvoznice mimo nove obrtne cone Komen. Prav tako je od letošnjega leta v teku tudi projekt Kulturni inkubator Štanjel. Po izdelavi vsebinske zasnove Muzeja slovenskega jezika in knjige na Gradu Štanjel smo zdaj v fazi izbora izvajalca gradbeno-obrtniških del, s pomočjo katerih bo po petdesetih letih leta 2025 dokončana celotna obnova gradu.

Poteka tudi rekonstrukcija vodovoda v Škrbini, ki ji v kratkem sledi Volčji Grad. Nadaljuje se tudi niz obnov vaških domov – trenutno sta to predvsem domova v Brjah in v Škrbini, v načrtih pa so tudi druge večje investicije. Več o tem izveste, ko bo več znanega o uspešnosti pridobivanja evropskih sredstev za razvoj občine.

Do takrat pa vam želim prijetno in sproščeno poletje. Uživajte v lepem vremenu, toplih večerih, druženju z družino in s prijatelji. Predajte se sončnim žarkom, čofotajte po vodi, pa čeprav samo v vedru na domačem borjaču. Napolnite si svoje baterije.

Prav na koncu pa naj dodam še čestitke ob občinskem prazniku in dnevu državnosti.

Vaš župan Erik Modic

Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja

Občina Komen je v Uradnem listu RS, št. 46/2023 z dne 21. 4. 2023 objavila javni razpis za dodeljevanje pomoči za spodbujanje zaposlovanja v Občini Komen za leti 2022 in 2023. Razpisna dokumentacija in besedilo razpisa sta objavljena na spletni strani www.komen.si pod rubriko »razpisi«.

Razpisani so sledeči ukrepi:

- Ukrepi 1: spodbujanje odpiranja novih delovnih mest,
- Ukrepi 2: spodbujanje samozaposlovanja,
- Ukrepi 3: spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih oseb.

Višina razpisanih sredstev, zagotovljenih v letošnjem proračunu, znaša 55.000 EUR.

Rok za predložitev vlog je do 27. 9. 2023. Vloga je pravočasna, če je najkasneje zadnji dan roka oddana v sprejemni pisarni občine ali oddana priporočeno po pošti na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen.

Kontakt za dodatne informacije: obcina@komen.si.

Občinska uprava

Župan Občine Komen, mag. Erik Modic, v dogovoru s predsednikom Društva upokojencev Komen, g. Milanom Rudežem, pripravlja srečanje s starejšimi občani. Na srečanje so vabljeni občani, ki so/bodo v letu 2023 dopolnili 65 let. Na srečanje se je potrebno prijaviti s spodnjo prijavnico do 31. julija 2023. Izpolnjene prijavnice pošljite na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, ali na elektronski naslov obcina@komen.si.

Po kratkem kulturnem programu bo sledilo družabno srečanje. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

Prijavnica

Prijavljam se na županov sprejem starejših občanov:

Ime in priimek: _____
 Naslov: _____
 Številka gsm telefona: _____
 Datum rojstva: _____

V primeru, da se na sprejem prijavljata zakonca ali partnerja, v spodnjo tabelo vpišite še njegove / njene podatke:

Ime in priimek: _____
 Datum rojstva: _____

Vabilo bo poslano na en naslov.

Srečanje bo predvidoma septembra. Vabilo prejmete po pošti.

OBVESTILO O OBDELAVI OSEBNIH PODATKOV

S podpisom prijavnice se strinjam, da se lahko osebni podatki uporabljajo, obdelujejo in preverjajo za potrebe in namen posredovanja vabila na županov sprejem starejših občanov. Občina bo posredovane osebne podatke uporabila izključno za namene, kot so opredeljeni v tem soglasju oziroma privolitvi, ter jih hranila do preklica privolitve s strani posameznika, ki je podatke posredoval, oziroma do izteka namena, za katerega so se podatki zbrali. Pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov je privolitev posameznika. Privolitev lahko kadar koli prekličate, ne da bi to vplivalo na zakonitost obdelave podatkov, ki se je na podlagi privolitve izvajala do njenega preklica. Upravitelj osebnih podatkov je Občina Komen. Občina bo hranila in varovala osebne podatke na primeren način, tako da ne bo prišlo do morebitnih neupravičenih razkritij podatkov nepooblaščenim osebam. Občina bo omogočila obdelavo oziroma posredovanje osebnih podatkov izključno naslednjim pooblaščenim uporabnikom (pooblaščenim zaposleni občine, pooblaščenim osebam, ki obdelujejo osebne podatke pri pogodbenem obdelovalcu občine, osebam, ki izkažejo pooblastilo za dostop do osebnih podatkov v okviru zakona oziroma podzakonskih predpisov). Občina ne uporablja avtomatiziranega sprejemanja odločitev, vključno z oblikovanjem profilov. Osebni podatki se ne prenašajo v tretje države ali mednarodne organizacije. Seznanjen/a sem, da imam glede osebnih podatkov, ki se nanašajo name, pravico seznanitve, dopolnitve, popravka, omejitve obdelave, izbrisa in prenosljivosti (vključno s pravico do pritožbe pri Informacijskem pooblaščenju in sodnim varstvom pravic – pritožbo lahko podate Informacijskemu pooblaščenju (naslov: Dunajska 22, 1000 Ljubljana, e-naslov: gp.ip@ip-rs.si telefon: 012309730, spletna stran: www.ip-rs.si). Podrobnejše informacije o tem, kako občina ravna z osebnimi podatki, so na voljo preko kontaktnih podatkov pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov: e-pošta: dpo@virtuo.si.

Obnova vodovoda v Škrbini

Občina Komen je začela z rekonstrukcijo dveh krakov vodovodnega sistema v skupni dolžini 350 m. V sklopu investicije bomo zgradili tudi zemeljsko optično

omrežje in prenovili asfaltno prevleko cest ter uredili odvodnjavanje cestnih meteornih vod. Obstoječ vodovod je bil dotrajan in neustrezen za kvalitetno

pitno vodo. Vrednost investicije znaša 98.000,00 EUR.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeškin,
občinska uprava

Krožno križišče Alu Komen

Investitor Direkcija RS za infrastrukturo, Tržaška cesta 19, 1000 Ljubljana je začela z investicijo krožnega križišča na regionalni cesti R3-617/1054 Komen–Gorjansko v km 0+310 do km 0+500.

Izvajalec gradbeno obrtniških del na krožnem krožišču je CPK, d. d., s ka-

terim sta Direkcija RS za infrastrukturo kot naročnik in Občina Komen kot sofinancer podpisali pogodbo v vrednosti 722.223,30 EUR z DDV. Vrednost sofinancerskih sredstev Občine Komen znašajo 172.796,69 EUR z DDV. Izvajalec je začel z gradnjo krožnega krožišča maja, predvi-

deni rok zaključka je april 2024.

Obravnavano območje se prične tik za priključkom lokalne poti JP 676251, in sicer v km 0+310 in zaključuje v km 0+500. Cesta je ureja kot dvosmerna v skupni širini vozišča cca 5.00 m. Na obravnavanem odseku se nahaja priključek na makadamsko parkirišče ob desni strani ter več dovozov na kmetijska zemljišča ob levi strani.

Na predvideno krožišče na odseku ceste 1054 Komen–Gorjansko se bo navezovala obvoznica Komen, ki se bo zahodno od naselja Komen odcepila od regionalne ceste odsek 1048 Opatje selo–Komen. Pri umeščanju krožišča je bil pogoj tudi zagotovitev primerne površine – najmanj 2000 m² skupaj na parcelah 1818/18 in 1818/19 k. o. Komen za potrebe umestitve nove oziroma predstavljene bencinske črpalke iz središča Komna.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeškin, občinska uprava

Dozidava in rekonstrukcija vrtca Štanjel

Občina Komen je 9. 3. 2023 podpisala pogodbo za gradbena dela v okviru dozidave in rekonstrukcije Vrtca Štanjel z izvajalcem ETG EDITREND, d. o. o., iz Nove Gorice. Vrednost gradbeno obrtniških in instalacijskih del znaša 1.293.971,09 EUR z DDV. V okviru dozidave in rekonstrukcije vrtca je predviden linijski aditivni koncept dozidave, kjer se doda potrebne manjkajoče prostore v nadaljevanju osnovnega gabarita proti jugu stavbe v smeri proti zunanjem igrišču.

Program vrtca je v celoti zasnovan v pritličju z dostopom in izhodom na nivo terena proti zahodu ter proti jugu

na obstoječe zunanje igrišče. V kleti pod stavbo na nivoju prometne ureditve so predvideni pokrito parkirišče, tehnični prostori in stopnišče, ki vodi v zgornjo etažo. Dostop za gibalno ovirane osebe je omogočen preko interventne poti, ki se dvigne na nivo zgornjega vrtca na zahodni strani.

Vhod v vrtec se predvidi z zahodne strani. Ob vhodu na JZ delu dozidave je predviden osrednji prostor. Vse igralnice so dostopne preko osrednjega prostora, tako da je možno igralnice medsebojno povezati in s tem povečati uporabnost osrednjega prostora. Iz osrednjega pros-

tora je možen tudi dostop na zunanje ograjeno igrišče iz terase preko zunanjih stopnic v obliki tribune, s katerimi se premosti intervencijsko pot in se s tem zagotovi varen dostop do igrišča. Pod stopnicami se predvidi zunanje sanitarije ob igrišču ter priročno shrambo za rekvizite.

Izvajalec je začel z izvajanjem gradbenih del v aprilu: odstranitev ograj, nadstreška, stavbnega pohištva, rušenje opečnatih sten v objektu, rušenje armarobetonskih kontrakcij pred objektom ter zemeljskim izkopom za dozidavo novega objekta.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeškin, občinska uprava

Rezultati akcije ocenjevanja urejenosti vasi, domačij in vrtov na območju Občine Komen v letu 2023

Dejstvo je, da si večina vasi priznanja, ki so jih v preteklosti sicer že prejele, vedno znova in znova zaslužijo. Vasi postajajo vedno bolj urejene, vaščani podobe vasi nadgrajujejo, marsikje že vходи v vas izkazujejo dobrodošlico obiskovalcu. Lahko zatrdimo, da skoraj ni več vasi, ki ne bi imela urejenih ekoloških otokov, vaških kalov in vaških jeder.

Vse to je odraz složnosti, izvirnosti, motiviranosti in zanesenosti domačinov, ki jim ni vseeno za svoj kraj. Želijo si vasi urediti tako, da bodo še bolj privlačne in prijetnejše za skupno sobivanje. Nena zadnje tudi naključnim obiskovalcem, tujcem in kolesarjem to ne ostane neopazeno.

Če to velja za skoraj večino vasi, pa to ne velja za nekatere zelo male zaselke kot tudi ne za samo središče občine. Marsikaj bi se dalo povedati o neurejenosti in zasmetenosti okrog stavb, ki so javnega pomena. Pa o razbitih cvetličnih koritih in skrivenčenem in odsluženem mlaju sredi placu. O zaraščenosti javnih poti in preraslih zidovih, kjer rastlinje že ogroža varnost pešcev. Kot v posmeh vsem Komencem. Žal komisija tega letos ni mogla spregledati.

Ni delo članov komisije iskati vzroke za tako stanje; v prihodnje se bomo pač morali vsi skupaj spopasti z njimi in se truditi, da jih odpravimo. Je pa delo komisije, da te neljube prizore opazi in

nanje opozori. Zgolj z namenom, da kaj izboljšamo, da si vzamemo za zgled urejene vasi, ki jih ni malo. In da nas ne bo več sram pogledati malo dlje od svojega dvorišča.

Morda je letos komisija ocenjevala z nekoliko drugačnimi očmi kot pretekla leta, ponekod namenoma spregledala kak plevel, nepokošen rob ob cesti ali še neurejen ekološki otok. Komisija je več pozornosti namenila urejeni krajini okrog vasi, vidni prepletenosti dela človeških rok in narave ter izvirnosti in domiselnosti domačinov pri urejanju svoje okolice.

PRIZNANJA ZA VASI

Prvo mesto – vas KODRETI

Kdor se želi naučiti spokojnosti, ki jo lahko nudi le sožitje med človekom, živalmi in naravo, naj se sprehodi po poti skozi vas Kodreti.

Sama vasica ne izstopa po arhitektur-

nih značilnostih, tipiki gradnje ali drugih elementih, ki jih običajno iščemo v kraških vaseh. Izstopa pa po zeleni krajini in po prvinski samobitnosti, ki jo še redko kje najdemo. Vas obdajajo občudovanja

vredni, lepo negovani visokodebelni sadovnjaki. V njihovi senci se celo leto pase živina. Vse naokoli valovijo polja žit in trav, ki že čakajo na prvi odkos. Vrvenje čebel okrog številnih čebelnjakov dokazuje, da so si te nepogrešljive delavke tu našle pravi dom. Vrtniki sredi vasi, zelena polja, bližnja turistična kmetija, urejena čreda živine – vse to je dokaz dela skrbnih in vztrajnih rok. In vsi vemo, komu te roke pripadajo. Pripadajo kmečkemu človeku, ki tu še vedno ostaja, vztraja, dela in se bori. Ker ima to v zavesti, ker so tako živeli že njegovi predniki in ker ima neizmerno rad svojo zemljo.

Besede Primoža Trubarja: »*Stati inu obstati*« so se tu še kako udejanile.

Zato prvo mesto. Za vztrajnost!

Drugo mesto – vas ŠKRBINA

Škrbina je kar velika, razpotegnjena vas, ki jo po sredini deli cesta. Tako ima Škrbina svoj zgornji in spodnji konec, kot radi rečejo domačini. To tipično kraško vasico krasijo številni lepo ohranjeni kamniti portali, ki se bočijo nad vrati kalon. Še posebno v spodnjem koncu vasi. Stari kraški zidovi, velikokrat obrasli z negovanim bršljanom, v svojem zavetju skrivajo neštete borjače, čez katere se pnejo latniki in vrtnice. Bezgovi grmi med hišami poskrbijo za občutek domačnosti in avtohtonosti. Arhitektura se povsod pre-

pleta z naravo.

Osrednji del gornje vasi je prostor ob arhitekturno razgibani vaški cerkvi, ki je lepo pokošen in urejen.

Iz katere koli strani vstopamo v vas, se

nam odpira pogled na unikatne vedute, vrtače, zasajene s sivko, na vinograde, na pokošena kraška polja in čudovito naravo, ki vasico obdaja.

Ko pridemo v Škrbino, je iz glavne ces-

te vedno potrebno zaviti v gornji ali spodnji konc. Ker drugače zamudimo tisto, kar daje vasi smisel. Njeno dušo.

Tretje mesto – vas TOMAČEVICA

Lahko bi rekli, da Tomačevica postaja zrela Trnjudčica. Vztrajno in pokončno se

izvija iz okopov, ki so ji še pred leti kazili podobo. Klanci, zgornji ali spodnji, so

očičeni. Vas je urejena, zelenice so redno pokošene, skrb za urejenost vasi je postala stalnica. Verjetno je Tomačevica vas z največjim številom podjetnikov v občini, a ni opaziti ločnice med urejenostjo stanovanjskih hiš in poslovnih stavb. Eno se preliva v drugo. Čeprav je bila vas med vojno požgana, so domačini, kjer je bilo le mogoče, ohranili delčke stare podobe.

Čutiti je zagnanost in tisto zdravo tekmovalnost med domačini, ki vedno pri-
nese napredek. Pozna se v miselnosti, sprejemanju in odnosu vsakega domačina do svoje bližnje in širše okolice.

PRIZNANJA ZA DOMAČIJE IN VRTOVE

Prvo mesto – domačija Marjane Jazbec, Sveto

Domačija pri Jak'nčevih v Svetem. Teško je le z nekaj stavki opisati impozantnost te stare kraške domačije. Še težje pa energijo in zanos, ki veje iz njene lastnice, ko pripoveduje o tem, kaj je včasih domačija predstavljala, kaj vse je doživela v nekaj sto letih in kako jo sedaj, z neizmerno voljo in zagnanostjo, zopet poskušajo oživeti.

Zastavili so si vizijo prenove, primerno sedanjim časom, a trdno na temeljih, ki so jih gradili predniki. Gospa Marjana pove, da gre pri obnovi za res velik za-logaj. Birokratski, finančni in časovni. A istočasno iz njenih besed začutiš, da

med člani družine vlada neizmerna volja. In dokazov, da se stvari premikajo, je že veliko. Popolnoma obnovljeni suhozid za hišo, ki v svojem zavetrju skriva mlad oljčnik, pa številne zasaditve, obrobe, urejene škarpe, mlada sadna drevesa. Koliko poguma, koliko vloženega dela.

Ob obisku komisije je za hišo ravnokar zabrnal gradbeni stroj. Padla je streha, najprej gospodarskega poslopja, in tako tečejo dela naprej ...Verjamemo in želimo, da bo ta domačija po prenovi res nekaj posebnega. Lepa in občudovanja vredna je že sedaj.

Drugo mesto: vrt Egona Štruklja, Šibelji

Komisija za ocenjevanje vasi in vrtov se je letos odločila, da 2. mesto v kategoriji vrtov podeli biodinamični kmetiji v Šibeljih. In moramo priznati, da smo bili veseli njihove prijave.

Na ta način smo člani komisije dobili možnost, da pogledamo izven običajnih kriterijev ocenjevanja in predstavimo širšo sliko načina kmetovanja posameznika.

Torej – ne samo "lepo in urejeno", ampak tudi zdravo za ljudi, živali in rastline ter okolju prijazno. Prav to je odlika

kmetije Egona Štruklja, s katero se poleg svojih službenih obveznosti ukvarjajo vsi člani družine.

Biodinamična metoda kmetovanja velja za najstarejšo metodo ekološkega kmetovanja, ki jo je v 30-ih letih prejšnjega stoletja utemeljil dr. Rudolf Steiner. Zahteva popolno predanost, tenkočutnost in razumevanje dejavnikov narave, ki človeka oblikujejo in ga hranijo že od pradavnine.

Živi dokaz te simbioze je zelenjavni vrt gospoda Egona Štruklja, ki se razprostira

za vasjo Šibelji. Presenečajo lepo urejene gredice, kjer se bohoti bujna zelenjava, obdana s cvetlicami in zelišči. Gospodar je povedal, da so v ta način kmetovanja

vpeti vsi člani družine, ki se nenehno učijo in znova in znova preizkušajo novosti. Svoj zelenjavni vrt so upravičeno poimenovali kar Vrt obilja.

Njihova želja in končni cilj je, da bodo njive, sadovnjaki, travniki, živali in človek povezani v celoto, predvsem pa je njihov cilj biti samozadosten.

Komisija se je letos odločila, da podeli dve priznanji za tretje mesto:

Tretje mesto – dvorišče in vrt družine Petelin, Tomačevica

Dvorišče in vrt Petelinovih sta kot iz škatlice. Vse je na svojem mestu. Ni ga koticčka, in teh je kar nekaj, ki se ne bi bahal s pestrimi cvetličnimi zasaditvami. Vidimo jih pod latnikom, ob robovih zelenic, ob štirni, zunanji krušni peči in še in še ... Isto velja za vrt pod hišo in klaneec za hišo. Skratka, dela jim vsekakor ne zmanjka.

Tretje mesto – hiša in dvorišče družine Čigon v Hruševici

Gre za novejšo hišo mlade družine, ob kateri so si uredili vrt, ki je skoraj že pravljichen. Zelenice so neverjetno urejene, vsak koticček, obroba gredic, prostorčki pod bujno živo mejo; vse je do potankosti izpopolnjeno in načrtovano. Vzdrževanje takega dvorišča je kar zahteven projekt, a očitno je, da družina v tem uživa. Koniec koncev je njihova nagrada za vloženo delo že sam pogled na to brezhibno urejenost.

Besedilo: Tanja Saražin Strnad, Tanja Arandjelović in Klemen Gorup
Foto: Klemen Gorup in Tanja Saražin Strnad

Čestitamo dobitniku 22. Štrekljeve nagrade za dosežke na področju zbiranja in ohranjanja ljudskega izročila, Nužetu Tolmaierju.

Slavnostna podelitev Štrekljeve nagrade je bila v nedeljo, 11. junija 2023, ob 17.00 uri v Štanjelu.

Vrata dobrodošlice

Višja strokovna šola Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana je edina javna šola z višješolskim programom Oblikovanja materialov – modul kamen pri nas. S svojim delovanjem skušamo kamnu kot materialu utrditi spoštovanje v lokalnem

okolju in širše, zato se vedno razveselimo dobrih sodelovanj. Tako smo v preteklih mesecih na povabilo Občine Komen izvedli projekt oblikovanja krožišča ob vstopu v naselje. Nastala so suhozidna kamnita vrata dobrodošlice, ki so po sve-

tu znana kot simbol „moon gate“ oziroma lunarna vrata.

Avtor projekta in idejne zasnove je predavatelj in arhitekt Anton Marn, somentorja sta Damjan Švara in Matej Perčič, sodelujoči študenti in diplomanti pa Lan

Pahor, Tjaša Cigoj, Juri Tenze, Denise Malec, Breda Ščuka, Yevhenija Pakhomchuk in Matej Grižon.

Vrata dobrodošlice so del večje suhozidne zgodbe, ki jo z občino ustvarjamo v zadnjih letih.

S skupnimi močmi in zainteresirano jasnostjo smo pred časom realizirali tudi suhozidno hiško v Klancu pri Komnu ter zid v središču vasi Sveto. Tudi v prihodnje se veselimo novih skupnih podvigov.

Besedilo: VSŠ Sežana

Foto: Leon Ambroželj, VSŠ Sežana

Župan Občine Komen se je udeležil letne skupščine Društva TIGR Primorske

V soboto, 15. aprila 2023, ob 9.30 je v dvorani Capriola Hotela Maestoso v Lipici potekala letna skupščina Društva TIGR Primorske, kjer so bili predstavljeni delo društva v letu 2022 ter plan dela in finančni načrt za leto 2023. Društvo ima v načrtu veliko dogodkov na področju kulture in izobraževanja, več pozornosti pa so na skupščini namenili temi povezovanja s Slovenci v zamejstvu. Kulturni program so oblikovali štirje člani Kraške pihalne godbe Sežana. Skupščine se je udeležilo veliko vabljenih gostov, med njimi tudi župan Občine Komen, mag. Erik Modic. Poleg njega so se skupščine udeležili tudi župan Občine Sežana, g. Andrej Sila, županja Občine Divača, ga. Alenka Štručl Dovgan, in županja Občine Hrpelje-Kozina, ga. Saša Likavec Svetelšek. Izkazali so svojo podporo in društvu

zaželeli vse dobro pri nadaljnjem delovanju. Po skupščini je potekalo predavanje zgodovinarja, dr. Salvatorja Žitka, z naslo-

vom Gentilejeva šolska reforma in njene posledice za primorsko šolstvo v času fašističnega režima.

Besedilo in foto: Polona Pahor

Prostorska stiska organov javne upravne na Krasu

Koordinacijski sosvet Upravne enote Sežana, ki ga je 16. marca 2023 sklical v. d. načelnika Dušan Krt. Zadnji sosvet je bil namreč sklican 12. decembra 2019. V mali sejni sobi Občine Sežana so se po treh letih zbrali predstavniki organov javne uprave, ki delujejo na območju Krasa in Brkinov, kjer prebiva več kot 26 tisoč prebivalcev, za katere je krajeno pristojna sežanska upravna enota, ki jo od začetka decembra vodi Krt kot v. d. načelnika.

Udeleženci so bili predstavniki vseh

štirih občin Krasa in Brkinov, Centra za socialno delo, Finančne uprave, policije, Medobčinskega inšpektorata in redarstva, Inšpektorata za delo, Zavoda za zaposlovanje, Zavoda za zdravstveno zavarovanje, Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov ter Inšpektorata za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo. Predstavili so organizacijo in delovanje organov, način sodelovanja s sežansko upravno enoto in ostalimi organi, kjer medsebojno sodelovanje poteka dobro. Želijo si še boljšega sodelovanja na nekaterih

področjih. Še zlasti so izpostavili gradbene zadeve, ki se bodo na Upravni enoti reševali s kadrovske okrepitvijo in spremembami v reševanju nepopolnih vlog.

Vsi so pozdravili ponovno odprtje krajevnih uradov. »Razlog za ponovno odprtje treh KU v Komnu, Divači in Hrpeljah je približevanje storitev invalidom in starejšim osebam. Se pa javna uprava srečuje s prostorsko stisko, tako med drugim tudi CSD Sežana, ki posluje v neprimernih in nedostopnih prostorih, kot tudi UE. Na ministrstvu sem odprl tematico združit-

ve organov državne uprave, javnih zavodov in nosilcev javnih pooblastil v novi stavi upravne enote, ki bi se ob podpori ministrstev zgradila na Partizanski cesti v Sežani, nasproti stavbe Kraškega zidarja. Lokacija je zelo primerna za prebivalce, saj omogoča enostaven dostop z vlakom, avtobusom, v bližini je veliko parkirnih prostorov. Gradnja bi bila prilagojena starejšim in invalidom. Tako bi se uredila tudi problematika dostopnosti storitev za invalide, ki mora biti rešena do leta 2025, ko se izteče prehodni rok za odpravo arhitektonskih ovir v javno dostopnih objektih, ki so v javni ali zasebni lasti. Veljaven OPN na tem zemljišču predvideva poslovno stavbo na površini 1000 m² s skupno površino 4000 m². V kletni etaži bo skupen arhiv, v pritličju bo domovala UE, v višjih nadstropjih ostale službe javnega sektorja,« razlaga Krt.

Beseda je tekla tudi o problematiki naraščanja števila zadev, povezanih s tujci, ki na UE vztrajno narašča. Glede odprtja

logističnega centra v Sežani, kjer je napovedano odprtje 400 novih delovnih mest, so prepričani, da se bodo v veliki večini zaposlovali predvsem delavci tretjih držav. Na prihod tuje delovne sile

se morajo organi javnega sektorja ustrezno pripraviti.

Ponovno se bo koordinacijski sosvet sestel v juniju.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kakšne občine si želimo?

LAS Krasa in Brkinov, ki pripravlja novo Strategijo lokalnega razvoja za obdobje do leta 2027, je cikel delavnic »Kakšne občine si želimo?« izvedla v sodelovanju z Občino Komen.

Delavnice so bile namenjene predstavitvi aktualnih projektov LAS in Občine Komen ter predvsem posvetovanju s prebivalci po vaških skupnostih o prihodnjem razvoju (prepoznavanje priložnosti in izzivov). Prva v ciklu delavnic je potekala v sredo, 1. marca 2023, v Kobjeglavi, kjer so se v zglednem številu

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

zbrali prebivalci vaške skupnosti Kobjeglava-Tupelče. Druga delavnica je potekala v Gorjanskem, in sicer v sredo, 15. marca 2023, za prebivalce vaških skupnosti Gorjansko, Nadrožica, Brestovica pri Komnu, Brje pri Komnu, Ivanji Grad-Zagrajec, Klanec pri Komnu, tretja, zadnja pa

v Štanjelu, v četrtek, 23. marca 2023, za prebivalce vaških skupnosti Štanjel, Kobdijl, Lisjak, Lukovec, Gornja Branica, Hruševica.

Vse izpostavljene posodobitve, ki so že bile izpeljane, izzivi, ki se pojavljajo (npr. kako zadržati mlade) ter pobude, povezane z osnovno infrastrukturo (pločniki, javna razsvetljava, ureditev ekoloških otokov, kapelic in mrliških vežic, urejanje električnega in telefonskega omrežja itd.), so skrbno zabeležene, vendar so temu namenjeni drugi viri sofinanciranja. V tem prispevku se osredotočamo predvsem na pobude, ki bi izboljšale kakovost življenja v občini in ponudbo za obiskovalce.

Naj naštejemo le nekaj predlogov, ki so bili podani s strani udeležencev:

- obnova kala v Tupelčah, Malem Dolu in Gorjanskem, ureditev okolice lokve v Hruševici in Nadrožici,
- ureditev šole na prostem, ki na enem mestu prikazuje kraške značilnosti

Delavnica »Kakšne občine si želimo?« v Gorjanskem.

- (npr. gmajna pri Kobjeglavi),
- postavitve razglednega stolpa »Griža«,
- okrepitev delovanja društev s pomočjo razpisov,
- vzpostavitev športnega parka na Grofovski,
- namestitve kamnitih plošč v Tupelčah s poimenovanjem hišnih imen,
- ureditev postajališča za avtodome, postavitev polnilnic za e-vozila in ureditev avtokampa,
- vzpostavitev mehanizmov za vzdrževanje ter nadgradnjo pohodnih poti z rednim vzdrževanjem,

- postavitev pitnikov v vaseh (Gorjansko, Nadrožica),
- postavitev košev za pasje iztrebke,
- vzpostavitev avtobusne postaje s postajališčem in knjižnico v Tupelčah,
- ureditev Pilpahovega vrta v Štanjelu,
- otroško igrišče/družabni prostor v Hruševici ter Gorjanskem,
- ohranitev »kopalnega« avtobusa med Štanjelom in Sesljanom v poletnih mesecih.

Prepoznane potrebe, razvojne priložnosti in posredovane ideje bodo vklju-

čene v Strategijo lokalnega razvoja do leta 2027, ki je osnova lokalnih partnerstev za črpanje sredstev Lokalne akcijske skupine (LAS). Poleg tega pa so delavnice namenjene informiranju prebivalcev in predvsem posvetovanju s prebivalci po krajevnih skupnostih o prihodnjem razvoju ter evidentiranju projektnih predlogov, ki bodo predmet tudi ostalih lokalnih, nacionalnih in evropskih razpisov v programskem obdobju 2021–2027.

Besedilo: Jerneja Modic
Foto: arhiv LAS Krasa in Brkinov

Iz vaških skupnosti

Poročilo o delu Odbora vaše skupnosti Komen ob koncu mandata (2019–2023)

Spoštovane krajanke in krajani!

Z 11. marcem 2019, ko smo prevzeli ključne prostore VS in vso dokumentacijo Odbora VS Komen, smo bili izvoljeni člani Darko Žiberna, Irena Godnič, Primož Gustinčič, Nejc Zupančič in Kristina Božič, ki je kmalu po izvolitvi oddala svojo izstopno izjavo. V januarju 2020 je kot član odstopil tudi Nejc Zupančič. Sklepčnost in delovanje Odbora VS Komen v polni sestavi sta do konca mandata zagotavljala Boris Milič in Boris Cotič.

V Odboru VS Komen smo zasledovali en sam glavni cilj, da bi po svojih močeh vplivali in s sredstvi, ki so nam bila na razpolago, naredili čim več za izboljšavo izgleda kraja in splošnega bivalnega standarda prebivalcev Komna, Divč in Jablanca. S sredstvi glavarine smo tako pridobili približno 10.000 EUR letno, s katerimi smo financirali svoje projekte, ki so prikazani slikovno spodaj. Z uspešno

kandidaturo na natečaju za participativni proračun nam je uspela še ureditev in posaditev malega mediteranskega parka pod cerkvijo v Komnu.

OVS Komen je nekaj sredstev porabila tudi za:

- nakup okrasnega cvetja in grmovnic za cvetlična korita po Komnu,
- nakup drevja za zakritje ob ograji Zbirnega centra,
- popravilo javne razsvetljave od gasilskega doma do pokopališča,
- nasutje gramoza in postavitev kamnite mize s klopmi poleg bencinske črpalke,
- nakup in postavitev novoletnih luči,
- plačilo pogostitve pohodnikov na Pohodu po poti požganih vasi junija 2019, v deležu,
- organizacijo Praznične tržnice in otroške predstave »1001 pravljica« z obiskom Dedka Mraza v decembru 2019,

- plačilo in postavitev krajevne table Divči,
- nakup in postavitev košarkarskih košev in golov na športnem igrišču, v deležu,
- ureditev kala Divči.

Veseli nas, da smo uspešno prepričevali pristojne na Občini Komen za izvedbo parka ob občinski stavbi in izboljšavo okolice kala na Lužah. Naša pričakovanja obnove parka Storičeve vile (zdravstvene ambulate v Komnu) se niso uresničila. Večnamensko športno igrišče je bil cilj, ki ga nismo uresničili, ker je finančno močno presegalo nam dodeljena sredstva, na drugo nismo imeli vpliva. Zelo smo si prizadevali za obnovo oziroma izgradnjo novega kulturnega doma z ohranitvijo ključnih elementov dosedanje stavbe, a se to kljub veliki investicijski priložnosti s strani države in evropskih sredstev in na naše veliko razočaranje ni realiziralo.

Stanje pred mandatom v VS Komen:

Stanje na koncu mandata z izvedenimi načrti Odbora VS Komen:

Imeli smo še kar nekaj zamisli po izboljšavah stanja v KS Komen, a s sredstvi, ki smo jih imeli na voljo, in vplivom nismo znali narediti več.

Člani Odbora smo se tudi vestno odzvali na čistilno akcijo pobiranja odpadkov v organizaciji tabornikov Čete ognjenega ruja Komen. Aktivno smo

sodelovali tudi s Civilno zaščito v času korone z razdeljevanjem zaščitnih mask po hišah.

Vsem vaščankam in vaščanom se zahvalujemo za sodelovanje, konstruktivno kritiko in predvsem pomoč. Posebej bi se zahvalili Valterju Makovcu za podarjen les za klopi ob kamniti mizi ob bencinski

črpalki in skupini starejših občanov: Erni in Marjanu Stantiču, Alenki Bajc, Silvani in Jožefu Terčonu, Nadji Stantič in Vilmi Godnič, ki so skrbeli in urejali park pod cerkvijo.

Besedilo in foto:

Odbor Vaške skupnosti Komen
Darko Žiberna, Irena Godnič, Primož Gustinčič, Boris Cotič, Boris Milič

Razgibano in za prste obliznit!

Vtisi s 16. Br'stavske Špargljade

Turistično društvo Brest na prvo aprilsko nedeljo že tradicionalno organizira kulinarčno-rekreativno prireditev, priljubljeno Špargljado, ki se je udeležijo staro in mlado, od blizu in daleč, namenjena pa je ljubiteljem narave, pohodnikom, kolesarjem in oboževalcem jedi iz divjih špargljev.

Kot vemo domačini, je letošnja sezona divjih špargljev res vrhunska. Na to je vplival tudi lanski požar na našem delu Krasu, saj šparglji zelo radi zrastejo na požariščih, lani, zelo nenavadno, že avgusta.

Razstava in pokušina jedi iz divjih špargljev

Brestavske gospodinje za Špargljado

pripravijo prek 30 različnih slanih in sladkih jedi – od mortadele in žolce s šparglji do različnih pit, rižot, solat in peciva, seveda pa ni manjkala niti tradicionalna kraška frtalja iz divjih špargljev, jajc in pancete. Na prodajnih stojnicah so obiskovalci poleg divjih špargljev izbirali še med drugimi lokalnimi pridelki, za zabavo pa so se lahko pomerili tudi v uganj o tem, koliko tehta razstavljeni pršut.

Kolesarji na Koloosmico

Kolesarje smo popeljali na približno 25 kilometrov dolgo progo po kraških kolo-vo-zi- in ste-za- na tej in oni strani držav-ne me-je, od koder so videli Tržaški zaliv

in Julijske Alpe. Postanek in malico zanje smo organizirali na osmici v Cerovljah, nato pa smo se vrnili nazaj na samo prireditev v Brestovico.

Pohodniki do Kremenjaka in nazaj

Tudi za pohodnike smo organizirali vodeni krožni pohod, prehodili smo slabih 10 kilometrov in premagali 150 metrov višinske razlike. Na Špiku smo jim pripravili manjše okrepčilo, nadaljevali do znane razgledne točke na Kremenjaku ter se po dveh urah in pol vrnili nazaj v nekdanjo brestovsko šolo na razstavo in degustacijo jedi.

»Z obiskom smo zelo zadovoljni. Obiskovalci, še zlasti iz urbanih središč, zelo cenijo domačnost, pristno gostoljub-

nost, lokalne jedi in pijačo, združeno z rekreacijo v naravi. Prireditev je privabila blizu 600 obiskovalcev z vseh koncev Slovenije, od tega 200 pohodnikov in 70 kolesarjev. Tudi kulinarčni del, kjer so se izvrstno izkazale naše gospodinje, je bil zelo uspešen. Popoldne so bili njihovi pekači, pladnji in posode že prazni. Bravo, Brestovci! Iskrena zahvala vsem za tako uspešno Špargljado!« Stane Švigelj, predsednik TD Brest

Nasvidenje v Brestovici spet jeseni, konec oktobra, na pohodu Po sledih soške fronte.

Več: www.brestovica.com

Besedilo in foto: Marjana Lavrič

Društveno

Neverjeten uspeh PGD Komen na tekmovanju Kraške gasilske zveze

V soboto, 13. maja 2023, je v Sežani potekalo tekmovanje Kraške gasilske zveze poimenovano – Memorial Draga Počkarja.

Tekmovanja se je udeležilo 47 ekip oziroma več kot 400 tekmovalcev, in sicer 20 ekip mladih ter 27 članskih in veteranskih ekip.

PGD Komen je zastopalo 12 ekip oziroma kar 108 članov in članic, ki so dosegle odlične rezultate. Domov smo namreč prinesli kar devet pokalov, tri prva mesta, dve drugi mesti, tri tretja mesta, med katere je potrebno prišteti tudi prehodni pokal mladine, ki se pridružuje trem prehodnim pokalom članov A, kar nedvomno predstavlja enega največji tek-

movalnih uspehov. S tem je bil poplačan vložen trud v priprave in številne

prostovoljne ure, ki jih članstvo namenja uspešnemu delovanju društva ter zagotavljanju varnosti naših občanov. Množičnost na tekmovanju pa se je nedvomno pokazala tudi na lanskem požaru v naravi, kjer je naše društvo vsak dan

nudilo od 20 do 30 gasilcev na dan pri gašenju katastrofalnega požara na Krasu.

Uvrstitve ekip PGD Komen so bile naslednje:

- Pionirke Komen: 1. mesto
- Pionirji Komen: 3. mesto
- Pionirji Komen-1: 6. mesto

- Mladinci Komen: 1. mesto
- Mladinci Komen-1: 10. mesto
- Članice A Komen: 3. mesto
- Člani A Komen: 7. mesto
- Člani A Komen-1: 3. mesto
- Člani B Komen: 6. mesto
- Člani B Komen-1: 2. mesto
- Starejši gasilci Komen: 1. mesto

• Starejši gasilci Komen-1: 2. mesto
Letošnje tekmovanje je organiziralo PGD Sežana, ki je svojo nalogo odlično izpeljalo.

Uradnemu zaključku je sledilo prijetno druženje vseh prisotnih.

Besedilo in foto: PGD Komen

Ko se 17 dni ognjene stihije združi v največji požar v naravi v zgodovini Slovenije

Nekaj statistike. Gozdni požar na Tržaško-Komenskem Krasu »Požar KRAS 2022« je vzplamtel 15. 7. 2022, pogašen pa je bil 29. 7. 2022, naprej se je izvajala gasilska straža. Na skupnem območju požarišča se je v času trajanja pojavilo več večjih požarov, ki so bili v tem času deloma pogašeni, pa so čez dan ali dva ponovno izbruhnili. Požar je obsegal območje Slovenije in Italije in zajema nacionalno pomembno krajinsko območje Kras.

Za gašenje požara je bil dne 17. 7. 2022 aktiviran Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju. Načrt je bil preklican dne 1. 8. 2022.

Vzrok nastanka posameznih žarišč požara ni povsem znan z izjemo enega, ki ga je povzročila vlakovna kompozicija v Republiki Italiji. Požar je nastal v izredno sušnem in vročem vremenu, zaradi katerega je bila za večino slovenskega Primorja 20. 7. 2022 razglašena zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja. Zaradi suhe in goste vegetacije, visokih poletnih temperatur ter močne burje se je hitro razplamtel. Gašenje sta otežila težko dostopen teren in neznana koli-

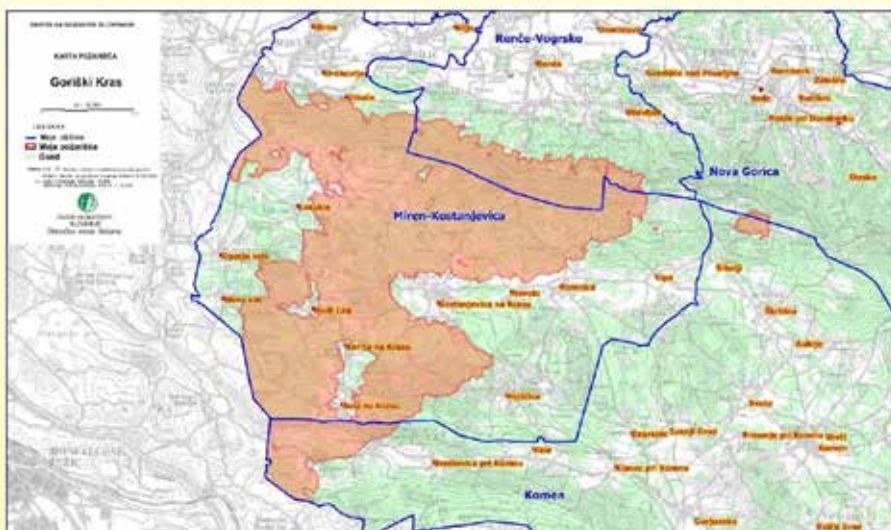

čina neeksplozivnih ubojnih sredstev (NUS) iz prve svetovne vojne. Zaradi NUS je imelo veliko vlogo gašenje iz zraka, saj gasilci niso mogli prodirati v notranjost požara, ampak so lahko predvsem branili robove. Zgorela je le Markova kočica nad Renčami in nekaj manjših gospodarskih

pomožnih objektov; gasilci pa so pred ognjenimi zubli uspešno zavarovali vse prebivalce in stanovanjske objekte.

»Požar Kras 2022« predstavlja do sedaj največji požar v Republiki Sloveniji, saj je zajel skupaj 3.707 ha površin, od tega 2.902 ha gozdov. Pogorela površina v Sloveniji in Italiji pa skupaj obsega okoli 4.500 ha. Od skupne pogorele površine na slovenski strani je 81 % površine v občini Miren-Kostanjevica, 11 % v občini Renče-Vogrsko, 8 % v občini Komen in 0,14 % v Mestni občini Nova Gorica.

V požaru je bilo poškodovanih 2.004 ha zasebnih gozdov, 286 ha gozdov v državni lasti in 611 ha gozdov v lasti lokalnih skupnosti. Od skupno 2.902 ha poškodovanih gozdov jih je bilo 2.503 ha poškodovanih do te mere, da jih bo potrebno obnoviti. Skupna poškodovana lesna masa, ki zajema drevje, ki je bilo poškodovano do te mere, da je ali bo odmrlo zaradi poškodb, znaša 177.051 m³, kar predstavlja 85 % od celotne lesne za-

loge gozdnih sestojev na območju požarišča pred požarom (vir:ZGS).

Sodelujoči na intervenciji

Na intervenciji so sodelovali prostovoljni in poklicni gasilci, štab in enote civilne zaščite (EHI, NUS), radioamaterji, enote NMP, enote za prvo pomoč in nastanitvene enote Rdečega križa, zrakoplovi, vozila in pripadniki Slovenske vojske in Policije, zaposleni in podjetja pod okriljem Zavoda za gozdove Slovenije, zaposleni podjetja Slovenski državni gozdovi, d. o. o., ter razni prostovoljci (gozdarji, prevozi vode, pomoč pri logistiki itd.).

Podatki Gasilske zveze Slovenije kažejo, da so gasilci med intervencijo skupno oddelali dobrih 278.554 ur. Pri tem so uporabljali 3.874 gasilskih vozil in porabili 266.378 litrov goriva.

Zagotavljanje zdravstvene oskrbe

Skladno z aktiviranim načrtom zaščite in reševanja je bila aktivirana tudi služba Nujne medicinske pomoči (NMP), ki se je odzvala z enotami iz osmih postaj NMP, dodatno še Rdeči križ Slovenije z ekipami prve pomoči. Kasneje, glede na številčnost gasilcev na terenu in potreb, je bila aktivirana tudi Vojaška zdravstvena enota Slovenske vojske. Skupaj je bilo

zabeleženih 58 posredovanj zdravstvenih enot, 13 oseb je bilo prepeljanih v zdravstvene ustanove. Vse skupaj je zdravstveno oskrbo potrebovalo 27 gasilcev, nobena poškodba ni bila hujša.

Logistika

Logistiko so na začetku intervencije nudili občinski in regijski štab CZ, nato je to nalogo odlično izpeljala Slovenska vojska skupaj s pripadniki CZ in ostalimi udeleženci. Izredno velika je bila pomoč tudi prebivalcev.

Zračne sile

Za nemoteno delo zračnih sil v zraku se je ustvarilo skupine, ki so pokrivalo določeno področje oziroma sektor. Vodilni skupine so bili helikopterji SV in Policije, katerim so sledili tuji helikopterji. Komunikacijo med gasilci in piloti so opravljali v štabu v Kostanjevici na Krasu pripadniki 15. PVL.

Slovenija je 17. 7. 2022 prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite (v nadaljevanju UCPM) zaprosila za mednarodno pomoč v obliki letal za gašenje iz zraka in dodatnih gasilskih enot, 20. 7. 2022 je zaprosilo še dodatno dopolnila.

Prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite in bilateralno je bilo v Slovenijo skupno napotenih: 9 helikopterjev, 5 letal in 1 gasilska enota (4 vozila in 9 oseb) iz skupno 7 držav (Avstrija, Hrvaška, Italija – Furlanija-julijska krajina, Madžarska, Romunija, Slovaška, Srbija).

Na požarišče so zračne sile odvrgle med 5,5 – 6 milijonov litrov vode, skupaj so opravile preko 5000 odmetov in preko 500 ur letenja. Porabile so preko 166.000 litrov goriva.

Oskrba z vodo za gašenje

Za oskrbo z vodo za gašenje sta zgladno skrbela Kraški vodovod Sežana in Vodovod in kanalizacija iz Nove Gorice. Skupna količina porabljene vode je preko 22.955 m³ (upoštevana ni voda, ki so jo gasilske enote pripeljale na kraj od drugod in voda, ki je bila vzeta iz reke Vipave in morja).

Sodelovanje PGD Komen na intervenciji

V vseh dneh požara je na intervenciji sodelovalo 313 gasilcev PGD Komen, ki so opravili preko 4.503,9 prostovoljnih delovnih ur in prevozili preko 5.303 km na intervenciji. Ob vsem tem pa je bilo

Organizacija	Število sodelujočih
prostovoljni gasilci – podatki Gasilske zveze Slovenije	14.914
poklicni gasilci – podatki Združenja slovenskih poklicnih gasilcev	317
pripadniki Rdečega križa Slovenije	369
pripadniki enot Nujne medicinske pomoči	73
radioamaterji Zveze radioamaterjev Slovenije	40
pripadniki CB Radiokluba Soča	6
pripadniki državne EHI enote CZ – ekipa za ITK podporo	5
pripadniki Državne enote NUS	135
zaposleni URSZR	255
pripadniki Policije	565
pripadniki Slovenske vojske	3000
zaposleni Zavoda za gozdove, pogodbenih izvajalcev in Družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o.	700
občinski uslužbenci in pripadniki enot na lokalni ravni	218
SKUPAJ:	20.597

Država	Vrsta zmogljivosti
Slovenija	Slovenska vojska: helikopterji Bell 412, Eurocopter AS 532AI Cougar, helikopter Bell 206 Jetranger in letalo Pilatus PC-6
Slovenija	Slovenska policija: helikopterja Leonardo AW-169 in Eurocopter EC-135
Avstrija	1 helikopter AS 350 B1
Hrvaška	1 helikopter Mi8 – MTV1, 1 letalo Canadair, dodatna gasilska enota -- 9 oseb
Romunija	2 letali Spartan C27J, 1 letalo Hercules C130
Slovaška	Modul za gašenje iz zraka (1 helikopter UH 60M, 3 gasilska vozila, 6 gasilcev), dodatno še 30 vojakov
Srbija	2 helikopterja Agusta Bell 212
Italija – Furlanija-julijska krajina	2 helikopterja Eurocopter AS 350B3 Ecureuil in Bell 412 VVF
Madžarska	2 helikopterja tip MI-17

potrebno zagotavljati minimalno število gasilcev za ostale intervencije. Med intervencijo smo posredovali še na treh ostalih intervencijah.

Prebivalci Krasa in ostali so pokazali, koliko je veliko njihovo srce, tudi z zahvalami gasilcem, ki smo jim bili vseskozi priča. Gasilci, prostovoljci, sekači, gozdarji, policisti, pripadniki vojske in vsi, ki so sodelovali pri gašenju tako obsežnega požara in s tem tvegali svoja življenja za neko večno skupno dobro, so nedvomno junaki te zgodbe. V prihodnjih desetletjih bo potrebno popraviti škodo za požarom in predvsem zelo veliko delati na preventivi, za kar bosta potrebni človeška pomoč in predvsem volja. Res je namreč, da narava nas je že naučila, da lahko sama nadoknadi vse. Je pa tudi res, da zaradi odnosa, ki ga človek ima do nje in podnebnih sprememb, nam narava zadnje čase dokazuje, da nas je naveličana.

Besedilo in foto: PGD Komen

Predstavitev prevoda Marchesettijeve knjige prazgodovinska gradišča Trsta in Julijske krajine v Parku Škocjanske jame

V petek zvečer, 31. marca 2023, smo uspešno večplastno predstavili prevod Marchesettijeve knjige Prazgodovinska gradišča Trsta in Julijske krajine v Promocijskem centru Parka Škocjanske jame, kjer so nas gostoljubno sprejeli. Udeležencev je bilo kar lepo število in so zavzeto prisluhnili različnim avtorjem predstavitev prevoda. Predstavitev sem moderiral Dejan Vončina, zunanj stro-

kovni sodelavec družbe Krasen Kras, ki je izdala in založila omenjeno knjigo.

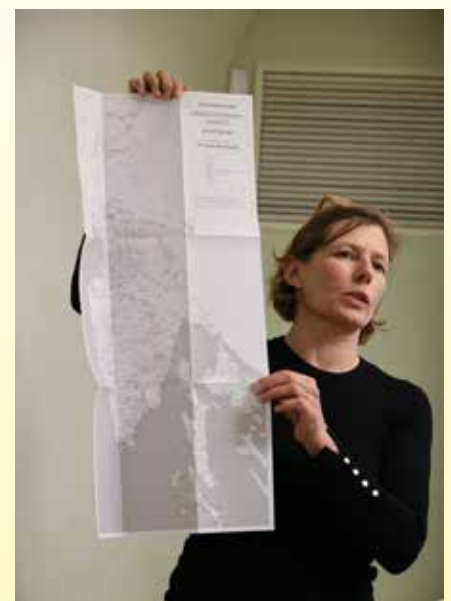
Arheologinja Špela Prunk, Pokrajinski muzej Koper, domačinka, nam je lepo predstavila Škocjansko in okoliška gradišča. Posebej so bile zanimive slikovite arheološke najdbe. Zaključila je s skrivnostno Mušjo jamo.

Goran Živec, direktor družbe Krasen Kras, glavni iniciator in financer prevoda

in velik ljubitelj prazgodovinskih gradišč na Krasu ter upravljelec čudovitega gradišča Debela griža pri Volčjem Gradu, nam je zelo plastično predstavil, ZAKAJ Marchesetti? In hkrati opisal priložnost, kako uresničiti na primeru Debele griže arheološki park skozi evropsko prestolni-

Pogled na obiskovalce predstavitev prevoda Marchesettijeve knjige o prazgodovinskih gradiščih, ki je kljub starosti 120 let še danes temeljna literatura o teh samosvojih utrjenih prazgodovinskih naselbinah.

Oblikovalka Ana Hawlina drži v roki prevedeno karto prazgodovinskih gradišč, ki jih je opisal Marchesetti, kar 500 jih je; od posoških, kraških, tržaških, istrskih in kvarnerskih prazgodovinskih gradišč. Karto je nazorno oblikovala Ana, medtem ko jo je prevedla Nadja Adam.

co kulture obeh Goric na naši in italijanski strani.

Arheolog Jošt Hobič je kot avtor obdelanih lidarskih posnetkov gradišč v sklopu nadgradnje Marchesettijeve knjige na zanimiv način predstavil lidarsko tehnologijo, s katero je obdelal kar 91 prazgodovinskih gradišč. Predstavil je nekaj najbolj izstopajočih lidarjev. Kot zanimivost naj povemo, da je Carlo Marchesetti s pomočjo risarja Giovana Battista Senciga izrisal kar 88 najbolj ohranjenih prazgodovinskih gradišč na slovenskem etničnem ozemlju.

Arhitektka in oblikovalka Ana Hawlina nas je na prijazen način popeljala skozi bogato originalno slikovno gradivo, ki nam ga je posredovala Fototeka mestnih muzejev v Trstu. Lepo je opisala črno- bele in barvne ilustracije dr. Josipa Korošca. V roki drži prevedeno karto prazgodovinskih gradišč, ki jih je opisal Marchesetti, kar 500 jih je; od posoških, kraških, tržaških, istrskih in kvarnerskih prazgodovinskih gradišč. Karto je nazorno oblikovala Ana, medtem ko jo je previedla Nadja Adam.

Ana Hawlina je povabila, dr. Josipa Ko-

rošca, da je na kratko obrazložil nekatere plastične barvne risbe, ki jih je narisal ob zaključnem članku v knjigi K Marchesettijevo obravnavi prazgodovinskih gradišč. Josip Korošec je prav tako veliko prispeval k privlačni podobi veznih listov knjige, kjer je s krasnimi barvnimi risbami ponazoril mediteransko rastlinstvo, in s tem pokazal, da je bil Tržačan Carlo Marchesetti arheolog, paleoetnolog muzealec in poleg tega tudi botanik.

Besedilo: Dejan Vončina,
zunanji sodelavec družbe Krasen Kras
Foto: Valenti Benedik

Med Krasom in Vipavsko dolino: študijski izlet UTŽO na Vrhe

Tako kot že več let doslej, smo tudi letošnjega maja pod okriljem Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras še ne ob koncu študijskega leta izvedli študijski izlet, ki se ga je udeležilo 38 članov in članic, naših sorodnikov in prijateljev. Možnost, da se srečamo pripadniki različnih študijskih skupin in utrjujemo stara ter ustvarjamo nova prijateljstva, si izmenjujemo izkušnje o delu v različnih študijskih skupinah ter tokrat spoznavamo Vrhe, domačine, domačinke in delček njihovega življenja v skupnosti.

Zbrali smo se ob 13. uri na nekdanji glavni avtobusni postaji nasproti Upravne enote Sežana in se posedli v osebne avtomobile, vozniki so sprejeli tiste, ki niso imeli prevoza ali težje vozijo.

Prvi sprejem je bil v Grižah, pred vaškim domom, kjer so nas pričakale članice in člani Razvojnega društva Vrhe: Olga Orel s pozdravom, Sonja Trampuž Nardelli in Nadja Žerjal (tudi članice študijskega krožka Noša, pesmi in zgodbe ljudi na Vrheh pod mentorstvom Slavice Borke Kucler in Marte Košuta) ter v vlogi vodnikov Vinko Mahnič, ki je za dobrodošlico zaigral na harmoniko staro griško pesem, in Bojan Vovk, avtor prispevkov o Grižah v zborniku Vrhe nekoč in danes. Predstavila sta Vrhe, svet na meji med kraško planoto in Vipavsko dolino skozi zgodovinski, geografski in doživljajski vidik, godčevstvo, kamnoseštvo in kamnarstvo ter druge preživetvene dejavnosti. Po pokušini domačih sirov, kruha in peciva, ki so ga pripravile domačinke, in drugih priboljških, smo si ogledali cerkev sv. Martina, ki je ohranila nekdanje mere, nekoč z gotško zašiljenimi okni, je zdaj baročna z značilnim terom z dvema

Notranjost cerkve sv. Martina v Grižah.

zvonovoma, ki je bil cerkvi prizidan kasneje. Da spoznaš vas, pa se moraš vrniti in se skozi sprehoditi v svojem ritmu, da opaziš posamezne, a dragocene podrobnosti kraške arhitekture, delo domačih kamnoseških mojstrov: šape, portali in portoni, kamnite konzole, jirte, stari nagrobniki, petelin na strehi. Pa kamniti križ, pil – kužno znamenje iz leta 1717 in kamnita šapa vaške štirne, izdelana v enem kosu. Ime kamnoseka, ki ga z razlogom ponosno omenjajo, je Matevž Guštin Celan, ki se je priženil v Griže 1851. Veliko premalo časa, le močan vtis o povezanosti ljudi v skrbi in prizadevanjih, da ohranijo kraško-vrhovsko dušo, ki se odraža v narodnih nošah in ljudski pesmi ter godčevstvu, obnovi domačij čim bliže prvotni izvedbi. Neizbrisljiv zapis oziroma dokaz prisotnosti pa je društveni zbornik Vrhe nekoč in danes s

pomembnim sporočilom v podnaslovu: Skupaj za prihodnost, sadovi dela v študijskih krožkih 2011-2019.

Prehitro se je bilo potrebno premakniti v Sela, kjer nas je sprejela Andreja Škapin z mlajšimi družinskimi člani iz družinske Sirarne Škapin in v Selih rojena članica UTŽO Sonja Trampuž Nardelli, v zborniku avtorica prispevkov o Selih, v „vsakdanji“ noši. V narečni besedi je predstavila sebe, njena rojstna Sela, hišo prvomastnika ter povedala avtorsko pesem. Medtem so se nekateri zaustavili v sirarni mlečnih izdelkov.

Naslednja postaja je bil Štjak s kratkim ogledom notranjosti cerkve sv. Jakoba, kmečkega svetnika in zavetnika romarjev, ki ga prepoznamo predvsem po školjki in popotni palici ter klobuku. 1866. je slikar Janez Wolf poslikal prezbitrjer in stene. V tretji četrtini 19. stoletja je

bil najpomembnejši predstavnik cerkvenega slikarstva na Slovenskem. Zgledoval se je po vzorih v pretekli umetnosti, delih mojstrov beneške renesanse, in vplival na razvoj realizma v slovenskem slikarstvu, ki sta ga nadaljevala njegova učenca, brata Šubic, in preko njiju v impresionizmu in modernu.

V osnovni šoli nas je pričakala predsednica Krajevne skupnosti Štjak, Jana Drožina. Sledil je pozdrav domačinom, ki so se pridružili prireditvi, in predava-

nje dr. Ljubice Jelušič z naslovom Ženski aktivizem med NOB, strnjeno, razumljivo, podkrepljeno z dejstvi, ki odpirajo „pozabljeni“ ali zamolčani del krivic, storjenih ženskam, tako kot to lahko stori le nekdanja ministrica za obrambo in profesorica na Fakulteti za družbene vede. Druženje smo zaključili s potopisnim predavanjem našega člana, Rada Sluge, Moj Camino z orisom zgodovine Španije, krajev in ljudi ter soočenji s seboj, ki jih je na tovrstnih zahtevnih poteh doživiš.

Preostalo je le še druženje ob pogrnjenih mizi z izvrstnimi mesninami kmetije Večko iz Sela pri Štjaku in sladicami, ki so jih pripravile Vesna Mijić Saksida, Majda Sadovski, kruhke pa Breda Jelušič. Tudi tako, kot je članica Breda Stele ves dopoldan pripravljala krožnike z vrhovskimi mlečnimi in mesnimi izdelki ter zelenjavo za udeležene, se utrjuje pripadnost.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Foto: Olga Knez

Društvo gluhih in naglušnih aktivno skozi vse leto

Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske, ki ga že vrsto let vodi predsednica Darja Mujkanović, je bilo v lanskem letu aktivno kljub omejitvam, ki jih je prinesel korona čas. Osnovna naloga, kot je na občnem zboru 25. marca 2023 poudarila sekretarka društva Sonja Bordon, je pomagati osebam z okvaro sluha na območju 10 občin Slovenskega primorja, Krasa in Brkinov. Ob socialnih programih so izvajali še najrazličnejše aktivnosti, predvsem usposabljanje članstva za aktivno življenje in delo, dobro so obiskane kulturne in interesne dejavnosti, skrbijo pa tudi za rekreacijo in šport ter informativno dejavnost. Za osem socialno ogroženih oseb so izvedli letovanje v Kranjski Gori. Po potrditvi poročila o delovanju v preteklem letu so na zboru članov v društvenih prostorih v Kopru sprejeli tudi plan dela za tekoče leto, ki se iz leta v leto ne spreminja v svoji osnovi. Letošnji mednarodni dan gluhih bo tretjo soboto v septembru potekal v Velenju. Domenili so se, da bodo šli na izlet z ladjico do Limskega kanala. Člani prejemajo tudi društveno glasilo, ki je spremenilo vizualno podobo, kar pri naša večjo prepoznavnost. Po zaključku uradnega dela zbora članov, na katerem

so bili prisotni tudi člani kraške podružnice, žal brez njenega predsednika Milana Šuca iz Pliskovice, so si ogledali še Pretorsko palačo, ki je na osrednjem Titovem trgu ob stolnici, spada med osrednje arhitekturne spomenike in je ena najbolj znanih palač v Kopru in okolici. Pretorska palača je bila zgrajena v 13. stoletju in je današnje podobo dobila v 15. stoletju. Še posebej so bili navdušeni nad staro lekarno, poročno dvorano, protokolarno

županovo sobo in sejno sobo, v kateri potekajo seje občinskega sveta. Ob povratku v društvene prostore jih je čakala topla malica, pripravili pa so tudi kulturni program, v katerem je zapela tudi njihova članica Lorena Grk. Z veseljem so si ogledovali fotografije z druženja zadnjih nekaj let. Članice pa so za dan žena in materinski dan prejele še tulipan. Vabljeni gluhi in naglušni, da se jim pridružite pri njihovih aktivnostih.

Besedilo in foto: Olga Knez

Druženje članic združenja Europa Donna Obalno-kraške regije

Članice združenja Europa Donna Slovenija, podružnice Obala in Kras, smo se konec januarja odločile, da primemo v roke kvačke, povabimo članice s Krasa in pričnemo izdelovati naglavne trakove, ki smo jih kasneje podarile vsem pohodnicam iz našega društva. Smo skupina bolnic, ki nas povezuje želja po ustvarja-

nju in druženju. Ob ponedeljkih popoldne smo se pridružile Medobčinskemu društvu invalidov Sežana in v prostorih Občine Sežana pričele z delom. Naša mentorica Nevenka Stegel, ali kar »naša tršica«, kot smo jo poimenovali, je tudi sama bolnica in članica društva. Z veseljem je sprejela izziv, da nas nauči kvač-

kanja. Naredile smo več kot 50 naglavnih trakov, ki smo jih ob ogledu brkinske jame Dimnice razdelile pohodnicam naše podružnice Obala in Kras. Pridobile smo znanje in voljo do kvačkanja in se odločile, da za skupino Nitke nas povezujejo, ki kvačka odejice uporabnikom invalidskih vozičkov, skvačkamo dve

odejici. Podarile smo jih Domu upoko-
jencev Sežana. Razveselile smo stano-
valce doma in jim priklicale nasmeh na
obrazu. Zavedamo se, da delo z rokami,
kot so vsa ročna dela, prežene depresijo
in tesnobo, kar je pomembno za vse, ki
se srečajo z boleznijo. Zato bomo še pos-
krbele za presenečanja izpod naših rok,
saj tako pomagamo tudi sebi, kadar ima-
mo slabe dneve. Dnevi pa so vse toplejši,
zato bomo čez poletje kvačko zamenja-
le za pohode v naravi, vendar vedno z
mislijo, kateri bo naslednji projekt, ki ga
bomo izpeljale.

Besedilo: Orjana Gombač

Foto: arhiv Združenja Europa Obala in Kras

Iz komenske knjižnice

Ženska, dama, biser

Komenska enota Kosovelove knjižni-
ce Sežana, ki jo vodi Marija Umek, je v
počastitev dneva žena v goste povabila
predavatelja in pisca knjig Andreja Peš-
ca, ki je nežnemu spolu vseh starosti
predstavil zelo zanimivo temo Ženska,
dama, biser in kako genialno z moškimi
ter s sabo.

Gost, ki je po izobrazbi sicer politolog
mednarodnih odnosov, je z vsem srcem
tudi priljubljen predavatelj in svetoval-
ec ter strokovni sodelavec preko 220 zavo-
dov, podjetij, knjižnic in šol na Slove-
nskem ter v tujini. Njegova specifična zna-
nja so prav odnosi, o katerih se že dobrih
deset let uči od najboljših svetovnih psi-
hologov, pedagogov in strokovnjakov
z različnih področij. Deluje na področju
osebnostne in duhovne rasti, družinskih
odnosov, vodenja, celostnega in dušev-
nega zdravja, psihologije in vzgoje. Vo-
dil je že preko 2500 predavanj, spletnih
seminarjev in izobraževanj. Je tudi avtor
štirih knjig (Vzgoja motiviranih, zdravih
in odgovornih otrok, Ženske in moški,
Znanje za življenje I in II, nekaj knjig je
tudi prevedel), ki so jih imele obiskovalke
komenske knjižnice možnost tudi naku-
piti. Njegovi ljubezen in strast sta predaja
raznih uporabnih življenjskih znanj, ki jih
krasi sinteza sodobnih učenj, motivacije,
zgodbe iz vsakdanjega življenja in ide-
je starodavne, večne modrosti. O vsem
tem so se obiskovalke tokratnega večera
v Komnu tudi prepričale. Še zlasti se je
posvetil vprašanju, kako žensko nare-
diti izjemno poslovno damo, muzo, ženo

in mamo; kdaj in zakaj moški postane
nezainteresiran, pasiven in neodgovo-
ren; kako privlačiti primerne partnerje – kom-
petentnega partnerja – sorodno dušo;
kakšna je zares močna in vplivna ženska;
kako osvoboditi in obuditi pravo lepoto,
intuicijo, mir, ženstvenost in damo v sebi.

Gost je svoj nastop zaključil s pesmijo
ob kitari. Vodja knjižnice Marija Umek
ga je razveselila z domačim medom,
obiskovalke pa nagradila s tulipani, ki so
jih izdelali učenci OŠ Komen, čajem in
pecivom. Predstavila je tudi projekt Knji-
žnica semen, ki ga je začela novogoriška
knjižnica Franceta Bevka in v katerega je
vključenih 14 slovenskih knjižnic, katerim
se je pridružila tudi komenska knjižni-

ca. Knjižnica semen je eden od načinov
ohranjanja biotske pestrosti kulturnih
rastlin, ki temelji na brezplačni izmenjavi
semen. Obstoječe knjižnice semen na ne-
kem območju krepi lokalno skupnost, omo-
goča izmenjavo dobrih praks in spodbu-
ja varovanje ter ohranjanje avtohtonih
in tradicionalnih vrst rastlin. Knjižnica
semen je namenjena vsem posamezni-
kom, ki doma pridelujejo svoje vrtnine,
se zavedajo pomena zdravih domačih
semen, ohranjanja avtohtonih vrst rastlin
ter so pripravljeni za skupno dobro daro-
vati nekaj svojega časa in truda.

Besedilo in foto: Olga Knez

Dar zgodbe

Komenska knjižnica je že pred leti uvela projekt Dar zgodbe – pripovedova-

nje zgodb za odrasle. V okviru tega smo letos v marcu pripravili pravljčni večer z

naslovom Moč ženske. Knjižničarke Kosovelove knjižnice, ki nam je pripovedovanje zgodb pri srcu, smo poslušalcem predstavile iznajdljivost, preprostost, vztrajnost, moč in druge lastnosti žensk, ki so, vsaka v svoji zgodbi, dokazale, da nikogar ne gre podcenjevati, sploh pa ne žensk! Večer v prelepem ambientu Viteške dvorane v Štanjelu sta popestrila Sara Stropnik s plesno točko in Boštjan Pertinač na kitari.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv knjižnice

Prva izposoja semen za učilnico na prostem OŠ Komen

Komenska knjižnica se je s predavanjem Miše Pušenjak pridružila projektu slovenskih splošnih knjižnic, ki ga je osnovala Bevkova knjižnica. Na predavanju

Od rastline do semena je gostja večkrat poudarila, da je prav vzgoja semen eno najbolj zahtevnih del v vrtnarstvu. Za pridelavo kakovostnega semena sta pot-

rebna vztrajnost in ogromno časa. Ker pa smo Kraševci trmasti in vajeni trdega dela, nam bo to uspelo.

Knjižnica semen ima že nekaj zaloge. Pridobili smo jih z izmenjavo na predavanju Tamare Urbančič, ki ga je organizirala Občina Komen le dober teden pred odprtjem. Razmišljamo vsi v enaki smeri: Vrnimo semena v roke ljudi! S tem se strinjajo tudi v OŠ Komen, saj se v učilnici na prostem trudijo, da bi otroke naučili, kako sami pridelati zelenjavo, zelišča in podobno. Prav zato smo prva semena naše Knjižnice semen izposodili ravnateljici OŠ Komen, Dunji Peric.

Če imate domača semena in bi jih radi delili s podobno mislečimi, vas vabimo, da nas obiščete.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv knjižnice

Urh fotografira »Na dah«

Mladi ljubitelj morja in fotografije Urh Melan Mozetič iz Komna trenutno obiskuje 9. razred na Osnovni šoli v Komnu. Ponavadi svoj prosti čas preživlja v naravi, rad proučuje živali in rastline, še posebej ga zanimajo ptice in kukavičevke, ki jih tudi ljubiteljsko fotografira. Že od majhnega ga navdušuje prosto potapljanje, v zadnjih letih pa se je začel ukvarjati tudi s podvodno fotografijo, kjer največ pozornosti namenja bližinskim posnetkom morskega sveta. Na razstavi v komenski knjižnici, ki bo na ogled do konca junija, so predstavljene podvodne fotografije, ki so v zadnjih dveh letih na-

stale v Slovenskem primorju in Dalmaciji. Vse fotografije so posnete brez uporabe tehničnih pripomočkov, ki omogočajo daljše bivanje pod vodo. Pri potaplja-

nju uporablja le masko, dihalko, plavuti, neoprensko obleko in uteži. Na odprtju razstave je predstavil svoje delo in razstavljene fotografije, njegovo delo je po-

hvalil tudi izkušeni potapljač in ljubitelj podvodne fotografije Evgen Suban.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv knjižnice

S knjižnico v gledališče

Knjižnična dejavnost je res vsestranska, tudi v tako majhni krajevni knjižnici,

kot je komenska. Že več let sodelujemo s Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta,

ki je za nas pripravi poseben skrajšani abonma z obiskom štirih predstav ob nedeljah popoldne. Verjetno si predstav v središču Trsta, kjer parkiranje predstavlja veliko težavo, večina od nas ne bi ogledala, če nam ne bi v gledališču stopili nasproti in organizirali brezplačne avtobusne prevoze. Letos smo si ogledali predstave Nune v akciji, Nekaj v zraku, Paloma in Mario in čarodej. Vsaka od njih nekaj posebnega, očitno tako posebne, da bomo z obiski gledališča nadaljevali tudi v prihodnje. Vabljeni, da se nam pridružite.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv knjižnica Komen

Čas za pravljico

Pred nami je pravljčni počitek. Med poletjem se pravljčni junaki preselijo na morje pod borovce, v bolj hladne predele ob jezera, ali pa kar k otrokom domov. Tako je, še vedno je veliko otrok, predvsem mlajših, ki jih razveseli prebrana ali povedana zgodba in si tudi v počitnicah izposodijo ogromno knjig. V prostorih knjižnice se je letos zvrstilo kar nekaj pravljčnih dogodkov, ki so bili nekaj posebnega, saj so pravljčnim likom na pomoč priskočili otroci iz glasbenih delavnic Pihalnega orkestra Komen. Skupaj smo kakovostno preživljali prosti čas in ustvarjali čudovite spomine.

Zaključek pravljčne dejavnosti smo posvetili našim prednikom in suhozidni gradnji. Knjižničarke Kosovelove knjižnice Sežana, Marja Filipčič Mulič, Petra

Hlača, Neža Bandel in Marija Umek, smo pripravile dramatizacijo pravljice Tine Volarčič z naslovom Nonotov zid, ki smo jo uprizorile v Viteški dvorani v Štanjelu. Kot vsakokrat so tudi to pravljico z glasbeni-

mi vložki popestrili otroci pod mentorstvom Daše Tavčar in Staše Svetlič.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv Knjižnica Komen

Združbe vodnih živali in vodnih rastlin v izbranih kalih na Krasu

Nina Štrekelj iz Gorjanskega je za zaključek magistrskega študija Ekologije in biodiverzitete na Biotehniški fakulteti v Ljubljani raziskovala kale na Krasu.

Kali so značilna vodna telesa na Krasu, ki jih je ustvaril človek za svoje potrebe. V preteklosti so predvsem služili napajanju živine, vodo v njih pa so ljudje uporabljali

tudi za gospodinjstva opravila. Po upadu živinoreje so kali izgubili svoj prvoten namen, so pa postali prebivališče mnogim vodnim živalim in rastlinam. Brez rednega vzdrževanja se kali žal zaraščajo, sušijo in izginjajo. Danes so le ti postali del kulturne dediščine in večajo biotsko pestrost krajine. Namen njene magistrske

naloge je bil raziskati pestrost življenja v kalih in ugotoviti, kateri dejavniki vplivajo na združbe živali in rastlin.

Raziskovanje je potekalo poleti 2021, v magistrsko nalogo so bili med drugimi vključeni kali iz vasi Škrbina, Klanec pri Komnu, Gorjansko, Brje pri Komnu, Komen in Kobjeglava. Od živali, ki živijo

v kalih, je preučevala predvsem nevretenčarje. Ti so za razliko od žab in rib manj poznani. Nevretenčarji so običajno manjših velikosti, po številčnosti vrst pa krepko presegajo vretenčarje. Med vodne nevretenčarje spadajo polži, školjke, pijavke in žuželke. Najbolj poznane žuželke so kačji pastirji, hrošči, vodni drsalci in ličinke raznih mušic ter komarjev. Zanimale so jo tudi rastline, ki rastejo v vodi. So različnih oblik in so zakoreninjene v dno, ostale dele pa imajo ali potopljene v vodi ali pa segajo v zrak. Rastline imajo številne vloge v vodnem ekosistemu – nudijo prebivališče in zatočišče živalim, lahko so vir hrane in vase privzemajo hranilne snovi. Pri vsakem kalu je zabeležila tudi prisotnost rib, ki jih je vanje vnesel človek, največkrat za okras, ali jih je nepremišljeno izpustil iz domačega akvarija (zlate ribice).

Več vrst vodnih rastlin in večja pokrivnost z njimi zagotavljata več življenjskih prostorov za živali v vodi. Izkazalo pa se je, da zelo zaraščeni kali ne nudijo najboljših razmer za visoko število vrst nevretenčarjev. Mogoče se živali med gostimi prepleti rastlin težje gibljejo. Za optimalen razvoj je treba kale redno vzdrževati.

Prisotnost rib vpliva na to, kateri nevre-

Ličinki komarjev, slikano pod lupo.

tenčarji bodo živeli v kalu. Zlate ribice se prehranjujejo z drugimi živalmi, na primer z žuželkami in paglavci. Krapci, ki jih najdemo v kalu v Gorjanskem, pa pri prehranjevanju rijejo po dnu in kalijo vodo. Če je voda kalna, manj svetlobe prodre do dna, zato ima manj rastlin možnost za uspevanje. Motna voda lahko tudi zmanjša orientacijo živali, ki se zanašajo na vid (plenilci).

Človek je v kale vnesel zlate ribice tudi z namenom, da bi kontroliral populacije

Nina na predstavitvi svoje magistrske naloge.

ličink komarjev. V kalih z razvito rastlinsko in živalsko združbo imajo komarji obilo plenilcev. V vodi so ličinke komarjev hrana hroščem, ličinkam kačjih pastirjev in dvoživkam. Velikokrat zlate ribice pojedjo žuželke, ki se hranijo z ličinkami komarjev. Torej plenilci komarjev postanejo odsotni in komarji se lahko zelo namnožijo.

Vse to in še veliko več smo izvedeli v začetku junija v komenski knjižnici, kjer je Nina imela predstavitev svoje naloge. En izvod je knjižnici tudi podarila. Če vas zanima kaj več o kalu v vaši vasi, vabljeni, da si magistrsko nalogo izposodite.

Besedilo: Marija Umek

Foto: Nina Štrekelj in arhiv knjižnice

Kal v Kobjeglavi, ki je lepo vzdrževan, je bil najbolj pester po številu vrst nevretenčarjev (julij 2021).

Burjina glasba

Pihalni orkester Komen pometel s konkurenco

Po nekajletnem premoru se je Pihalni orkester Komen letos želel ponovno pomeriti na mednarodnem tekmovanju. Čeprav so bili sprva namenjeni proti zahodni sosed, so se morali hitro prilagoditi

ti sili razmer in se odločili za tekmovanje v začetku maja na hrvaškem otoku Krku.

Močno smo zavihali rokave in že v začetku leta začeli piliti obvezno in izbirno skladbo, dodali pa so jima še ogreval-

no kompozicijo, ki ni bila prav nič manj vredna. Po pripravljalnem koncertu v Novi Gorici so tik pred odhodom svojim podpornikom postregli s pripravljalnim nastopom, da so preverili svoje znanje.

V mesecih in mesecih sekcijskih vaj in skupnega muziciranja so jim na pomoč priskočili ne le domači virtuoz, s katerimi so pilili znanje na februarjskih intenzivnih vajah v Ajdovščini, temveč tudi priznani strokovnjaki, kot so nizozemski maestro Michael Engelbrecht in dirigentka Andreja Šolar v sklopu njene dvodnevne dirigentske šole v Kobjeglavi ter flautist in dolgoletni član orkestra slovenske filharmonije Aleš Kacjan. S svojimi nasveti so zagotovo prispevali k bolj ubrani igri in še dodatno spodbudili Komence, da so v vaje in končni rezultat vložili tisti kaneček truda in strasti, ki jih razlikuje od vseh ostalih orkestrrov.

Na pot so skupaj z najzvestejšimi starši in navijači odšli v petkovih popoldanskih urah in kljub začetnim logističnim težavam s prevozi srečno prispeli v nastanitev. Po navodilih predsednika so se še malce podružili in odšli k počitku, saj je bila sobota, 6. maj, že skoraj pol leta obkrožena na koledarju društva.

Po dopoldanski vaji, izvedeni kar na terasi hotela, so se preoblekli v svečano črne srajce, dekleta in fantje so se še zadnjič uredili pred nastopom in skupaj prečkali krški most proti mestu Omišalj. Malce pred četrto uro popoldne so stopili v tamkajšnji kulturni dom in že po ogrevalni skladbi *Historia Ecclesiae Albae* poželi precej zanimanja ostalih orkestrrov, ki so želeli slišati svojo konkurenco. Pihalni orkester Komen je tako ob bučni podpori nadaljeval z dinamično obvezno kompozicijo *Images of a City* ter svoj polurni tekmovalni koncert sklenili s fanfarami in himno za mir, skladbo po izboru dirigenta in umetniškega vodje Matije Tavčarja. Kljub utrujenosti je vladalo vznemirjenje, med kraškimi glasbeniki, sploh tistimi najmlajšimi, ki so tremo mednarodnega tekmovanja občutili prvič, je bilo čutiti tudi nekaj olajšanja.

V večernih urah je sledila razglasitev, ki se ne bi mogla iziti bolje: Pihalni orkester Komen je za svoj nastop prejel

odličnih 90,38 točk, tolkalec Rok Živec je bil opažen kot najbolj nadarjeni mladi orkestraš, skladbo o vtisih mesta je žirija izbrala za najboljšo izvedbo, Komenci so bili razglašeni za najboljši orkester festivala, prav tako je tudi Matija Tavčar prejel nagrado za najboljšega dirigenta tekmovanja. Ob takšnih dosežkih lahko le ostaneš brez besed in snameš klobuk pred našimi talenti.

Sledilo je zasluženo slavlje v hotelu, kjer si je Matija privoščil celo tuš s penino, v nedeljo pa še sproščen nastop v središču Reke (Rijeke) in ogled znamenitosti. Ob povratku v Komen so orkestru priredili srčen sprejem in nazdravili njegovim nepopisnim uspehom.

Fotografijam prepuščamo, da povedo še kaj več. Verjamemo, da boste v prihodnje še imeli priložnost na lastni koži doživeti takšne in drugačne dogodivščine v družbi Pihalnega orkestra Komen.

Besedilo: POKomen
Foto: Ana Rojc in osebni arhivi orkestrašev

Orkester v vsako vas

Tudi letos, kot že vrsto let, Pihalni orkester Komen razveseljuje vaščane vasi v naši občini bodisi s svojim nastopom ali pa tako, da v gostovanje povabijo pihalne orkestre, s katerimi tako ali drugače sodelujejo.

Letošnja karavana koncertov se je začela v Škrbini, kjer smo vaščani prisluhnili koncertu Pihalnega orkestra Salonit Anhovo pod vodstvom dirigenta Armanda Mariuttija. Pihalni orkester Salonit Anhovo je lansko leto praznoval 70. obletnico neprekinjenega delovanja in predstavlja pomemben del kulturnega dogajanja domačega kraja, okolice in zamejstva. Ponosni so na vsa leta svojega delovanja, v katerih so gostovali na številnih koncertih in festivalih tako doma kot v tujini. Še najbolj pa na koncert s Slovenskim oktetom, saj ta prej še nikoli ni sodeloval s pihalnimi orkestri.

Gostje so obiskovalcem poklonili osem skladb in kljub neprestanemu nagajanju burje dodali še eno. Večer se je nadaljeval z druženjem v prostorih šole, ki bo v kratkem dobila nov klobuk (streho); go-

vori se, da se ji bo osvežila tudi obleka (fasada). Pridobitev, ki smo je vaščani veseli, saj bomo tako ohranili prostor za druženje tudi mlajšim rodovom.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv Pihalni orkester

70. jubilej Glasbene šole Sežana

Letošnje leto je za učence in učitelje Glasbene šole Sežana še posebej vznemirljivo, šola namreč praznuje častitljivih 70 let. Zavedamo se, da glasbeno udejstvovanje dobro vpliva na otroke in mladino in da sistematično vzgajanje mladih glasbenikov pomeni doprinos kulturi: ne vzgajamo samo glasbenikov, vzgajamo ljubitelje kulture v najširšem smislu. Učitelji si prizadevamo, da bi učenci poleg vseh glasbenih spretnosti znali ceniti umetnost in bi tako tudi oni nekoč kot starši vzgajali naslednje generacije. Umetnost je univerzalen jezik,

ki povezuje. Glasbena šola vzpodbuja medsebojno sodelovanje, ustvarjalnost, igranje inštrumenta pa med drugim nudi tudi sprostitev, ki je v teh nemirnih časih nujna tudi mladim.

Še posebej smo ponosni, da ima tudi Komen že vrsto let podružnico glasbene šole, ki šteje več kot 70 učencev. Smo aktivni, pripravljamo mnoge nastope in sodelujemo na različnih prireditvah. Naj izpostavimo nekatere pomembnejše nastope te pomladi: klavirski dan v Novi Gorici, nastop v Nabrežini, pomladni nastop, nastop v Ilirski Bistrici. Naši učenci sodelujejo tudi na seminarjih: učenec klarineta Miran Grgič je znanje izpopolnjeval pri profesorju Antoniu Scorsoneju.

Letos so bili nekateri naši učenci zelo uspešni tudi na tekmovanjih:

- Mihael Sanabor – trobenta, TEMSIG (SLO), srebrna plaketa (učitelj Erik Žerjal)
- Maks Jakob Erženičnik – klavir, Mednarodno tekmovanje Tomaž Holmar (ITA), 2. nagrada, Mednarodno tekmovanje Govani talenti (ITA), 2. nagrada, učiteljica Ingrid Tavčar
- Marijana Marc Trkulja – klavir, Mednarodno tekmovanje Giovani talenti (ITA), 2. nagrada, učiteljica Ingrid Tavčar
- Gabriel Simčič – tolkala, Mednarodno tekmovanje Bolero (SLO), zlato prizna-

nje, učitelj Matija Tavčar

- Rene Marušič – harmonika, TEMSIG (SLO), zlata plaketa, učiteljica Sabina D. Trifković
- Julija Fakin – flavta, Mednarodno tekmovanje Città di Cervignano, 1. absolutna nagrada, učiteljica Tamara Tretjak
- Neža Fakin – flavta, Mednarodno tekmovanje Città di Cervignano (ITA), 3. nagrada, učiteljica Tamara Tretjak
- Melani Švagelj – kitara, mednarodno tekmovanje Città di Palmanova, priznanje, učitelj Janoš Jurinčič
- Duo flavta in kitara; Lucija Tavčar in Neža Fakin, Paganini guitar festival (ITA), zlato priznanje, učitelja Janoš Ju-

rinčič in Tamara Tretjak.

Ob častitljivem jubileju šole se spodobi, da se to pozna na našem koncertnem dogajanju. Učitelji so izvedli Saint Saensov Živalski karneval za 1200 učencev kraško-brkinskih osnovnih šol, ki je doživel izjemen uspeh. Prav tako prijeten je bil večer s triom Art, ki je izvedel zanimiv koncertni program. V prihodnjih tednih in mesecih bomo priča še kar nekaj dogodkov, posvečenih praznovanju obletnice, na katere vas vljudno vabimo.

Glasbeni šoli čestitamo za prvih 70 let. Ugotovimo lahko, da šola kljubuje izzivom sodobnega časa: zanimanje za igranje instrumentov ostaja živo. Za naprej si želimo, da tako tudi ostane in da bi klasična glasba še naprej bogatila naš vsakdan.

Besedilo: Učitelji podružnične glasbene šole v Komnu
Foto: arhiv GŠ Sežana

Mirnega večera napev ob 25. obletnici prepevanja

Pomladanski koncert MePZ Cominum je bil letos praznično obarvan, saj smo z njim obeležili 25. obletnico delovanja zbora. Koncert, ki smo ga poimenovali Mirnega večera napev, se je zgodil 20. maja v idiličnem in pomladnem vzdušju na grajskem dvorišču v Štanjelu. Pripravili

smo nabor umirjenih, romantično obarvanih skladb, ki smo jih zapeli v dveh delih. Ker pa je rojstni dan lepše praznovati v dobri družbi, smo v goste povabili Vokalno skupino Ardeo in Oktet Sotočje, ki sta dodatno obogatila in popestrila večer. Čisto na koncu pa smo se vsi vokalni

sestavi združili skupaj na odru in zapeli še zadnjo pesem večera.

Koncerta se je udeležil tudi naš župan, mag. Erik Modic. S ponosom lahko povemo, da nas ni počastil samo s svojim obiskom, ampak tudi s prav posebnim priznanjem – županovim priznanjem. To priznanje nam veliko pomeni, saj potrjuje vrednost in pomen našega dosedanjega dela in truda, dalo pa nam je tudi novega zagona za nadaljnje prepevanje in razveseljevanje naših poslušalcev. Gospodu županu se ob tem še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Radi bi se zahvalili še naši zvesti publiki, ki nas podpira in posluša že vsa ta leta. Zaradi vas ima naše petje smisel in upamo, da vas bomo lahko razveseljevali z glasbo še vsaj naslednjih 25 let. Če pa koga od vas zamika, da bi se z nami družil na pevskih odrih, vabljeni na pevске vaje v Sveto, v staro šolo, ob petkih ob 20.00.

Besedilo: Mia Kačič
Foto: arhiv MePZ Cominum

Kmetijstvo in gozdarstvo

15. tradicionalno ocenjevanje vin – Brestovica in Medja vas

Vinorodni okoliš Kras obsega 564 ha vinogradov z glavno sorto refošk, s katere umni vinogradniki pridelajo teran s priznanim tradicionalnim poimenovanjem.

V Sloveniji uradno rastejo vinske trte

na 14.750 ha z 52. različnimi priporočenimi in dovoljenimi sortami (35 belih in 17 rdečih vinskih sort).

V začetku leta 2021 je bil v Uradnem listu RS št. 26 objavljen nov sortiment –

to pomeni, katere sorte se sme v okolišu saditi. Na Krasu se smejo saditi spodaj navedene sorte:

Priporočene sorte: malvazija, refošk, vitovska grganja

Dovoljene sorte: chardonnay, sauvignon, sivi pinot, beli pinot, rebula, laški rizling, zeleni sauvignon, rumeni muškat, pinela, zelen, pikolit, poljšakica, klarnica, glera, pergolin, viognier, fleurtaï*, soreli*, merlot, barbera, modri pinot, cabernet sauvignon, cabernet franc, syrah, pokalca, gamay, marselan, merlot kanthus* (*tolerantne sorte)

Vinogradniki in vinarji vasi Brestovica pri Komnu in Medja vas odlično sodelujejo, čeprav so med njimi hribi Ostri vrh, Grmada, Grižnik ... Povezujejo jih skupna zgodovina, delo in hotenja ljudi samih. Vino je vedno v zgodovini povezovalo ljudi – vinogradništvo je na Krasu tudi gospodarsko gledano še vedno glavna kmetijska panoga. V Brestovici pri Komnu z Valami vred obdelujejo vinogradniki okrog 30 ha vinogradov, posajenih največ z vinskimi sortami refošk, vitovsko grganjo, malvazijo in nekaj svetovnih sort, kot je chardonnay, cabernet sauvignon ...

Skupaj s Turističnim društvom Brest in Društvom vinogradnikov in vinarjev Krasa je bilo 10. marca organizirano že 15. tradicionalno ocenjevanje vin iz obeh strani 'meje', ki že prej ni bila meja, sedaj pa je še manj. Prisotne je nagovoril predsednik društva Brest, g. Stane Švigelj. Na oceno je prispelo 24 vzorcev vin: 14 belih, 10 rdečih – teran. Ocenjevanje sta strokovno vodila Majda Brdnik, članica

strokovne vinarske komisije za ocenjevanje vin pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, in Štefan Rosati iz Kmečke zveze iz Trsta. Ocenjujejo pa tudi sami vaščani, razporejeni v skupine, ki so se z leti že dobro seznanili z načinom prepoznavanja kakovosti vina, z morebitnimi napakami in boleznimi ter z 20-točkovnim sistemom ocenjevanja vin. Seveda je glavni pomen lokalnih ocenjevanj učenje in prepoznavanje kakovosti vin ter nenazadnje druženje in izmenjava izkušenj. Ocenjevanje poteka anonimno in na koncu vsakega pridelovalca zanima, kako se je odrezalo njegovo vino.

Kakšni pa so rezultati? Večina vin je

bilo v kakovostnem razredu. Med belimi vini: prvo mesto Vinogradništvo Rebula iz Brestovice, drugo mesto Boris Pernarcic iz Medje vasi in tretje mesto Slavko Ferfolja iz Brestovice. Za vino PTP je vinogradnik in vinar Miran Krapež iz Brestovice dobil najvišjo oceno, prvo mesto, sledila pa sta Vinogradništvo Rebula drugo mesto in tretje mesto Paolo Pernarcich iz Medje vasi.

Čestitke organizatorjem, vsem vinogradnikom in vinarjem, ki so sodelovali na 15. tradicionalnem ocenjevanju vin pa odlično letino 2023.

Besedilo: Majda Brdnik

Foto: arhiv Društva Brest in DVV Krasa

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih

Zavod za gozdove Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije sta v septembru 2022 začela projekt Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih. V dvoletnem projektu, ki ga financira Sklad za podnebne spremembe, bodo obravnavali problematiko invazivnih tujerodnih rastlin, ki ogrožajo naravno ravnovesje v slovenskih gozdovih.

Vremenske ujme in napadi podlubnikov so v zadnjem desetletju povzročili številne poškodbe v slovenskih gozdovih. V poškodovanih gozdovih so se na nekaterih območjih naselile tujerodne vrste rastlin, ki otežujejo ali celo onemogočajo naravno obnovo gozdov. Invazivne tujerodne vrste s hitro rastjo in širjenjem negativno vplivajo na naravne procese v gozdu ter rušijo naravno ravnovesje v gozdnih ekosistemih. So ena največjih groženj biotski raznovrstno-

sti, povzročajo lahko gospodarsko škodo, nekatere imajo lahko tudi škodljive vplive na zdravje ljudi. Med invazivnimi tujerodnimi rastlinami so v slovenskih gozdovih najbolj razširjene japonski ozioroma češki dresnik, navadna barvilnica ter veliki pajesen in žlezava nedotika. Veliki pajesen in žlezava nedotika sta na seznamu invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Evropsko unijo.

Aktivnosti, ki jih bodo izvajali v letih 2022 in 2023, so financirane iz Sklada za podnebne spremembe. Ključni cilj projekta je prispevati k omejevanju gospodarske in ekološke škode v gozdovih, s tem doseganju ciljev ohranjanja visoke biotske pestrosti in ohranjenosti gozdnih ekosistemov.

Predvidene aktivnosti:

- določitev najučinkovitejših metod

odstranjevanja in zadrževanja širjenja invazivnih tujerodnih vrst rastlin (ITVR) v gozdu na primeru izbranih vrst,

- priprava strokovnih podlag za vgrajevanje problematike ITVR v obstoječ sistem gozdarskega načrtovanja,
- izdelava normativov za izvedbo nadstandardnih gojitvenih in varstvenih ukrepov za odstranjevanje oziroma zadrževanje širjenja ITVR v gozdu,
- odstranjevanje ITVR v gozdu na vsaj

dveh testnih območjih,

- vzdrževanje in nadgradnja sistema za beleženje ITVR,
- izdelava kart rizičnih območij za izbrane ITVR,
- priprava koncepta izobraževanj skupaj z izobraževalnim gradivom ter izvedba izobraževanj za lastnike gozdov in gozdarske strokovne delavce javne gozdarske službe,
- objava prispevkov v medijih.

V projektu nadgrajujejo rezultate projekta LIFE ARTEMIS, v okviru katerega se je začelo intenzivno delo na področju varstva pred invazivnimi tujerodnimi vrstami v gozdovih. Rezultati projekta LIFE ARTEMIS so dostopni na spletni strani: <https://www.tujerodne-vrste.info/>.

Besedilo: Zavod za gozdove Slovenije,
območna enota Sežana
Foto: arhiv ZGS

Eko

Plastika ne sodi v bio odpadke, prevzemite svoj košek za bio odpadke!

Najboljša praksa ravnanja z biološko raz-

gradljivimi kuhinjskimi odpadki je kompostiranje na domačem kompostniku. Ker pa vsakdo nima možnosti domačega kompostiranja, hkrati pa vsi biološko razgradljivi odpadki iz različnih razlogov niso primerni za domače kompostiranje, je na ekoloških otokih postavljen rjav zabojnik za zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov.

V obeh primerih pa med biološke odpadke ne sodi plastična vrečka. Plastična vrečka se ne razgradi in bistveno

moti proces razgradnje. Tudi prozorna plastična vrečka z oddelka sadja in zelenjave iz trgovin je plastična in jo zato ne smemo uporabljati za odlaganje bioloških odpadkov. Biološke odpadke lahko v zabojnik odložimo v papirnati ali biorazgradljivi vrečki, najbolje pa je, da biološke odpadke v zabojnik preprosto izstresemo brez vrečke.

V ta namen lahko na Komunali Sežana brezplačno prevzamete košek za zbiranje bioloških odpadkov in navodila za pravilno zbiranje in odlaganje bioloških odpadkov.

Prevzem je možen ob sredah, med 8h in 11h ter 13h in 15h, na upravi Komunale Sežana, d. d., Partizanska cesta 2, Sežana.

Košek je namenjen zbiranju biološko razgradljivih odpadkov, ki nastajajo pri vsakodnevnih kuhinjskih opravilih. Bio odpadke v košek odložite neposredno, brez vrečke. Ko se košek napolni, vsebino izstresite na svoj domači kompostnik ali v rjav zabojnik za bio odpadke na ekološkem otoku. Košek lahko operete tudi v pomivalnem stroju. Naj vam dobro služi!

NAVODILA ZA ODLAGANJE ODPADKOV V RJAVI ZABOJNIK NA EKO OTOKU:

Odlagamo: zelenjavne odpadke, olupke in ostanke sadja, kavno in čajno goščo, netekoče ostanke hrane (meso, kosti), jajčne lupine, pokvarjene prehrabene izdelke (brez embalaže)

Ne odlagamo: plastične vrečke (ME), embalaža (ME), jedilno olje in maščobe (ZC,N), tekoči ostanki hrane, plenice in vložki (OST), rože, plevel, trava, listje, zemlja, veje (K,ZC), pepel, iztrebki malih živali, lasje, dlaka, cigaretni ogorki (OST).

Legenda: ME-mešana embalaža, ZC-zbirni center, N-akcija zbiranja nevarnih odpadkov, K-domače kompostiranje, OST- zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov

Besedilo in foto: Komunala Sežana, d. d.

Hiša dobre volje Komen, stičišče lepih srečanj

V Hiši dobre volje dogaja na polno! Iz vseh koncev in vetrov se v njej združuje raznorazna energija, ki v družbi naših dobrovoljcev in dobrovoljk zasije s še dodatno močjo! Obiskujejo nas tako najmlajši kot tudi tisti malo manj mlajši, da skupaj počnemo lepe in zanimive stvari: pojemo, balinamo, plešemo, beremo, kvačkamo, kuhamo, telovadimo, snemamo filme in še in še ... Če kdo misli, da je pri nas dolgčas, naj pride na obisk – prav vsi ste dobrodošli! Tako tisti, ki bi radi postali naši, kot tisti, ki bi radi v našo že tako veselo hišo prinesli še dozo dobre volje več. Kava enako dobro zadiši za vse!

Zdi se, da postaja Hiša dobre volje pomembno komensko stičišče različnih priložnosti in srečanj in prav z užitkom opazujemo, kako se luč v Hiši velikokrat zapre zelo pozno zvečer. To namreč pomeni, da je Občina Komen Hišo sprejela za svojo, in to nas izjemno veseli. Naš pomemben cilj je tudi ta, da jo vsi posvojite kot svojo stičiščno točko, kjer srečate svoje prijatelje, znance ali pa spletete nove vezi.

V Hiši smo v pomladanskem času gostili veliko zelo raznolikih dejavnosti in ljudi. Izjemno počaščeni smo bili, da nas je Mladinski center Nova Gorica izbral za etapo na svoji MC turneji po Hišah dobre volje. V okviru vseslovenske prostovoljske akcije Dan za spremembe so mladi z Maticem Lebanom iz Zvite feltne na čelu v Hiši priredili pravi žur! Z zabavnimi karaokami smo istočasno raz-

migali možgane in se preko petja in igre spravili v nepozabno dobro voljo! Kar naenkrat smo Hišo spremenili v plesišče polno plesalskih parov nasmejanih obrazov in kakšen trenutek se je zdelo celo, da je med pari zavel veter mladostne zaljubljenosti. Seveda pa tega ne bomo povedali na glas! Hvala direktorici Mladinskega centra Nova Gorica Jani Kruha, da se je spomnila na nas in nam s svojo čudovito akcijo omogočila, da smo se v družbi navihane mladosti povsem sprostiti in med petjem, plesom in zabavnimi igrami razpolovili našo starost.

Imeli pa smo tudi nekaj za vse, ki se želijo česa novega naučiti ali svoje znanje zgolj poglobiti. V sodelovanju z Društvom GO-Spominčica in Društvom Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras smo gostili izjemnega govornika in strokovnjaka, karizmatičnega nevrologa, prof. dr. Zvezdana Pirtoška, ki nam je na duhovit in celosten način predal recept, kako ohraniti zdrave možgane in vitalno življenje. Hiša je upravičeno pokala po šivih! V svoje prostore pa smo odprtih rok sprejeli tudi Društvo bolnikov po možganski kapi Komen, ki je tudi našim dobrovoljcem in dobrovoljkam pod vodstvom Damijane Kravanja omogočil blagodejno in sproščujočo telovadbo, ki nas je preko vaj čuječnosti pospremila korak bliže boljšemu psihofizičnemu počutju.

Prerasna energija pa se je vila in se še vije tudi na vseh dejavnostih, ki jih je pri nas s pomočjo Občine Komen izvedla Ljudska univerza Sežana. Pri nas smo pod taktirko odličnih mentoric, ki niso predajale le znanja, ampak tudi neizmerno količino dobre volje in pozitivne motivacije, kvačkali, kuhali, pekli, spoznavali in obdelovali zelišča ter se imeli skupaj res odlično. A ne samo to – ogromno novega smo se naučili in kar je najpomembnejše – ugotovili smo, da so takšne aktivnosti odlična osnova za druženje in krepitev medčloveških vezi. Te pa so najpomembnejše za naše zdravje! Presrečni smo, da smo v tej navezi spet

otvorili naše balinišče in se preko šole balinanja navdušili nad to res odlično igro. Sedaj redno balinamo in vse vas vabimo, da nas kadarkoli izzovete. Kaj je lepšega kot pod borovci metati bale. Vabljeni! Iz srca pa bi se radi zahvalili tudi, ki nas je naučil prav posebne telovadbe z žogami, ki jo z veseljem vsakodnevno opravljamo. To je ta nesebičnost, ki drži ta svet pokonci! Daj in zagotovo boš dobil kaj v zameno. Hvala!

Zelo veseli smo, da smo v sklopu aktivnosti Ljudske univerze Sežana spoznali tudi Matejo Kralj, ki nas je preko literarnih pogovorov ponesla v zanimive svetove in duše res izjemnih ljudi. Literatura pa je v Hiši dobre volje nasploh dobila pomembno mesto, saj nas redno obiskuje tudi Nadja Mislej Božič iz Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras, ki nas v sklopu bralnega krožka preseneča z gosti in literarnimi izzivi. Ni pa to vse! S svojo prikupnostjo in dobro voljo nas preko branj duhovitih zgodb osrečuje tudi Marija Umek iz Knjižnice Komen. Seveda vsaki zgodbi dodamo mi še pet svojih, ki jih začnimo z veliko mero smeha. Lepo je! Da pa ne bi samo brali, a tudi kaj napisali, smo zelo veseli rednih obiskov Marjane Jazbec, ki v sklopu Društva Radi pišemo z roko na svojevrsten in prijeten način spodbuja, da tudi mi napišemo kaj z roko. Vedno smo je veseli, saj je srečanje z njo mnogo več od golega pisanja. To je skupek prijetnih doživetij!

Kaj pa nas najbolj dvigne pokonci? Obiski Žužkov in Čebelic in drugih zagotovo najbolj pristrčnih srečanj iz Vrtca in Osnovne šole Komen, ki nas s svojimi nastopi, izdelki in tudi zgolj preprostimi obiski od tiste najbolj srčne sreče ganejo in zagotovo pomladijo vsaj za polovico. Že samo videti vso tisto brezskrbno razposajenost in veselje je terapevtsko! Hvala jim, da so nas tako pristno sprejeli medse, da se lahko počutimo prav tako

ponosne in vesele kot njihove none in nonoti.

Počaščeni pa smo tudi zato, ker smo lahko gostili uporabnice in uporabnike Društva za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« in skupaj z njimi preživeli čudovit dan. Skupaj smo ustvarjali, barvali pirhe, se pogovarjali in zasnovali tisto pomembno vez, ki bo v prihodnje omogočila še kakšno podobno druženje. Takoj smo se začutili in se počutili kot eno!

Glede na vse, res ni čudno, da so nas kar dvakrat posneli. Najprej je k nam prišlo Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj in pri nas posnelo filmček dobre prakse, nato pa smo se že malo važni postavljali še pred kamero TV Koper, ki je posnela vse naše vragolije. Da tega, da so naši dobrovoljci in dobrovoljke cele zvezde niti ne omenjamo – zgleda, da jim je kamera pisana na kožo, saj ni bilo zaznati niti trohice treme!

V Hiši dobre volje Komen se izvaja pomembna storitev Občine Komen in Doma upokoencev Nova Gorica, ki

dviga kakovost življenja starejših ljudi in njihovih svojcev ter omogoča lepše preživljanje dneva: odlična prehrana, prijazno osebje, radostna telovadba, sproščujoče uživanje v krasnem parku, diskretna nega, raznolika ustvarjalnost in nasploh prijetna družba omogočajo kakovostno preživljanje dni in brezskrbno razbremenitev svojcev. Pridružite se nam in tudi vi ugotovili, da nam je skupaj lepše, saj je družba tisto nekaj, kar nam na obraz nariše nasmeh, podari dnevu smisel in uresniči željo po novih dogodivščinah.

Vas zanima, kako se imamo? Pridite nas obiskat! Dobili boste najboljšo kavo daleč naokrog, ob tem pa še dobro voljo in vse potrebne informacije. Veseli vas bomo! Če bi nas tudi vi radi spoznali in začutili našo dobro voljo, nam pišite na tina.krog@dung.si ali hisa.komen@dung.si ali nas pokličite v Hišo na 041 337 059 ali Tino Krog na 051 605 699, da se pomenimo o vsem, kako in kaj naprej. Do takrat pa vse dobro!

Besedilo in foto: Tina Krog

Rdeči križ v letu 2022

Konec marca so v Območnem združenju Rdečega križa Sežana (RKS-OZ Sežana) izpeljali redni zbor članov. Zastopniki krajevnih organizacij Rdečega križa, ki pokrivajo območje občin Sežana, Divača, Komen in Hrpelje-Kozina ter prostovoljci so se zbrali pri Križmanovih v Tubljah.

Predsednica Saša Likavec Svetelšek se je v uvodnem nagovoru zahvalila vsem prostovoljkam in prostovoljcem v kra-

jevskih organizacijah ter v drugih organih združenja za njihovo nesebično prostovoljsko delo v dobrobit ljudem v socialni stiski in prizadetim v nesrečah. Skupaj so pregledali delo in poslovanje v minulem letu in zastavili naloge za naprej.

V preteklem letu so bili kot običajno najbolj dejavni na področju socialne dejavnosti. 497 ljudem v stiskah so razdelili 23,5 tone materialne pomoči v hrani

in higienskih pripomočkov v vrednosti 48.874 € ter za 15.692 € finančnih pomoči, med katerimi so tudi vrednostni boni za nakup delovnih zvezkov in šolskih potrebščin 59 otrokom. Ljudem so delili tudi rabljeno obleko in obutev. Z Rdečim križem je na Debelem Rtiču brezplačno letovalo 27 otrok v vrednosti 7.506 €.

V sklopu programov za boljšo kakovost življenja starejših ljudi je delovalo 10

skupin starih ljudi za samopomoč, ki so namenjene druženju starejših ljudi. Prostovoljke ob različnih priložnostih obiskujejo starejše na območju vseh štirih občin. V nekaterih krajih zanje pripravljajo srečanja v sodelovanju z mlajšimi generacijami.

Najmlajšim je namenjen projekt »Medo Srečko z Rdečega križa«, ki je idejna zasnova prostovoljke Marije Gondič in ga že deset let izvaja v prvi triadi osnovnih šol. Otrokom predstavi humanitarne vrednote in temeljna načela ter delovanje Rdečega križa skozi pravljice. Osnovnošolci zadnje triade so ponekod vključeni v krožke prve pomoči, kjer se z mentorji učijo osnov prve pomoči ter

lahko sodelujejo na regijskem in državnem preverjanju znanja v nujenju prve pomoči poškodovanim.

Zelo pomemben del dejavnosti Rdečega križa so naloge iz javnih pooblastil, ki jih je država zaupala tej organizaciji. Vsako leto RKS-OZ organizira tri dvodnevne krvodajalske akcije, med akcijami pa z različnimi aktivnostmi pridobivajo nove mlade krvodajalce in spodbujajo ljudi k darovanju krvi. V letu 2022 so zabeležili 1122 darovanj krvi. Na tečajih prve pomoči za voznike motornih vozil in podjetja so za nujenje prve pomoči usposobili 377 kandidatov. S sodelovanjem licenciranih predavateljev prve pomoči izvajajo brezplačne delavnice temeljnih postop-

kov oživljanja v krajih, kjer so povabljeni s strani krajevnih ali vaških skupnosti.

Na področju pripravljenosti in ukrepanja v nesrečah delujeta dve ekipi bolničarjev prve pomoči, ekipa Rdečega križa Občine Hrpelje-Kozina in ekipa Rdečega križa Sežana. V preteklem letu so prostovoljci Rdečega križa sodelovali v zbiranju in odpremi materialne pomoči za prizadete v vojni v Ukrajini.

Zbor so zaključili s krajšim druženjem, ki je bilo po več letih socialne izolacije zaradi epidemije še posebej prijetno in sproščeno.

Besedilo:

Dora Sedmak, RKS-OZ Sežana

ORA Krasa in Brkinov, d.o.o.

Kras in Brkini bogatejša za 17 lokalnih turističnih vodnikov

Območna razvojna agencija (ORA) Krasa in Brkinov, d. o. o., je konec marca organizirala 6. tečaj strokovne usposobljenosti za lokalne turistične vodnike na turističnem območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen, Miren-Kostanjevica in Sežana. Namen in cilj nizov izobraževanj je bilo usposabljanje lokalnih turističnih vodnikov za strokovna

vodenja obiskovalcev na območju vseh petih kraško-brkinskih občin. Tečaj je vključeval kar 18 različnih predavanj in izobraževanj na temo Krasa in Brkinov na različnih lokacijah. Usposabljanje se je zaključilo v soboto, 15. aprila 2023, s preizkusoma strokovnega znanja – pisnim preizkusom in simultanim vodenjem s tričlansko komisijo na organiziranem

študijskem izletu. Novi ambasadorji Krasa in Brkinov so s pridobljeno licenco vpisani v register turističnih vodnikov za območja omenjenih občin.

Vseh 17 udeležencev letošnjega tečaja je uspešno opravilo tako pisni preizkus kot tudi praktični del sobotnega strokovnega usposabljanja in s tem pridobilo naziv LOKALNI/A TURISTIČNI/A VODNIK/CA KRASA IN BRKINOV.

V soboto, 22. aprila 2023, je v Viteški dvorani Gradu Štanjel potekala slavnostna podelitev licenc novim lokalnim turističnim vodnikom. Krajšemu programu, ki ga je popestril mladi virtuoz Samuel Tisel, je sledila zdravica s pogostitvijo na grajskem dvorišču in ogled Galerije Lojzeta Spacala ter novega Muzeja Grad Štanjel v spodnjem delu grajskega palacija.

Vsem novim lokalnim vodnikom iskreno čestitamo in jim želimo veliko uspehov pri opravljanju novega poslanstva.

Besedilo: Urban Grmek Masič, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Festival Kraška gmajna znova poskrbel za spomladansko odkrivanje Krasa in Brkinov

Območna razvojna agencija (ORA) Krasa in Brkinov, d. o. o., je konec marca organizirala 6. tečaj strokovne usposobljenosti za lokalne turistične vodnike

na turističnem območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen, Miren-Kostanjevica in Sežana. Namen in cilj nizov izobraževanj je bilo usposabljanje lo-

kalnih turističnih vodnikov za strokovna vodenja obiskovalcev na območju vseh petih kraško-brkinskih občin. Tečaj je vključeval kar 18 različnih predavanj in

izobraževanj na temo Krasa in Brkinov na različnih lokacijah. Usposabljanje se je zaključilo v soboto, 15. aprila 2023, s preizkusoma strokovnega znanja – pisnim preizkusom in simultanim vodenjem s tričlansko komisijo na organiziranem študijskem izletu. Novi ambasadorji Krasa in Brkinov so s pridobljeno licenco vpisani v register turističnih vodnikov za območja omenjenih občin.

Vseh 17 udeležencev letošnjega tečaja je uspešno opravilo tako pisni preizkus kot tudi praktični del sobotnega strokovnega usposabljanja in s tem pridobilo naziv LOKALNI/A TURISTIČNI/A VODNIK/CA KRASA IN BRKINOV.

V soboto, 22. aprila 2023, je v Viteški dvorani Gradu Štanjel potekala slavnostna podelitev licenc novim lokalnim turističnim vodnikom. Krajšemu programu, ki ga je popestril mladi virtuozi Samuel Tisel, je sledila zdravica s pogostitvijo na grajskem dvorišču in ogled

Festival Kraška gmajna je poklical Marš na pohod! z vodenim krožnim pohodom po kraški gmajni v okolici Kobjeglave.

Galerije Lojzeta Spacala ter novega Muzeja Grad Štanjel v spodnjem delu grajskega palacija.

Vsem novim lokalnim vodnikom iskre-

no čestitamo in jim želimo veliko uspehov pri opravljanju novega poslanstva.

Besedilo: Marjeta Semolič, ORA Krasa in Brkinov

Foto: Društvo Kraški Slavček Kobjeglava-Tupelče

Tuj diplomatski zbor v Štanjelu ob svetovnem dnevu vode

Ob svetovnem dnevu vode sta Občina Komen in ORA Krasa in Brkinov gostili dogodek Ministrstva za zunanje in evropske zadeve »Business to Diplomacy« z naslovom »Svetovni dan vode 2023 – Pospeševanje sprememb«, od New Yorka do Štanjela. Na dogodku so se tujemu diplomatskemu zboru predstavila

slovenska podjetja in institucije s področja vodnih tehnologij.

Dogodek na Gradu Štanjel so z uvodnimi nagovori otvorili državni sekretar na Ministrstvu za zunanje in evropske zadeve, g. Samuel Žbogar, in župan Občine Komen, mag. Erik Modic. Državni sekretar Žbogar je predstavil Slovenijo, ki je bo-

gata z vodnimi viri, ima dobro strokovno znanje na področju celostnega upravljanja z vodami in je pravico do pitne vode zapisala v svojo ustavo. Župan Modic pa je izpostavil pomen vode na Krasu ter kako so Kraševci že skozi stoletja znali trajnostno upravljati s to dobrino.

Izjemen dokaz trajnostnega upravljanja z vodo na Krasu pa predstavlja tudi tehnična dediščina Ferrarijevega vrta in njegov vodovodni sistem, ki ga je zasnoval arhitekt in urbanist Maks Fabiani. Tuji diplomati so se v spremstvu lokalnih turističnih vodnikov seznanili z izjemno kulturno dediščino vrta, gradu ter celotnega naselja Štanjel. Dan v biseru Krasa so jim obogatili tudi lokalni ponudniki, ki so se predstavili na stojnicah ter v svojih galerijah in trgovinah.

Vzporedno z dogodkom v Štanjelu je v New Yorku potekala Mednarodna vodna konferenca Organizacije združenih narodov (OZN), na katerih je slovenska stališča predstavila ministrica Tanja Fajon.

Besedilo:

Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov

Minister za kohezijo in regionalni razvoj ter minister Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu na Gradu Štanjel podprla vzpostavitev Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje Kras Carso

V sredo, 10. maja 2023, smo na Gradu Štanjel gostili ministra za kohezijo in regionalni razvoj, dr. Aleksandra Jevška, ter ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, g. Mateja Arčona, ki sta se sestal s predstavniki krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij, Slovenskega deželnega gospodarskega združenja ter Kmečke zveze.

Glavna tema pogovorov je bila vključnost slovenske narodne manjšine v Italiji v čezmejne programe ter vzpostavitev Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) Kras Carso, katerega vodilni partner je ORA Krasa in Brkinov.

Goste smo najprej pogostili v Vinoteki Grad Štanjel, ki je rezultat čezmejnega Interreg program Slovenija-Italija. Srečanje se je nadaljevalo v večnamenski Viteški dvorani.

Ministra Jevšek in Arčon sta podprla čim hitrejšo vzpostavitev EZTS Kras Carso, ki bi bil skupen organ upravljanja območja matičnega Krasa oziroma Geoparka Krasa. Poudarila sta, da je za Slovenijo strateškega pomena, da je sedež tega organa v Sloveniji.

»Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje bo imelo ključno vlogo pri sodelovanju na področjih skupnega čezmejnega interesa, kot so, denimo civilna zaščita, mobilnost, zdravstvo,« je dejal minister Jevšek. Minister Arčon pa je ponudil svoje izkušnje, ki jih je pridobil pri ustanavljanju Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje GO: »Ta pot je prehojena, zato lahko nudim vso pomoč pri ustanovitvi tovrstne institucije, ki je res zelo dragocena za obmejni prostor.«

Predstavniki Slovencev v Italiji so predstavili delovanje projektne pisarne, ki deluje pod okriljem Slovenskega deželnega gospodarskega združenja s finančno podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Besedilo:

Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov

Festival Kraška gmajna znova poskrbel za spomladansko odkrivanje Krasa in Brkinov

Zaposleni iz enote turizem v Območni razvojni agenciji Krasa in Brkinov so bili v prvem polletju prisotni kar na trinajstih sejmskih nastopih v Sloveniji ter bližnjih in malo bolj oddaljenih državah (Nizozemska, Nemčija, Avstrija, Madžarska, Velika Britanija, Irska in Italija).

Turistična borza New Deal Europe v Londonu

Vodilni B2B turistična borza za Jugovzhodno Evropo New Deal Europe se letno organizira v Londonu s strani skupine New Deal Europe v partnerstvu z Jacobs Media Group, ki je vodilni organizator turističnih dogodkov v Veliki Britaniji in tudi lastnik novičarskega turističnega portala

v Evropi ter dobitnik kraljičine nagrade za podjetništvo – mednarodna trgovina.

To leto se je borza odvila 28. marca 2023, kjer smo skupaj s Kobilarno Lipica opravili več kot 30 sestankov ter izvedli predstavitev destinacije Kras in Brkini več kot 100 poslovnim obiskovalcem.

Turistična borza Irish Travel Trade Show v Dublinu

Turistična borza se je odvila 30. marca 2023 v Dublinu. Dogodek, ki ga je ITAA (Irish Travel Agents Association) organiziral že sedmo leto, je privabil več kot 120 razstavljalcev iz Irske ter čez 300 poslovnih obiskovalcev. Predstavitev Krasa in Brkinov je bila na Irskem zanimiva predvsem zaradi vzpostavitve nove direktne letalske povezave Ryanair Dublin–Trst. Sejem je bil idealna priložnost za pridobivanje kontaktov na turističnem in medijskem področju. Prvi obisk irske novinarke iz nacionalnega irskega časopisa pričakujemo že sredi meseca maja. Poleg udeležbe na borzi smo skupaj s podjetjem Mindbrand, ki nas zastopa na angleško govorečih trgih in Zavodom za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina obiskali tudi veleposlaništvo Slovenije v Dublinu, kjer smo kovali nove priložnosti za sodelovanje.

Sejem Freizeit Messe v Celovcu

Med 31. marcem in 4. aprilom 2023 se je Slovenija že tradicionalno predstavila avstrijski publiki na spomladanskem sejmu prostega časa v Celovcu, ki ga obišče okrog 50.000 obiskovalcev. Letos je bila

udeležba kraško-brkinskih turističnih ponudnikov, ki so se predstavili na tako imenovani »slovenski ulici«, odlična. Skupaj z destinacijo in Parkom Škocjanske jame so se predstavili še Hiša Krasna in Tmbin's barn, Grajžarjevi iz Štanjela s pršutom iz Pršutarne Lokev, Vinakras, Zavod Krasen Kras in Domačija Petelin Rogelja.

Fiera del cicloturismo v Bologni

Destinacija Kras in Brkini se je udeležila tudi sejma, namenjenega kolesarskim navdušencem v Italiji. Sejem Fiera del cicloturismo 2023 je tokrat potekal v Bologni, na njem pa smo nastopili v sodelovanju z Združenjem SLOVENIA OUTDOOR in Slovensko turistično organizacijo. Dvodnevni dogodek v Bologni (1. in 2. april) je obiskalo več kot 19.000 ljudi, kar je 30 % več kot lani v Milanu, kjer je sejem potekal prvič. Na sejmu je bilo letos prisotnih 90 razstavljalcev, med njimi turistične in kolesarske destinacije, turistične agencije, organizatorji potovanj, hotelirji, izposojevalci koles, izdelovalci koles in opreme za kolesarjenje.

Podatki o rasti sektorja kolesarskega turizma potrjujejo, da zanimanje za kolesarska potovanja narašča, čemur destinacije sledijo z vlaganjem v prijazne, urejene in varne kolesarske poti ter razvoj dopolnilnih storitev, ki jih kolesarski turisti uporabljajo na poti – od specializiranih kolesarskih nastanitev, servisov koles itd.

Argus Bike Festival

Ponovno smo se predstavili tudi na

kolesarskem sejmu Argus Bike Festival, ki je potekal 15. in 16. aprila 2023 v središču Dunaja in velja za enega največjih festivalov te vrste v Avstriji in v Evropi, saj letno privabi več kot 100.000 obiskovalcev. Na festivalu se je predstavilo tudi več kot 100 proizvajalcev koles. Argus Bike Festival je edinstven dogodek in odlična priložnost za predstavitev kolesarske turistične ponudbe na Krasu in v Brkinih.

Slovenska turistična borza SIW 2023

Tudi 9. in 11. maja je ORA Krasa in Brkinov opravila kar 30 poslovnih sestankov iz turističnega področja na 25. Slovenski turistični borzi, ki je največji poslovni dogodek slovenskega turizma in predstavlja neprecenljivo priložnost za okrepitev že uveljavljenih partnerstev in za vzpostavljanje novih.

Jubilejne 25. borze SIW so se udeležili predstavniki 150 tujih organizatorjev potovanj in turističnih agencij iz 33 držav ter 150 slovenskih turističnih ponudnikov. Med tujimi kupci jih je bilo 54 odstotkov na SIW prvič. Gledano po državah, jih je največ prihajalo iz Italije (23), sledili so tisti iz ZDA (14), Velike Britanije (11), Avstrije in Češke (po 10) ter Nemčije (9).

Ob formalnih sestankih smo imeli udeleženci številne priložnosti tudi za neformalno navezovanje in poglobljanje stikov ter za spoznavanje odlične slovenske turistične ponudbe.

Besedilo: Katja Kralj in Mateja Race, ORA Krasa in Brkinov

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov

Zeliščarstvo ima potencial postati prepoznavni del turistične ponudbe Krasa in Brkinov

Rastlinska pestrost kraške gmajne in biodiverziteta Krasa in Brkinov ponujata številne dodatne priložnosti za prepoznavnost zeliščarstva kot pomembnega dela turistične ponudbe na območju, so se strinjali govorniki in udeleženci regijskega posveta »Zelišča v turistični ponudbi Krasa in Brkinov«. Posveta, ki je potekal v nizu dogodkov Dnevi dobrot kraške gmajne med 14. in 16. majem na Bunčetovi domačiji v Dutovljah, so se udeležili številni lokalni ponudniki, predstavniki lokalnih skupnosti in turistični deležniki z območja Krasa in Brkinov.

Na ponedeljkovem posvetu sta uvod-

no besedo imela predstavnika ORE Krasa in Brkinov, d. o.o., Aleš Vodičar in Maja Colja, ki sta navzoče pozdravila in na kratko predstavila vsebino projekta sodelovanja ter izpostavila glavne aktivnosti in cilje projekta. Na govorniškem odru so se za njima zvrstili Jadranka Jerina iz Zavoda Krasna hiša, Nika in Stojan Korošec iz Sivčka, Gregor Renčelj iz Renčelj, d. o. o., in Andrejka Cerkenik iz Domačije Belajevi. Vsak od govorcev je predstavil svojo zgodbo, svojo poslovno idejo in začetke delovanja ter izzive, s katerimi se srečuje na področju zeliščarstva. Moderatorka posveta Tanja Godnič je v raz-

pravo o sodelovanju javnega sektorja in ponudnikov, pripravi smernic za razvoj destinacije v zeliščno prepoznavnost, vključevanju šol v promocijo zelišč (šolski vrtovi, uporaba zelišč v šolski kuhinji), spodbujanju nabiralništva, skrbi za okolje, birokratskih ovirah glede zeliščarstva, pritegnila tudi ostale udeležence posveta.

Tridnevni dogodek Dnevi dobrot kraške gmajne je potekal v okviru LAS projekta sodelovanja Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa. Nedeljo so popestrile štiri zeliščne delavnice pod mentorstvom Zavoda Dobra pot, ki so

obiskovalcem približale različna zelišča, tehnike nabiranja in sušenja ter njihovo vsestransko uporabo: od uporabe v domači kuhinji s pripravo številnih dobrot (juhe, namazov, palačink, frotalje ipd.) do pestre ponudbe zeliščnih dobrot lokalnih ponudnikov.

Dnevi dobrot Kraške gmajne so se zaključili v torek z zeliščnimi delavnicami, namenjenimi učencem OŠ Dutovlje in varovancem Doma na Krasu.

V projektu sodelovanja Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa sodelujejo štiri slovenske in ena tuja Lokalna akcijska skupina (LAS): LAS Dolenjska in Bela krajina (vodilni partner), LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe, LAS Suhe krajine, Temenice in Krke, LAS Krasa in Brkinov ter LAG Čačak – Gornji Milanovac. Znotraj LAS Krasa in Brkinov, ki ga zastopa vodilni partner ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., v projektu sodelujejo še lokalni partnerji: Art nepremičnine, d. o. o., – Hotel St. Daniel, Krasna, Andrejka Cerkvenik, s. p., – Domačija Belajevi, Društvo kmetič sežanske regije ter Stojan Korošec – nosi-

lec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (Sivček). Projekt sodelovanja je sofinanciran

iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP).

Besedilo: Maja Colja in Marjeta Semolič, LAS Krasa in Brkinov

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov

O rodbini Cobenzel tudi doma, na gradu Štanjel

V petek, 19. maja 2023, smo na štanjelskem gradu gostili pogovorni večer o rodbini Cobenzel, prvotnih lastnikov in prebivalcih gradu. Rodbina naj bi izhajala iz premožne kmečke družine iz Velikega Dola, od koder so se preselili v Štanjel, tam zgradili grad in obzidje ter sodelovali pri obrambi vasi.

Tekom večera smo izvedeli marsikaj novega in zanimivega, med drugim tudi to, da Štanjel nikoli ni bila vas, ne trg, ne kraj in ne mesto, temveč tabor. Ima vse elemente tega tipa naselja, njegovi prebivalci so se ukvarjali tudi z neagrarnimi 'meščanskimi' dejavnostmi, kot sta obrt in trgovina, reprezentančne stavbe v strnjem naselju pa pričajo o tem, da ne gre za navadno vas. Vzpon rodbine Cobenzel v evropskem prostoru je začel Hans (Ivan, Janez) Cobenzl, sin Krištofa Cobenzla, ki je s svojim bratom Tomažem prvi dokazljivi vir rodbine. Janez je bil inteligenčen fantič, šolal se je v Rimu pri jezuitih in se počasi vzpenjal po družbeni lestvici vse do cesarskega poslanca v Rimu in v Moskvi. V Rusiji mu je pri komunikaciji in nabiranju točk

pri prvem ruskem carju Ivanu IV (Groznom) zelo pomagalo njegovo znanje slovenskega jezika. Tako so tudi njegovi potomci nadaljevali z visokimi funkcijami, preko deželnih glavarjev, cerkvenih dostojanstvenikov do cesarskih tajnih svetnikov. Poleg štanjelskega gradu je rodbina imela v lasti tudi dvorec Lože pri

Vipavi, grad Predjama ter veliko posestva mimo Logatca in Ribnice vse do tedanje Kranjske.

Jeseni preteklega leta je izšla obsežna monografija o grofih Cobenzel, napisana je v italijanskem jeziku in jo je mogoče kupiti v knjigarnah v Trstu in Gorici. V pogovoru s sourednikom knjige, mag. Alessiom Stasijem, in avtorji nekaterih člankov (dr. Robertom Devetakom in dr. Vojkom Pavlinom) smo debatirali o vlogi rodbine pri razumevanju kulturne zgodovine Štanjela, celotnega Krasa in okoliških vasi na Goriškem. Izvedeli smo, kako je rodbina delovala v prostoru, ki še ni bil razdeljen z državnimi, kulturnimi in simbolnimi mejami, oziroma v času novega veka, ki ga zaznamujejo meje plemiških rodbin in fevdalnih posebnosti. Večer sta povezovala dr. Jasna Fakin Bajec in Valentin Medvešček.

Besedilo:

Anja Tisel Zadnik, ORA Krasa in Brkinov

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov

Začela se je obnova suhih zidov ob novi kolesarski trasi med Sežano in Komnom

Kot je javnost že obveščena, sta občini Sežana in Komen pristopili k urejanju 27,2 kilometrov dolge kolesarske trase med Sežano in Komnom, ki bo zaključena še letos. V želji po čim bolj enotni podobi poti in ohranjanju pomembnega elementa podobe kraške krajine je v Projektu GEOMOB predvidena tudi obnova 1500 m³ kamnitih suhih zidov, ki se je na nekaterih delih trase že začela.

S pomočjo evropskih in državnih finančnih sredstev sta se Občina Sežana in Občina Komen v sklopu 3,8-milijonskega projekta GEOMOB odločili postaviti regijsko kolesarsko povezavo.

Namen projekta je povečati in nadgraditi trajnostno infrastrukturo na območju Krasa, izboljšati prometno varnost in pogoje za kolesarje, posredno pa tudi promocija turističnih aktivnosti obeh občin.

Glavna trasa bo povezovala Sežano in Komen, v Komnu pa bodo z nje izpeljani še trije kolesarski kraki – proti Volčjemu Gradu, Tomačevici in Kobjeglavi. Kolesarska pot bo opremljena s počivališči s klopmi (ponekod tudi z mizami), kolesarnico ter ustrezno signalizacijo.

Komunala Sežana, d. d., in partnerji so z deli začeli februarja, dokončali so zemeljska dela na vseh odsekih in na nekaterih že utrdili gredo in pripravili tamponsko blazino. Trenutno dela potekajo na večini odsekov, a jih je nekoliko oviralo majsko deževje in postopki urejanja namembnosti določenih odsekov

trase. V naslednjih tednih je predviden zaključek del na odseku Cesta Marije Te rezje (odsek 8) in odseku Gozdna cesta Podgovec (odsek 10). V želji po čim bolj enotni podobi poti je v projektu predvidena tudi obnova 1500 m³ suhih zidov, ki že stojijo ob trasi, a so nekateri v zelo slabem stanju. Obnovljeni suhi zidovi bodo visoki in široki 60 cm. ORA Krasa in Brkinov, ki skrbi za komuniciranje projekta, trenutno pospešeno pridobiva soglasja lastnikov mejašev za obnovo zidov. Prve obnove zidov pa so se v maju začele na odseku med Kobjeglavo in Veliko Rovno in se bodo pospešeno nadaljevale tudi na ostalih odsekih, kjer so predvidene.

V fazi izvajanja gradbenih del bo na posameznih odsekih v določenih termi-

nih onemogočen dostop uporabnikom trase. Javnost in vsi, ki pot redno uporabljajo, so o bistvenih značilnostih projekta in o poteku gradbenih del obveščeni preko spletnih komunikacijskih kanalov ORA Krasa in Brinov (www.ora.si in FB profila ORA Krasa in Brkinov), Občine Sežana in Občine Komen ter preko ostalih medijev.

Regijski projekt GEOMOB, ki bo predvidoma dokončan oktobra 2023, je namenjen predvsem trajnostni mobilnosti občanov, zagotovo pa bodo pot z veseljem uporabljali tudi številni obiskovalci, rekreativci in turisti.

Besedilo: Eva Tomašević Barič,
ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.
Foto: arhiv projekta GEOMOB

Zeleni shemi slovenskega turizma se je pridružil tudi Grad Štanjel

Grad Štanjel je v letu 2022 pridobil trajnostni okoljski znak Green Key (zeleni ključ), zavezo trajnostnemu razvoju pa so v letošnjem letu nadgradili še s podpisom Zelene zaveze slovenskega turizma in s certifikatom Slovenia Green Attraction za turistično znamenitost.

Zeleni shemi slovenskega turizma so se priključili na podlagi prejetega okoljskega znaka »GREEN KEY/ZELENI KLJUČ«, ki je vodilni standard odličnosti na področju okoljske odgovornosti in trajnostnega delovanja v turistični industriji in pomeni zavezanost podjetij, da v certifi-

ciranih obratih spoštujejo stroge kriterije, gostom pa zagotavlja, da z izbiro takšnih obratov neposredno pripomorejo k varovanju okolja.

ORA Krasa in Brkinov kot nosilec tega znaka skupaj z Občino Komen vzdržuje visoke okoljske standarde, kar dokazuje z izpolnjevanjem strogih meril Mednarodne fundacije za okoljsko vzgojo. V gradu je bilo med drugim uvedenih kar nekaj konkretnih ukrepov, med drugim zmanjšanje pretoka vode na pipah, vgradnja varčne razsvetljave in senzorji za ugašanje luči, klimatske naprave se v zgradbi praktično ne uporabljajo, če že, pa temperatura ni nižja od 25 stopinj Celzija, dosledno se ločujejo odpadki,

uprabljajo se materiali (toaletni papir, toaletne brisače, čistila ...) z okoljskim certifikatom Eko marjetica, velik poudarek je tudi na ozaveščanju obiskovalcev.

Poudarjamo, da gre v večini primerov pri tovrstni skrbi za okolje za majhne ukrepe, ki za nikogar ne pomenijo (pre) velikega napora ter odrekanja ugodju. Verjamemo, da so potrebna le preprosta in komaj opazna dejanja, ki spreminjajo najprej nas, naše okolje in nato širše, svet na bolje. K odgovornemu ravnanju do okolja se tako zavezujejo zaposleni, ki k temu nagovarjamo tudi goste, saj zagovarjamo, da se ravno z osveščanjem lahko začnejo spremembe.

Besedilo:
Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov

Dostopnost Štanjela in gradu za invalidne osebe: ustvarjanje vključujočega okolja

V začetku letošnjega leta, smo se predstavniki ORA Krasa in Brkinov in Občine Komen sestali s socialnim podjetjem Zavod Brez ovir, katerega temeljne usmeritve so kvalitetno in strokovno izvedena osebna asistenca, prizadevanje za izboljšanje dostopnosti objektov za osebe z oviranostmi ter doprinos k oblikovanju dostopnega turizma za gibalno ovirane.

Štanjel ima bogato kulturno dediščino, vendar ga je potrebno prepoznati in obravnavati tudi skozi vprašanje dostopnosti za invalidne osebe. ORA Krasa in Brkinov je k temu vprašanju pristopila z Zavodom Brez ovir. Skupaj smo pripravili navodila in priporočila o dostopnosti za invalidne osebe, ki vključujejo dostopnost do javnih prostorov, parkirišč, turističnih znamenitosti, s poudarki na morebitnih omejitvah ali težavah, s katerimi se invalidne osebe lahko soočajo pri obisku Štanjela.

Z navedenim želimo izpostaviti pomen vključujočega okolja za invalidne osebe in zagotavljanja enakih priložnosti za vse obiskovalce.

Podrobne informacije so dostopne na spletni strani: Štanjel, biser Krasa–Brez ovir.

Besedilo:

Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov

**BISER ARHITEKTURE
IN KRAŠKE KULTURE**

NOVI VODENI OGLEDI IN POSEBNA DOŽIVETJA

ZGODBE IN VINO SKOZI ZGODOVINO
Legende in zgodbe Štanjela najbolj oživijo z domačini in ob kozarcu kraškega vina.

**FERRARIJEV VRT –
DRUŽINSKI PORTRET**
Odpotujmo v leta, ko je v vrtu ob Vili Ferrari svoje brezskrbne dni preživljala rodovina Ferrari.

RAZSTAVA NARAVA IN ČLOVEK NA KRASU
Otipaj kraški kamen, občuti moč burje, ki piha s hitrostjo 120 km/h, odkrij edinstveni vodovodni sistem v Štanjelu in značilnosti naravnih bogastev Krasa.

info@visitstanjel.si
+386 5 760 00 60
www.visitstanjel.si

KRASPASS
- GOURMET -

**IZBRANE DEGUSTACIJE, VRHUNSKA KULINARIKA
IN PRISTNA DOŽIVETJA**

Vsak dan od 19. junija do 3. septembra 2023.

Ko zadnje čase poslušamo in beremo o porastu nasilja med mladimi, se lahko vprašamo, kje smo kot družba skrenili. Mladi so ogledalo te družbe in vrednote, ki so včasih veljale marsikje, ne veljajo več. Takojšnjih rešitev seveda ni. Potrebni bosta samorefleksija in sposobnost odločevalcev ter vseh nas, da smer obrnemo. Šport, pri katerem so temeljne vrednote vztrajnost, sodelovanje, povezovanje, vključevanje in spoštovanje drugega, je vsekakor lahko del rešitve.

Mini olimpijada v Dornberku, ki smo jo s skupnimi močmi pripravili OKS-ZŠZ, Športna zveza Nova Gorica, Športna zveza Komen, številna športna društva, učitelji, strokovni delavci ter učenci OŠ Dornberk, je lep primer uspešnega sodelovanja in povezovanja. Kako to vemo? Iz

zadovoljnih obrazov otrok iz vrtcev in osnovnih šol iz komenske in novogoriške občine. Če smo vsaj nekaj otrok navdušili za šport, toliko bolje! Skupaj lahko naredimo več in bolje. Hvala vsem športnim društvom in dekletoma iz akrobatskega dueta Duo Kamikazete za pripravljenost na sodelovanje.

Programa, ki ju za otroke in mladostnike v Športni zvezi Komen vsako poletje pripravljamo, sta Poletje na Krasu in Art-Štanjel. Oba sta se v zadnjih letih dobro prijela in tudi tu je potrebno kar nekaj sodelovanja in usklajevanja. Da pa bo poletje še bolj športno obarvano in pestro, bodo poskrbela naša športna društva: Plesno društvo Be Funky z novo plesno predstavo, NK Komen s tradicionalno Zeleno nočjo, ŠKUD Štanjel Biser Krasa s

turnirjem v futsalu ...

Kot aktivni člani v organih Športne unije Slovenije smo se v mesecu maju v Gozdni šoli Mozirje udeležili interaktivne delavnice, na kateri smo govorili o izzivih, ki Športno unijo Slovenije čakajo v prihodnjem desetletju. Izzivom prihodnosti na področju ŠPORT ZA VSE smo se posvetili tako s programskega, medsektorskega in mednarodnega (so)delovanja organizacije. Prihodnost na področju športa in športa za vse bo namreč v naslednjem obdobju pomembno zaznamoval sprejem Nacionalnega programa športa za obdobje 2024–2034. Pri oblikovanju programa bomo sodelovali s predlogi in tako odigrali našo vlogo.

Besedilo: Rajko Kralj

Mini olimpijada v Dornberku

V začetku meseca maja je bila ob sodelovanju OKS-ZŠZ, Športne zveze Nova Gorica ter Športne zveze Komen v športni dvorani Čuklja v Dornberku izpeljana Mini olimpijada, ki so se je udeležili otroci najstarejše skupine vrtcev iz Prvačine, Dornberka in Branika ter učenci prve triade osnovnih šol Prvačina, Dornberk, Branik, Komen, Štanjel ter učenca iz Strokovnega centra Planina; več kot 300 otrok, 17 športnih poligonov in lepo število športnih klubov, društev in posameznikov, ki so svoje delovanje otrokom lahko predstavila.

Ker je šlo za medobčinsko sodelovanje in prireditev, sta otroke pozdravila tako župan Občine Komen, g. Erik Modic, kot

tudi podžupan Mestne občine Nova Gorica, g. Marko Tribušon. V imenu OKS-ZŠZ, Športne zveze Nova Gorica ter Športne zveze Komen je otroke nagovoril član IO OKS-ZŠZ, g. Miran Müllner, otvoritev Mini olimpijade pa je pripadala ravnateljici OŠ Dornberk, ge. Dragici Vidmar. Kot ogrevanje ter ob zaključku prireditve je bil s pomočjo Plesnega društva Be Funky izpeljan Foksijev navijaški ples, ki se je istočasno predvajal na velikem zaslonu v dvorani. Kot vedno je lisjak Foksi takoj osvojil srca mladih športnih navdušencev in odzivi na dogodek (otroci, šole, športna društva) so bili enkratni. Otroci

so dejali, da bi si takih dogodkov želeli še več. Tako je bil cilj promocije športa med mladimi vsekakor dosežen. Več o sproščenem vzdušju na Mini olimpijadi v Dornberku na fotografijah.

Besedilo: Rajko Kralj

Foto: Matej Čebulec

Prva mednarodna nogometna tekma v Komnu

Ponedeljek, 1. maja 2023, se bo zapisal v zgodovino komenskega nogometa. Prvotno je bil Nogometni klub Komen s strani organizatorjev 19. turnirja narodov (Torneo Delle Nazioni) 2023 in MNZ Nova Gorica imenovan za nadomestno prizorišče tekem omenjenega turnirja. Ob odpovedi enega od prireditev smo dobili v organizacijo eno od finalnih tekem. Omenjen turnir se je letos odvijal že 19-ič. Na letošnjem turnirju je nastopilo 12 reprezentanc v starostni skupini U15, in sicer: Italija, Slovenija, Mehika, Savdska Arabija, Severna Makedonija, Norveška, Portugalska, Češka, Romunija, Združeni Arabski Emirati in Irska. Tako smo v Komnu gostili tekmo malega finala za 7. mesto med reprezentancama Romunije in Češke republike. Obe ekipi sta bili sestavljeni iz igralcev, ki igrajo v velikih in

poznanih klubih, kot so AC Milan, Rayo Vallecano, Hanover, Universitatea Craiova, Slavia Praga, Viktoria Plzen itd., tako da kakovost niti v enem trenutku ni bila sporna. Obe reprezentanci imata tudi vrhunsko trenersko zasedbo in vse ostalo. Med drugimi je bil vodja reprezentance Češke republike nihče drug kot g. Karel Poborsky, ki ga poznamo kot igralca rimskega Lazia in predvsem Manchester Uniteda ter češke reprezentance.

Na odlično pripravljeni igralni površini sta obe ekipi odigrali zelo izenačeno in kakovostno tekmo. Po rednem delu je bil rezultat 0 : 0. Po izvajanju enajstmetrovk pa so bili natančnejši igralci Romunije. Tekmo si je ogledal okrog 250 gledalcev, ki so bili nad videnim zelo zadovoljni. Samo organizacijo tekme je vrhunsko izpeljal UO NK Komen ob pomoči vete-

ranov NK Komen. S strani organizatorjev turnirja smo prejeli pohvale in pobudo, da tudi prihodnje leto organiziramo eno od tekem, kar smo z veseljem sprejeli. Ob tem bi podal pobudo, da se vsi, ki vidijo priložnost za sodelovanje, pridružijo pri organizaciji in dodatni ponudbi. Ker turnir spremljajo praktično po vseh celinah, je to lepa priložnost za promocijo komenske občine in predvsem turističnih ponudnikov s tega območja. Za vsa morebitna vprašanja in informacije smo vam v NK Komen vedno na voljo.

Vabimo vas k vpisu v nogometno šolo Komen, selekcija U15 letnik 2009–2010, selekcija U13 letnik 2011–2012, selekcija U11 letnik 2013–2014, selekcija U9 2015–2016 in selekcija U7 letnik 2017–2018. Lepo so vabljeni tudi punce vseh starostnih skupin. Prijave sprejemamo na e-naslov: mladi.nkkomen@gmail.com ali na treningih – prijave sprejema trener ali prisotni predstavnik kluba, ki je prisoten vsak ponedeljek, torek, sredo in petek ob 17.00 na nogometnem igrišču v Komnu ali čez zimo v telovadnici OŠ Komen, in sicer ob torkih, sredah in četrtkih po razporedu nogometne šole NK Komen – kontakt Matjaž Grmek – 041 583 205 in Primož Adamič – 031 613 939.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Nogometna zveza Romunije in Nogometna zveza Češke republike

Zaključek PoSKOKca

In tako na en, dva, tri,
PoSKOKca do septembra ni.

Šolsko leto se bliža h koncu in s tem tudi naša poSKOKčeva gibalna abeceda. Veseli nas, da smo lahko tudi letos svoje znanje delili z našimi komenskimi in štanjelskimi otroki. Tako so lahko vsi otroci, s katerimi smo se letos družili v programu gibalne abecede, pridobili nova gibalna znanja, spoznali veliko elementarnih iger in skozi gibanje poskrbeli za dobro voljo in počutje. Verjamemo, da so prav ti otroci navdušili tudi bodoče nove poSKOKce, ki bi si želeli v naslednjem letu obiskovati

naš program gibalne abecede.

Vse otroke, ki so že poSKOKci, in vse tiste, ki bi to želeli postati, vabimo, da se septembra vpišejo v naš program. Vese- limo se vsakega in komaj čakamo, da se napolnjeni z energijo podamo v novo PoSKOKčevo sezono in na ta način sku- paj poskočimo v svet gibanja!

Besedilo: Nicol Likar
Foto: Žan Skok in Nicol Likar

Iz šolskih klopi

Bleki s šparglji

OŠ Komen je že vrsto let vključena v projekt EKO šola. Učitelji in učenci z različnimi dejavnostmi širimo zavedanje o skrbi za okolje in zdravju. Letos smo sodelovali tudi na sejmu Altermed – Green Vita. Po- tekal je v Celju od 17. do 19. marca 2023.

Na demonstracijskem in degustacij- skem odru sva predstavili jed, ki je nam dobro poznana. Pripravili sva »bleke s šparglji«.

Maša je bleke pripravila po osnovnem receptu: 1 jajce in 100 gramov moke. Ker je med vajo opazila, da je testo pretrdo, je kasneje izmerila manj moke in jo po po- trebi dodajala, dokler ni zamesila mehkega in prožnega testa. Z valjarjem ga je na tan- ko razvaljala. Ko je osoljena voda zavrela, je testo natrgala na bleke ter jih kuhala približno 10 minut.

Špargljeve omake se je Nika lotila že dan prej, saj je morala nabrati večji šopek. V demonstracijski kuhinji jih je narezala na manjše dele. V ponev je dala malo masla in jih pražila približno 15 minut. Nato je dodala malo vode, v kateri so se kuhali bleki, malo sladke smetane ter malo par- mezana.

Kuhane in odcejane bleke sva dali v po- nev in pustili približno minutko, da so se okusi povezali. Jed sva servirali na bam- busovih krožnikih. Po vrhu sva naribali še malo parmezana ter dodali na drobno se- sekljan svež špargelj.

Obiskovalci, ki so spremljali najino ku- hanje, so bili nad jedjo navdušeni. Tako zelo, da še tisto malo, kar sva pustili v pon- vi, da poskusiva, sva dali gospe, ki je prišla po repete.

Besedilo in foto:
Nika Antonič in Maša Kukanja

Prvošolci na obisku pri Žogicah

Ste se že kdaj vprašali, kaj je ljubezen?

Odgovor na to vprašanje so iskali tudi otroci vrtčevske skupine Žogice. Našli so ga v pravljici. Da, prav ste prebrali. V pravljici z naslovom Mravlja in ljubezen.

Preko dramske igrice so nam predstavili prav posebno mravljičjo Rozi. Mravljičjo, ki je ob pomembnih vprašanjih dobila kar mravljinca. Zanj je bilo najpomembnej- še vprašanje, kaj je ljubezen. Ker ji ostale mravlje niso znale odgovoriti, pravzaprav jih to niti ni zanimalo, se je mravljičja Rozi

odločila, da bo naredila raziskavo in odpravila se je po svetu.

Srečala je polža, polha in gosenco. Vsak ji je povedal svoje mnenje.

Ko je o vsem dobro razmislila, je ugo-

tovila, da mora slediti sebi in svojemu srcu.

Po končani predstavi so se prvošolci v igralnici pri Žogicah počutili kot doma.

Ura pa je prehitevala in en krog prehitro

tekla. Čas je bil za kosilo.

Obljubili smo si, da se kmalu spet srečamo, saj se imamo skupaj res lepo.

Besedilo in foto: Učenci 1. a in učiteljici

Naša mala knjižnica

Letos se je prva triada na PŠ Štanjel vključila v projekt Naša mala knjižnica, saj menimo, da je branje pomemben gradnik znanja. Z zanimanjem in v pričakovanju so učenci prisluhnili novim zgodbam in z navdušenjem reševali naloge v ustvarjalniku. Lepo jih je bilo opazovati, ko so se v bralnem kotičku popeljali v raziskovanje novih dogodivščin in si z branjem širili obzorja. V veselje je bilo prisluhniti njihovem medsebojnemu razmišljanju o prebranih knjigah. Pa da ne omenjam navdušenja ob vsakem dodanem vagonu na vlakcu.

Besedilo in foto:
Mateja Širca, koordinatorica projekta

Med prijatelji

Pomembno je, da otroke spodbujamo k pozitivnemu razmišljanju o prijateljstvu in razvijamo dobre odnose med vrstniki. V ta namen smo se vključili v projekt

Spodbujamo prijateljstvo, ki poteka v okviru šole Sobivanja. Veliko smo se pogovarjali o prijateljstvu, ga izrazili s sliko, plesom in nazadnje je nastala pesem.

PRIJATELJSTVO

Prijatelj je lahko človek ali žival,
je nekdo, ki s tabo se bo igral,
polovico čokolade dal,
na počitnicah bo kamenčke
v morje skupaj s tabo metal.

Imeti prijatelja je nekaj najlepšega na
svetu,
v tvojih očeh je svetel,
ne grize in ne tepe,
pozimi skupaj delata snežne kepe.

Prijatelja imaš rad,
je največji zaklad,
stoji ti ob strani kot bratu brat
in z njim se greš vsak dan igrat.

Tinkara Doles, Lean Furlan, Tim Orel in Lovro Tomažinčič, 2. b OŠ Komen PŠ Štanjel

Brali smo psički Pikici

V mesecu maju nas je obiskala terapevtska psička Pika in prisluhnila, kako dobro že znamo brati. Poleg tega nam je pokazala vrsto pasjih trikov in nas o marsičem poučila.

Všeč mi je bilo čisto vse, še posebej, ko smo ji brali zgodbico. Vesel sem, da sem se naučil trika s pasjimi briketi.

Tim Orel, 2. b

Najbolj mi je bilo všeč, ko sem lahko Pikici dala rožnato verižico. Všeč mi je bilo tudi, ko sem ji brala. Preživela sem zelo lep dan ..., bil je najboljši dan.

Tinkara Doles, 2. b

Všeč mi je bilo, ko smo Pikici dali pri-
boljšek in ji brali pravljico.

Lean Furlan, 2. b

Najbolj všeč mi je bilo, ko smo Pikici
brali. Naučil sem se, da psov ne smemo
božati po glavi.

Lovro Tomažinčič, 2. b

Mladi parlamentarci

Učenci se že v osnovni šoli učijo izražati svoje mnenje, se dogovarjati z ostalimi. Ena izmed priložnosti, kjer lahko učenci izražajo svoja mnenja, so šolski otroški parlamenti. Predstavniki posameznih šolskih parlamentov se nato zberejo na medobčinskem parlamentu in predstavniki slednjih še na državnem nivoju. Učenci OŠ Komen so imeli letos srečo, da so lahko sodelovali na vseh treh.

22. marca 2023 so se v dvorani v Štanjelu zbrali osnovnošolci-parlamentarci in njihovi mentorji na medobčinskem otroškem parlamentu regije Kras in Brkini. Predstavniki petih osnovnih šol so predstavili sklepe njihovih šolskih parlamentov.

Po uvodnih spodbudnih besedah župana Občine Komen, g. Erika Modica, so obravnavali temo, ki je v družbi velikokrat stigmatizirana – DUŠEVNO ZDRAVJE OTROK IN MLADIH. Potreba po razpravi na to temo je gotovo posledica obdobja »korona krize«, saj so številne analize potrdile, da je pretekla epidemija močno vplivala na duševno zdravje mladih. Število mladih, obolelih za raznimi oblikami duševnih bolezni, se je žal potrojilo.

V Štanjelu so predstavniki šole Komen, Dutovlje, Sežana, Divača in Hrpelje podali ugotovitve svojih sošolcev. Vsi učenci so ugotavljali zelo podobno.

Navajali so, da potrebujejo več komunikacije v družini, medsebojnega zaupanja, spodbud in podpore ter mirnega razreševanja sporov oziroma družinskih problemov.

Družino so otroci večkrat omenjali kot osnovni steber njihovega zdravja. Povedali so, da so nasilje v družini, razne oblike zasvojenosti, ločitev staršev in tudi finančna nestabilnost družine tisto, kar lahko negativno vpliva na njihovo duševno zdravje.

Šola jim predstavlja prostor izmenjave znanj, mnenj, druženja, spoznavanja sa-

mega sebe in drugih. V šoli si učenci želijo manj pritiska pred ocenjevanji znanj, bolj sproščenih odnosov med učitelji in učenci ter koticke za druženje. Čutijo potrebo po pomoči večjega števila strokovnjakov (psihologov, psihiatrov in drugih) in institucij, ki bi omogočale hitrejšo obravnavo in cenejše storitve v primeru duševnih stisk mladih.

Mladi se zavedajo, da so stres, zlorabe zaupanja, različne vrste nasilja, verbalne, fizične in spletne oblike neprimerne komunikacije lahko vzrok za povzročitev anksioznosti, motenj hranjenja, depresije ter samomora.

Mladi so nam izdali njihove načine za ohranjanje dobre duševne kondicije: dobri odnosi v družini, z vrstniki in okoljem ter dobra samopodoba so pravi recept za dobro duševno zdravje.

Poleg tega tudi zdrava prehrana, redno fizično gibanje in hobiji, ki nudijo različne vrste sproščanja in priložnost za ustvarjanje. Obliko sproščanja jim predstavljata tudi ukvarjanje s hišnim ljubljencem in življenje v sožitju z okoljem in naravo.

Dober temelj za preprečevanje stresa so vsekakor dobri odnosi in zaupanje

med vrstniki, gojenje pozitivnega razmišljanja pa temelj duševne higiene. Zato se mladi zavedajo, da lahko za medsebojno pomoč veliko naredijo sami. Samo prisluhniti morajo sebi, najbližjim in vrstnikom ter pravočasno poiskati pomoč.

Dva učenca OŠ Komen, Mihael McCully in Nika Pahor, sta bila izbrana, da preneseta ugotovitve otrok naše regije na nacionalni otroški parlament v Ljubljani, ki je potekal 11. aprila v veliki dvorani Državnega zbora RS. V množici 118 mladih parlamentarcev iz vse Slovenije sta vzorno zastopala Kras in Brkinje. Mlade parlamentarce so pozdravili in nagovorili: predsednica Državnega zbora Republike Slovenije, mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednik vlade, dr. Robert Golob, ter predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije, ga. Darja Groznik. Več na: <https://www.zpms.si/2023/04/11/33-nacionalni-otroski-parlament-dusevno-zdravje-otrok-in-mladih/>.

Tema 34. nacionalnega Otroškega parlamenta v prihodnjem letu ostaja enaka – duševno zdravje otrok in mladih.

Nika Pahor in Mihael McCully sva imela priložnost stopiti v čevlje politikov za en

dan. 11. aprila sva lahko cel dan spoznala poklic politikov in slovenski parlament. Sedela sva celo na stoličih politikov, ki so zelo udobni. Seveda sva spoznala tudi nekaj znanih politikov.

Ko smo zjutraj prišli v parlament, sva morala najprej skozi varnostni pregled. Počutila sem se tako kot, da se bom vkrcala v letalo. Nato smo vsi udeleženci odšli v veliko dvorano Državnega zbora, kjer so nam predstavili, kako bo potekal dan. Ko sva vstopila v dvorano, sva se oba začudila, kako velik prostor je to. Zelo je lep. Seveda smo se najprej želeli vsi slikati v njej.

Učenci smo se nato razdelili po različnih sejnih sobah, kjer smo kot pravi politiki debatirali o vprašanjih na temo otroškega duševnega zdravja. Vsi, ki so

Besedilo in foto: Dragica Ukmar Kodelja

vodili delo po skupinah, in vsi učenci, ki so sodelovali v debati, so bili zelo prijazni. Res si lahko govoril brez sramu in povedal svoje mnenje.

Ko smo zaključili z delom po skupinah, smo se vrnili v veliko dvorano parlamenta, kjer smo predstavili, kaj smo ugotovili v posameznih skupinah. Ko se je ta dnevni del, ki ga je v živo prenašala RTV3, končal, sem jaz imela intervju za otroško oddajo Infodrom. To je bilo šele zanimivo! Prvič sem stala v soju luči, pred kamero in brez priprave govorila v mikrofoni.

Po končanem uradnem delu so nas učence popeljali po palači slovenskega parlamenta in nam predstavili zgodovino njenega nastanka. Stavba je res ogromna. Zelo nazorno so nam predstavili vlogo parlamentarcev, delo državnega zbora, potek volitev ... Za konec smo pa odšli še na kosilo v njihovo jedilnico.

Ta dan si bova oba za vedno zapomnila, saj je bil res zanimiv in poučen.

Besedilo: Nika in Mihael

Komenski učenci postali dvakratni državni prvaki v robotiki

V torek, 16. maja 2023, je v Mariboru potekalo državno tekmovanje iz robotike Robobum 2023, kjer so učenci naše šole ponovili lanski uspeh.

Dosegli so dve prvi mesti, kar je največ, kar lahko dosežejo.

Ekipa VikiKrema, v kateri sta bila Nejc Masten in Mathis Žvab, je tekmovala v osnovnošolski

kategoriji in z brezhibno vožnjo robota osvojila prvo mesto.

Ekipa RaBo racing, v kateri sta bila Tian Ravbar in Žiga Bolje, je osvojila osmo mesto, ekipa Mkkada wdi ekipe, v kateri sta bila Naj Turk in Andrej Zega, pa deveto mesto.

Ekipa KarstMasters, v kateri so bili Nik Gec, Matic Peric, Alan Štrekelj, Žon Žak Petrovčič in Tine Peric, je tekmovala v srednješolski kategoriji in z naskokom osvojila prvo mesto.

Sestava in programiranje robota za premagovanje različnih ovir na tekmovalni areni je izziv za fante, ki svoje popoldneve preživljajo v učilnici za robotiko.

Pri programiranju in oblikovanju robota gre za simulacijo nudenja robotske pomoči, ko reševalci zaradi nevarnega terena ne morejo do ponesrečenih, npr. pri potresu.

Robot mora biti dovolj inteligenčen, da se zna premikati po terenu z neravnimi površinami. Izogibati se mora ruševinam in hkrati prenašati komplet prve pomoči (modro kocko).

Ko robot doseže žrtve, jih mora prepejati do varne evakuacijske točke, kjer jih lahko ljudje prevzamejo in poskrbijo za njihovo zdravje (srebrne kroglice – preživi, črne kroglice – mrtve osebe).

Vsem tekmovalcem čestitamo za dosežen uspeh in ves vložen trud.

Letos bodo učenci tekmovali še junija na evropskem prvenstvu v Varaždinu na Hrvaškem. Julija pa se bodo rvič pomerili tudi na svetovnem prvenstvu v Bordeauxu v Franciji. Ker učenci za udeležbo na prvenstvih ne dobijo nobenih sredstev s strani države, je financiranje (kotizacija, prevoz, nastanitev, prehrana ...) v celoti odvisno od donacij in prispevkov staršev. Vsem podjetjem in posameznikom, ki ste jim že oziroma jim še boste priskočili na pomoč, se iskreno zahvaljujemo!

Besedilo in foto: Mentorica Lucija Križaj Filipčič in ravnateljica Dunja Peric

Na Krasu
Spomladi na Krasu najprej dežuje zelo
in tudi zeblo te bo.
Kasneje – maja pa sonce posije,
val toplote te odbije.

Poleti na Krasu za kmete se ne dobro piše,
saj voda se iz zemlje kar izbriše!
Medtem, ko ti plavaš, oni močijo zemljo,
da rastlinje obrodilo bo.

Jeseni na Krasu ruj zažari.
Ko sonce posije, na sprehod odidi,
saj videl boš eksplozijo barv,
veliko odtenkov rdeče in oranžne boš razbral.

Pozimi na Krasu ni ravno veliko snega,
ko pa je, izkoristi ga!
Kepaj se, sankaj se, počni kar želiš,
le pazi, da kakšnega polha ne zbudiš!

Eva Adamič, 7. razred
OŠ Komen
Mentorica: Tanja Spačal

POŠTEN JE IN POGUMEN.

RAD ME NASMEJI, KO MENI NA JOK MEJI.

IGRA SE Z MANO, TUDI KO SE POČUTI ZASPANO.

JEZNO ME NIKOLI NE POGLEDA, VEDNO PONUDI KEPICI SLADOLEDA.

AMPAK SVOJEGA ROJSTNEGA DNEVA NE PRAZNUJE.

TAKO PRAVI, DA PRAZNOVANJA NE POTREBUJE!

EDINA LASTNOST, KI JE PRIJATELJ NIMA, JE NESRAMNOST.

LE POGLEJ NARAVNOST!

JE NAJBOLJŠI PRIJATELJ, KI STOPA V JAVNOST.

Vita Fakin, 7. razred
OŠ Komen
Mentorica: Tanja Spačal

Celoletni projekt »SKUPAJ ZA JUTRI«

Ljudje se odločijo za pomoč drugim in za prostovoljstvo iz različnih razlogov – nekateri želijo le nuditi pomoč posameznikom v stiski, biti koristni, spet drugi enostavno želijo spreminjati svet na bolje. Ne gre le za sodelovanje posameznika v dobrotelnih organizacijah in ob dobrotelnih akcijah, to je tudi

pomoč prijatelju, sosеду, sošolcu ... in s tem širjenje pozitivne energije v manj prijetnih časih in situacijah. Izkušnja prostovoljstva nudi spoznavanje novih ljudi in obenem samega sebe, pridobivanje novih znanj, veščin in izkušenj, strpnosti in ustvarjalnosti.

Prostovoljci so dobri ljudje, junaki, ki

jim ni vseeno za druge in se odločijo pomagati, ne da bi za to pričakovali nagrado ali plačilo.

Čeprav lahko rečemo, da Komen ni velik kraj, se lahko pohvali s številnimi dobrimi ljudmi, društvi in organizacijami, ki s svojo aktivnostjo spreminjajo naša življenja in prispevajo k boljši in strpnejši družbi na lokalni ravni ter krepi družbenih vrednot.

Projekt »Skupaj za jutri«, ki je bil rdeča

nit letošnjega šolskega leta, je bil namenjen spoznavanju teh ljudi.

Skavti so nas naučili zakuriti ogenj. S taborniki smo se učili oblikovanja vozlov, lovci so nas popeljali v naravo in na prežo. Jamar nam je predstavil bogastvo podzemnega sveta, gasilci pa gašenje požara. S civilno zaščito nas je seznanil gospod Lozej, Rdeči križ pa nam je približal pomoč starejšim in onemoglim.

Najmlajši so spoznavali delo v Hiši dobre volje, z njimi zapeli in ustvarjali. V

društvu za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi so prvošolci nastopali in ustvarjali. Za potapljača reševalca je učence navduševal naš Evgen. Enota za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi je učencem predstavila njihov pristop k ostankom neeksploziranih bomb na terenu.

Da se zavedamo pomena prostovoljstva in moči posameznika, ki lahko s svojo dobroto spremeni nekomu dan, dokazujemo šolarji že skozi celotno ob-

dobje šolskega leta tudi s sodelovanjem v številnih dobrodelnih akcijah za pomoč bolnim otrokom (Podari liziko, Zbiranje kovančkov za Urbana ...). Sodelovanje načrtujemo tudi v akciji Deželak junak.

Živimo v času, ki je poln izzivov, v katerih se mnogi znajdejo brez pomoči in tu nastopimo in pomagamo lahko mi. Le SKUPAJ lahko spremenimo svet NA BOLJE, za VSE nas.

Besedilo: Dunja Peric, ravnateljica
Foto: učiteljice in učitelji

Državni prvaki v podjetniških idejah Popri 2023

Iz Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana smo letos na tekmovanje v podjetniških idejah prijavili kar dve nalogi dijakov 3. letnika ekonomskega tehnika. Na tekmovanju je sodelovalo 474 tekmovalcev s 168 podjetniškimi idejami. Tekmovanje je bilo dvostopenjsko, saj je komisija, ki so jo sestavljali zaposleni iz

podjetniških vod, iz vsake regije izbrala le 12 najboljših projektov. Naša šola se je uvrstila v ožji izbor z obema nalogama, ki smo ju v obliki 5-minutnega pitcha—kratke in navdihujoče startupovske predstavitve—tudi predstavili. Predstavili smo se z aplikacijo HIT-HOT (dijaki: An Semolič, Sajra Makić in Taj Ražem), s katero naro-

čamo hrano. Prednost te je, da je prevzem hrane zelo hiter in je manj čakalnih vrst, saj je naročilo vnaprej ter brezgotovinsko. Uporabniki so predvsem študentje, dijaki in zaposleni, ki imajo omejen čas malice. Aplikacija je za uporabnika brezplačna, nameščena pa je lahko na katerokoli mobilno napravo, na kateri bi naročali zelen obrok. Aplikacijo bi si namestili ponudniki hrane, njihovi kupci pa bi preko aplikacije naročili hrano in jo ob dogovorjeni uri prišli iskat na sedež ponudnika malice. Sodelovali pa smo tudi z aplikacijo MONEYSAVE (dijaki: Brina Štemberger, Ema Radaković, Eva Lavrenčič, Nina Furlan in Aleksandar Drobnjac), ki nam pomaga, da se lažje naučimo varčevati oziroma upravljati s svojimi prilivi. Aplikacija nas opozarja, kam vlagamo in kako porabimo svoj denar, ter nas nauči, kako s pametnimi odločitvami tudi kaj privarčujemo. Pomaga nam pri razvrščanju denarnih sredstev med kategorijami, ki so izbrane glede na starost uporabnika. Izdelali so tri različne aplikacije za tri starostne skupine potencialnih uporabnikov: dijakke, študente in zaposlene.

V finale, ki je potekalo 4. aprila 2023 v Novi Gorici, se je med 12 najboljših iz Slovenije uvrstila skupina dijakov, ki je razvila aplikacijo za naročanje hrane, in tako s svojim nastopom prepričala komisijo ter postala državna prvakinja v podjetniških idejah POPRI 2023. Naša ekipa je tako

poleg 500,00 EUR nagrade v predizboru kot zmagovalna ekipa prejela še 2.000,00 EUR nagrade iz nagradnega sklada, ki so ga zagotovili soorganizatorji tekmovanja: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije, Spirit Slovenija in Slovenski podjetniški sklad, prejeli

pa smo tudi vstopnici na Popri International EUSAIR Youth, ki bo 23. in 24. maja v Sarajevu, kjer bo sodelovalo 10 držav, ter na Genius Olympiad, ki bo v državi New York v ZDA.

Besedilo in foto: mentorici Lucija Filipčič Križaj in Patricija Kastelic Volf

»Na pomoč!«

Intervju z Blažem Turkom

(*Za naslov intervjuja sem uporabil znameniti gasilski pozdrav, op. p.)

Blaž Turk, nekdanji dijak naše šole, prihaja iz Komna. Še preden je postal osnovnošolec, je bil že pri gasilcih. To je kasneje postal njegov poklic; zdaj je direktor in poveljnik poklicne gasilske enote v Sežani in prostovoljni gasilec v domačem kraju. V osrčju gasilskega poklica sta pogum in predanost – vrednoti, ki izjemno dobro predstavita mojega intervjuvanca. Biti neustrašen, ko so najtežji trenutki, to zahteva posebnega človeka. Takega vam predstavljam v nadaljevanju intervjuja.

Gabrijel Bužan, 2. BG

Blaž, lepo pozdravljeni!

Trenutno ste poveljnik poklicne gasilske enote Sežana. Kako ste postali gasilec in kasneje poveljnik gasilcev?

Moj uradni naziv je sicer direktor poveljnik poklicne gasilske enote, torej sta združeni obe funkciji: operativna in vodstvena. Že od mladih nog sem bil prostovoljni gasilec. Ko sem bil star šest let, sem se vključil v Prostovoljno gasilsko društvo Komen in potem sem si ves čas želel, da bi postal tudi poklicni gasilec. Kakšna je bila moja poklicna pot?

Najprej sem kot prostovoljni gasilec opravljal različne funkcije v prostovoljnem društvu, tudi na Kraški gasilski zvezi, potem sem opravljal obvezno prakso v tej poklicni gasilski enoti, nato sem študiral tehnično varstvo in požarno varstvo na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo. Ko je bilo delovno mesto v sežanski gasilski enoti prosto, sem se tu zaposlil. Šel sem po korakih – od študenta do ga-

silca pripravnika oziroma kandidata za gasilca –, nato sem šel v gasilsko šolo, se izšolal za poklicnega gasilca, bil kasneje vodja izmene, poveljnik in (trenutno) poveljnik direktor.

Se morda spomnite svoje prve intervencije?

Seveda se spominim. Na prvi intervenciji – šlo je za požar v naravi – sem bil kot prostovoljni gasilec. Spominjam se, da sem se že kot osnovnošolec udeleževal intervencij. Takrat je bilo to še možno, danes to ni več sprejemljivo.

Gasilce imamo za pogumne ljudi. Se strinjate s to oznako? Bi se sami tudi tako opisali?

Ja, vedno sem želel pomagati ljudem in delati v tem poklicu. Preden postaneš gasilec, sicer ne veš, kaj te čaka in kako se boš odzval na vse težke situacije. Številni poklicni gasilci in tudi nekateri prostovoljni sodelujejo npr. pri zahtevnih prometnih nesrečah, kjer so smrtni žrtve. Dokler ne prideš na intervencijo, ne veš, kako boš odreagirал in ali je ta poklic sploh primeren zate.

Lani smo bili priča požaru na Krasu, ki je bil med drugim tudi blizu Komna, vaše domače vasi. Kako se človek počuti, ko je tako obsežen ogenj tako blizu njega oz. njegovega doma?

Poletna sezona je bila zelo težka, to je bil največji požar v zgodovini Slovenije. Seveda je šlo za zahtevno gašenje; požar je ogrožal številne vasi, sicer Komna ne, ampak bližnje vasi. Številne vasi so bile evakuirane. To so naši kraji, naše okolje. Ne da me je bilo strah, ampak vsi taki požari prinesejo neko zaskrbljenost, kako bomo požar pogasili, kako bomo uredili, da ne bo smrtnih žrtev in da ne bo nastala premoženjska škoda.

Izvedel sem, da se poleg gasilstva ukvarjate tudi s koordinacijo reševalnih akcij na kriznih področjih. Pred nedavnim ste bili z ekipo v Turčiji. Kako ste »pristali« v reševalni ekipi? Kje pa ste bili z reševalno ekipo prvič?

Da, bil sem vodja začasnega sestava civilne zaščite, ki je pomagala ob potresu v Turčiji. Sam sem vodja državne enote M-USAR (Medium Urban Search And Rescue team), ki je enota, ki posreduje v primeru potresov doma in v tujini. Izbran sem bil za vodjo te začasne enote, ki je šla v Turčijo. Enota je sestavljala vodnike reševalnih psov s psi, vodstvo enote, logističnega in medicinskega tehnika. Delovali smo na

območju mesta Antakya, ki ga je potres močno prizadel. Vsi, ki smo bili del ekipe, smo bili visoko motivirani pri po-

moči prizadetim prebivalcem; prav tako prav vsi z veliko znanja na tem področju. Ni bilo veliko gasilcev v tej ekipi, ampak večinoma vodniki z reševalnimi psi, ki so ključni za reševanje in zaznavanje morebitnih preživelih.

Bil sem že na več misijah v tujini; pred leti ob poplavih v Srbiji, pa ob velikem požaru v Makedoniji.

V Turčiji ste nedvomno videli ogromno hudega, pa tudi prizore veselja. Na televiziji smo spremljali, da upanje res umre zadnje, ko so veliko ljudi rešili po več dneh ujetosti pod ruševinami. Kako taka izkušnja vpliva na člane reševalske ekipe?

Mi smo profesionalci na svojih področjih, zato se na take misije odpravljamo, da bi po najboljših močeh s svojim znanjem in izkušnjami pomagali prizadetim. Ja, veliko je bilo veselih trenutkov, pa tudi tistih zelo žalostnih, ko je bila za nekatere ljudi pomoč prepozna; grozo, in obup lokalnih prebivalcev je bilo zaznati na vsakem koraku.

Vsem nam, kljub izkušnjam, taka intervencija pusti poseben pečat, tako na operativni ravni kot tudi na psihični. Prvi dnevi so bili res stresni in zahtevni, saj se takrat dejansko zaveš razsežnosti take katastrofe. V ekipi smo imeli dnevne pogovore, katerih namen je bilo preverjanje fizičnega, predvsem pa psihičnega stanja članov in seveda tudi psov, ki so ključnega pomena. Reševalec lahko kvalitetno dela le, če je v dobri kondiciji in

psihično stabilen, in na tem smo veliko delali.

Od svežih spominov preidiva k preteklim. Tudi sami ste bili nekoč dijak naše šole. Obiskovali ste program ekonomski tehnik. Kaj se vam je na naši šoli najbolj vtisnilo v spomin?

Imam zelo dobre spomine na srednjo šolo – od prijateljev do učiteljev in predavateljev ... Nisem imel nobene slabe izkušnje. Bil sem tudi nadpovprečen dijak, zato mi srednja šola ni predstavljala nekega posebnega bremena, ne v zvezi z učenjem ne s čim drugim. Spomini so zelo pozitivni.

Kaj ste najraje in najmanj radi počeli? Kateri so vaši najljubši spomini na srednjo šolo?

Od športa sem imel najraje nogomet, ki je bil tudi Komnu prisoten; ves preostali prosti čas pa sem namenil »gasileriji«, delu z mladimi, vodenju društva, vključevanju v mladinske strukture in potem izobraževanju za operativnega gasilca.

Najljubši spomini? Mogoče tisti, povezani s prijatelji in prijateljicami iz srednje šole. Skupaj smo »ga žurali«, se družili, uživali. Ko se srečamo, ko imamo obletnice, je vse te srednješolske »obraze« lepo videti.

Ali ste že v srednji šoli vedeli, da boste postali gasilec?

Zagotovo, saj sem bil že v srednji šoli gasilec. Po srednji šoli sem študiral na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo. Bila je edina, ki je ponujala programe, povezane z gasilsko stroko.

Če bi z eno besedo opisali srednjo šolo, bi ta beseda bila ...

Beseda »zanimivo«.

Kaj bi sporočili trenutnim dijakom in morda bodočim gasilcem?

Srednja šola je nek izziv, ki ga je potrebno opraviti. Je osnova znanja, ki ga pridobiš za nadaljnje življenje, je mogoče neka osnovna usmeritev, kam naprej. Srednja šola še verjetno ni tisto zadnje izobraževanje; tudi če se nekdo se ne od-

loči za študij na fakulteti, se pač izobražuje v življenju. Pusti ti neko zelo dobro in kvalitetno osnovo, da lahko potem naprej živiš življenje, ustvarjaš v svoji smeri. Dá ti osnovo za nadaljnji razvoj.

Bodočim gasilcem pa bi rekel, da je ta poklic res eno lepo in plemenito poslanstvo. Je zahtevno delo, veliko je nevarnih situacij. Ko se odločiš za tak poklic, je bistveno več prednosti kot slabosti; veliko več zadovoljstva doživiš, saj lahko pomagaš ljudem. Z vsemi sredstvi, zna-

njem in zanosom lahko rešuješ zelo težke situacije in ljudem pomagaš ohraniti vse tisto, kar so si ustvarili skozi leta.

Blaž, najlepša hvala za pogovor. V vašem poklicnem in človeškem poslanstvu vam želim vse dobro.

**Fotografije so iz osebne arhiva intervjuvanca. Razredna fotografija je iz arhiva šole.*

Burjica

Dogajanje v Vrtcu Komen ...

V družbi varovancev Hiše dobre volje

Ali ste vedeli, da 21. maja obeležujemo svetovni dan kulturne raznolikosti za dialog in razvoj? Najmlajši iz enote Komen – otroci iz oddelka Žabice smo ga praznovali v družbi varovancev Hiše dobre volje. Povabili smo se k njim na obisk ter jim v prijetni senčki njihovega parka popestrili nekaj dopoldanskih trenutkov z našo navzočnostjo. Skupno druženje je prijalo nam in njim.

Besedilo in foto: Agata Masten

Priprava frtalje s šparglji

Vrtec Sežana smo že od leta 2019 v t. i. mreži UNESCO šol in vrtcev in v sklopu te smo se v tem šolskem letu podali v raziskovanje naše skupne kulturne dediščine.

V enoti Komen smo z obema oddelkom prvega starostnega obdobja – oddelkom otrok iz skupine Žabic in Metuljčkov – v sklopu tega spoznavali delček pestre kulinarike Krasa. Odločili smo se za pripravo ene izmed tradicionalnih kraških jedi, in sicer frtalje z divjimi šparglji. K sodelovanju smo povabili tudi starše in stare starše, ki so skupaj z otroki doma pridno nabirali divje šparglje. Te smo v vrtcu nalomili ter jih shranili do dne, ko nas je v vrtcu obiskala naša kuharica Bojana Furlan iz Vrtca Sežana. Skupaj z njo smo pripravili frtaljo s šparglji, ki pa

smo jo seveda še obogatili s koščki kraške slanine.

Vonj po tej res dobri in okusni kraški

jedi se je iz igralnice najmlajših širil po celotnem vrtcu.

Besedilo in foto: Agata Masten

... in Vrtcu Štanjel

Sončki smo se preselili v enoto Komen

Zaradi začetka rekonstrukcije in dozdave vrtca v Štanjelu se je naša skupina Sončki, začasno preselila v Vrtec Komen.

Pred selitvijo smo se spraševali, kakšen je vrtec v Komnu? Kakšna bo naša igralnica? Ali bomo imeli tam kaj igrač? Ali imajo v Komnu igrišče? Da smo si odgovorili na nekaj vprašanj, smo si ogledali fotografije iz spletne strani enote Komen. Otroci so bili v pričakovanju, kaj vse jih tam čaka. Tako smo v ponedeljek, 17. aprila, veselo zakorakali novim dogodivščinam naproti.

Prve dni smo raziskovali novo okolje, nov vrtec, igralnico, prostore in spoznavali otroke in strokovne delavke iz enote. Uredili smo si igralnico in koticke. Iz strani vseh, otrok, staršev in strokovnih delavk enote Komen, smo bili lepo sprejeti in se med novimi prijatelji, Komenci, super počutimo.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri selitvi, našim hišnikom ter sodelavkam, hvala staršem za potrpežljivost, spodbudne besede in razumevanje.

Besedilo in foto: Mateja Bežek Kosmač

Otroci iz skupine Žabice raziskujejo kulturno dediščino

Otroci iz skupine Žabice so v okviru projekta Unesco spoznavali kulturno dediščino in si »prisvojili« en kulturni spomenik. Cilj, da se otrok seznanja in

spoznava kulturno dediščino v okolju, v katerem (ne)posredno živi in spoznava njene značilnosti, smo dosegli s pomočjo raziskovanja. Naše projektno delo je zajemalo predstavitev problema, izražanje domnev, iskanje informacij, razvrščanje in analiziranje pridobljenih podatkov, ugotovitev oziroma rešitev problema, uporabo informacij in nato še prenos znanj in informacij. Najprej so na vprašanje »Kaj je kulturna dediščina« odgovorili otroci (da se kulturno obnašaš, da se lepo vedeš pri mizi, volk, nekaj starega itd), nato pa še starši, sorojenci, stari starši, otroci in vzgojiteljice iz vrtca, krajanji in delavka TIC-a. Ugotovili smo, da je kulturna dediščina nekaj, kar so nam zapustili predniki, in je zelo pomembno za vse nas (gradovi, spomeniki, knjige, hiše, cerkve, hrana itd). Štanjel je poln kulturne dediščine, zato smo se večkrat odpravili ga raziskovat. Najbolj nam je bila všeč Kraška hiša, zato smo se z lastnikom, g. Vojkom Markočičem, dogovorili za ogled. Zelo smo bili zadovoljni, saj je

večina otrok prvič vstopila v Kraško hišo in videla, kaj vse so jim predniki zapustili. Najbolj presenečeni so bili nad tem, da je v enem prostoru živelo 10 ljudi in so

imeli le eno posteljo. Med našim raziskovanjem je nastal plakat, ki smo ga najprej predstavili otrokom iz vrtca in ga nato razstavili pred igralnico.

Vojku Markočiču se zahvaljujemo, da nam je hišo razkazal in veliko o njej povedal.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Gregorjevo v Štanjelu

Gregorjevo je praznik, ki se praznuje 12. marca, na god sv. Gregorja. Korenine te šege segajo v predkrščansko dobo, vendar se je pri ljudeh uveljavilo prepričanje, da predstavlja prihod pomladi, saj se je po starem koledarju praznovalo na prvi spomladanski dan, ko je svetli del dneva postal daljši. Takrat naj bi čevljarji, kovači in drugi rokodelci, predvsem v krajih na Gorenjskem, prenehali delati ob umetni svetlobi. Po ljudskem izročilu se na ta dan »ptički ženijo«, zato je praznik pove-

zan tudi z zaljubljenici. Na Krasu ta običaj spuščanja gregorčkov ni tako razširjen, saj nimamo stoječih niti tekočih voda. V Osnovni šoli Štanjel pa ta »praznik« obeljujejo že več let. Letos smo se jim pridružili tudi mi.

Otroci so skupaj s starši doma izdelali barčice, ki smo jih razstavili v prostorih vrtca. V ponedeljek, 13. marca, smo se zbrali pred šolo, kjer smo se po kratkem kulturnem programu otrok iz vrtca in šole skupaj odpravili v Ferrarijev vrt. Tam smo spustili naše gregorčke v bazen ter opazovali, kako so plesali v soju luči po vodi. Bilo je zelo lepo, za vse otroke kot tudi za nas odrasle pa prav posebno doživetje. Zagotovo bomo tudi mi obdržali ta običaj še v prihodnje.

Besedilo: Katarina Černigoj
Foto: Mateja Bežek Kosmač in Mojca Mozetič

Kamišibaj v poeziji

Leta 1999 je Unesco 21. marec razglasil za svetovni dan poezije z namenom promoviranja branja, pisanja, objavljanja in učenja poezije po vsem svetu. Poezija je prostor, v katerem se srečujemo skozi besedišča vseh barv, ritmov in zvokov, ki ujamejo bistvo človeškega bitja. Tudi v naši enoti smo obeležili ta dan: na obisk smo povabili učenke iz Osnovne šole Dutovlje, ki so nam preko kamišibajev predstavile pesmi pesnikov Ferija Lainščka in Vinka Moderndorferja. Ob tej priložnosti bi se še enkrat zahvalili njihovi mentorici Vlasti Markočič in vsem dekletom za čudovito predstavitev poezije v malce drugačni obliki.

Besedilo: Katarina Černigoj
Foto: Mateja Bežek Kosmač

Svetovni dan zdravja

Generalna skupščina Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je leta 1950 določila 7. april za svetovni dan zdravja. Vsako leto se v želji po večjem osveščanju javnosti na ta dan izpostavi določeno temo s področja zdravja. Letošnje geslo

se je glasilo »Zdravje za vse«.

Tudi v naši enoti smo obeležili ta dan. V vseh oddelkih smo izvajale Fit aktivne metode. Vsaka skupina je preko aktivne metode utrjevala temo, o kateri so se pogovarjali takrat v skupini. Tako so najmlaj-

ši iz skupine Račke preko aktivne metode »smetnjak« utrjevali dele telesa. Žogice iz papirja, v katerih so bili deli telesa, so metali v posode, kasneje pa smo skupaj razkrili, kaj se v njih skriva, in ta del telesa poimenovali, se ga dotaknili. V srednji skupini Sončki so ravno spoznavali pravljico Si ti naša mami. Preko aktivne metode »glasbeni obroč« so prikazovali gibanje živali, ki nastopajo v pravljici.

Najstarejši iz skupine Žabice pa so se preko projekta Pasavček seznanjali z varnim vedenjem v prometu. Preko aktivne metode »smetnjak« so se seznanjali s pravilno uporabo varnostnega pasu med vožnjo ter uporabo čelade med vožnjo s kolesom in rolerji. Glasovno so uprizorili prevozno sredstvo in z gibanjem uprizorili pripenjanje s pasom ter namestitev čelade.

Besedilo: Katarina Černigoj
Foto: arhiv enote Štanjel

Kar burja prinese

Podelili borčevska priznanja

Združenje borcev za vrednote NOB Komen, ki deluje že 10. leto in je nastalo z odcepitvijo od sežanske borčevske organizacije leta 2014, šteje 110 članov. Od vsega začetka ga vodi predsednik Damjan Grmek. Člani so se 24. marca 2023 zbrali na redni letni skupščini v lovski koči v Nadrožici, kjer so pregledali opravljeno delo in sprejeli program dela za tekoče leto.

Skrbijo za 28 obeležij v občini in dobro sodelujejo s komensko občino in županom Erikom Modicem, ki je pohvalil njihovo delo in napovedal odprtje muzeja slovenskega jezika in knjige na gradu Štanjel. Ponosni so, da so v lanskem letu obnovili spomenik NOB v Gorjanskem, za kar ima posebne zasluge sežanski častni občan Srečko Rože iz Vojaškega muzeja Tabor Lokev.

Na zboru članov, kjer je bila prisotna tudi podpredsednica ZZB Slovenije, dr. Ljubica Jelušič, so podelili priznanje Srečku Rožetu za obnovo in restavriranje spomenikov v Gorjanskem, pred vasjo Škrbina in grobnice padlih partizanov v tej vasi ter spomenik ustrelenih v Meriv-

nikih pri Komnu. Ob članu Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Krasa in Brkinov in sežanskega združenja častnikov Rožetu, ki mu je srbska borčevska organizacija podelila zlati znak in kip svobode za uspešno sodelovanje, krepitev odnose in bratstva med Slovenci in Srbi, je posebno zahvalo prejel tudi Franko Zadnik, ki je tudi aktiven član Poli-

cijskega društva veteranov Sever.

Najvišje priznanje – rdečo plamenico – je kot zahvalo za življenjsko delo v društvu prejel najaktivnejši član 87-letni Danilo Ferfolja iz Komna, ki je v borčevski organizaciji že četrto stoletja praporščak in ima zasluge, da je v komensko borčevsko organizacijo privabil veliko število članov. Ferfolja, rojen 1935. leta v Vojsčici,

je že pri 9. letu ostal brez očeta, ki so ga kot načelnika Civilne zaščite ujeli, ker je pri sebi imel pištolo, in ga odpeljali nato v zapor Coroneo v Trst in od tu v nemško taborišče Dachau, kjer je umrl 1944. leta. Danilo je delal kot monter kovinskih konstrukcij – oken v komenskem Aluminiju in je že 30 let upokojen. Je praporščak pri štirih društvih. Pozna zgodovino in dogodke NOB ter prenaša izkušnje na mladi rod. Tako so v komenski borčevski organizaciji na zboru članov sprejeli štiri nove člane, med njimi tudi Roberta Tavčarja, ki postaja novi praporščak društva.

Komenski borci bodo nadaljevali z obnovo spomenikov; najprej sta na vrsti spomenika v Gabrovici in Kodretih. V razpravi je tekla beseda predvsem o spomeniku v Dovcah, ki sicer spada v pristojnost novogoriške občine, a ga komenski člani pridno vzdržujejo, za kar pa bi potrebovali tudi določena sredstva. Prav prihodnje leto bo minilo 80 let, odkar je bila v Dovcah 2. februarja 1944 leta velika bitka, ko je Južnoprimorski odred napadel motorizirano nemško-italijansko kolono na cesti prav na kraju med Komnom in Branikom, kjer se odvijajo vsakoletne slo-

vesnosti. Partizanskemu odredu je poveljeval legendarni poveljnik in narodni heroj Anton Šibelja - Stjenka, namestnik komandanta JPO.

Društvo bo kmalu dobilo nov prapor, za katerega je idejni osnutek s simbolom osrednjega komenskega spomenika pripravil akademski slikar Milovan Valič. V letošnjem letu pa bodo nadaljevali z ustaljenimi aktivnostmi. Po nekaj letih premora načrtujejo tudi enodnevni izlet. Za prijetno druženje ob dobri kraški kapljici in jedači je za tovariško vzdušje poskrbela Mirica Renner na harmoniko.

Besedilo in foto: Olga Knez

Nagovorljivi znaki oblikovalke Jane Pečečnik

V Grajzarjevi galeriji v Štanjelu je bila od 14. aprila do 4. maja letos na ogled razstava slikovnih znakov oblikovalke, ilustratorke in slikarke Jane Pečečnik.

Le kdo ne pozna slikovnega znaka z latnikom in trto na označevalnih tablah za Kraško vinsko cesto! Nemara pa le malokdo ve, da ga je leta 2001 oblikovala prav Jana Pečečnik, ki je, kot beremo v Primorskih novicah, »Krasu in širše s svojo prefinjeno ustvarjalnostjo vtisnila v svojem prek 20-letnem delovanju neizbrisni pečat«. Še nedavno pa s celovito podobo – od idejne zasnove do končne realizacije – oblikovala Botanični vrt v Sežani.

Izbor vizualnih sporočil, ustvarjenih zadnjih pet let, je avtorica poimenovala Znak govori. Z razstavljenimi znaki domiselno, estetsko izčiščeno, pogosto črno-belo kontrastno, vdihuje tako velikim kot majhnim naročnikom prepoznavno originalno »etiketo«, s katero odmevno sporočajo: Poglej me, tukaj sem!

»Sporočila Jane Pečečnik izvirajo iz resničnosti in se vanjo vračajo. Avtorsko artikurirana, stilizirana in reducirana na bistveno pomenijo elementarno likovno govorico znakov, ki govorijo in vzpostav-

ljajo pomemben komunikacijski most s širšim občinstvom,« med drugim zapiše likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn v razstavnem listu Znak govori.

Med Janinimi znaki v ravno prav intimnem razstavnem prostoru Grajzarjeve galerije, ki ga s stalno zbirko grafik likovne pedagoginje Vlaste Markočič loči prodajalnica lokalnih živil, spregovorijo Botanični vrt Sežana z novo podobo interpretacijskega centra kraške vege-

tacije; izbrane destinacije Slovenije v Unescovi svetovni naravni in kulturni dediščini; številni manjši zasebniki s Krasa; dejavnosti s področja kulture ipd.

Slikovni znak lahko sporoča samostojno, lahko pa je del celovite grafične podobe, ki vključuje še logotip, tiskane in digitalne oblike sporočanja, aplikacije ipd. Opazimo ga lahko v naravi kot označevalca raznih tematskih poti, na obrtnih, rokodelskih izdelkih, v gostinstvu, turizmu, skratka, povsod, kjer želi poslovni subjekt v javnosti vzbuditi pozornost nase.

Prav prepoznavnost, ki v gledalcu sproži asociacijo na predmet, ki ga kot podobo na ogled (iz)postavi, je bistvo oblikovanja vizualnih komunikacij – da sporočilo hitro in učinkovito doseže naslovnik. To pa je, vsaj v poslovnem svetu neizbežna podoba vsakega izdelka ali storitve. Pokaži mi svoj znak, in povem ti, kdo si ...

Razstava Znak govori oblikovalke Jane Pečečnik se 10. junija, na dan pohoda, seli v krajinski park Beka, na TIGR-ovo pot. Vabljeni, da si jo še vse do 10. julija ogledate tudi vi.

Besedilo: Marjana Lavrič
Foto: osebni arhiv Jane Pečečnik

Občina odraslim naproti do novih znanj

Že tretje leto zapored Občina Komen v sodelovanju z Ljudsko univerzo Sežana pripravlja Letni program izobraževanja odraslih, v okviru katerega nameni

sredstva za izobraževanje odraslih. Tečaje in delavnice izvajamo v osnovni šoli v Komnu, v zadnjem času pa tudi v dnevnem centru, poimenovanem Hiša dobre volje. Letos smo tri tečaje, ki so jih sofinancirale tudi druge tri občine iz kraško

-brinskega področja, izvedli na daljavo, ostale pa v živo.

V prvi polovici leta 2023 smo v občini Komen poleg treh jezikovnih tečajev izvedli še tečaj zelišč, delavnico kvačkanja, delavnico kuhanja in peke ter literarna

Oratorij bo

Že nekaj časa nazaj se je porodila ideja, da bi se animatorji komenskega oratorija dobili za en pomladni vikend in se pripravili na oratorij. Takrat bi pripravili vse potrebno in se o vsem dogovorili. To nam je letos uspelo. Izbrali smo vikend pred zadnjimi šolskimi počitnicami med letom, in sicer med 21. in 23. aprilom 2023.

Nekateri smo tako dvakrat prespali v komenskem župnišču. Vsakič je bil nekdo drug zadolžen za pripravljanje zajtrka ter kuhanje kosila in večerje. Po obedih je nekdo še pomil posodo.

srečanja. V želji, da oživi vaško balinišče, smo organizirali balinarsko šolo, v katero so se vključili tudi uporabniki dnevnega centra. V prijetni družbi bomo z balinam nadleževali v poletnih mesecih.

Dobra udeležba znanja željnih občanov kaže na velik interes in potrebo po novih znanjih ter medsebojnem druženju.

Tudi v bodoče se bomo skupaj s sofinanserjem Občino Komen trudili in zavzemali za pestro ponudbo izobraževanja ter kakovostno in trajnostno učenje, s katerim želimo investirati v razvoj in dobrobit občanov ter širše skupnosti.

Besedilo in foto:
Ljudska univerza Sežana

Čez dan smo spoznavali like in temo letošnjega oratorija, ki je tokrat še posebej zanimiva. Izhaja namreč iz romana Hobit angleškega jezikoslovca J. R. R. Tolkiena.

V nadaljevanju vikenda smo se razdelili v skupine, kot bomo poleti vodili kateheze, in se dogovorili o poteku katehez in različnih popoldanskih aktivnostih, ki pa jih še ne smemo izdati.

Urili smo se tudi v timske delo, v soboto zvečer pa smo gostili duhovnika Primoža Erjavca, ki nam je povedal veliko zanimivega o duhovnem življenju in

Svetem pismu. Oratorijski vikend smo zaključili v nedeljo z usposabljanjem za delo z otroki, ki ga je vodila voditeljica mladinske skupine Martina Grmek.

Menim, da smo vsi izvedeli kaj novega in da je bil vikend zelo koristen. Bolj smo se povezali in stkali prijateljske vezi. Seveda pa ni manjkalo niti smeha in raznih iger, da nam je bilo še lepše.

Vsi upamo, da bo oratorij 2023 čim bolj uspel. Zato vabimo vse otroke od petega leta dalje, da se nam pridružijo zadnji teden julija in z nami ustvarijo še en nepozaben oratorij.

Besedilo: Veronika Cej

Restavrirana slika Abraham gosti tri anjele

Baročna slika Abraham gosti tri anjele (1. Mz 18,1–8) iz župnijske cerkve sv. Danijela v Štanjelu je prepognjeno zložena samevala v predalu zakristijske omare. Nanjo je opozoril bivši župnik g. Ciril Cej. Najprej so jo pregledali strokovnjaki – umetnostni zgodovinar Ferdinand Šerbelj iz Goriškega muzeja, umetnostna zgodovinarica Katarina Brešan in restavratorica Polona Paglavc Šuligoj. Ko sem si jo ogledala še sama, sem videla, da je v zelo kritičnem stanju, zato sem pripravila predračun in na veliko srečo je župnija pridobila sredstva iz razpisa za kulturno dediščino pri Ministrstvu za kulturo in iz razpisa za kulturno dediščino pri Občini Komen.

Pod nadzorom odgovorne konservatorke Minke Osojnik in odgovorne restavratorke Marte Bensa iz ZVKDS – območna enota Nova Gorica sem se v letu 2021 lotila zahtevnih restavratorskih posegov. Slika je narejena v tehniki olje na platnu in meri 239 cm x 196 cm. Gre za veliko monumentalno kompozicijo osvetljenih figur v ospredju na temnem ozadju. V

letu 2006 sem restavrirala sliko iste avtorice, in sicer Jezus in prešuštnica (Jn 8,3–11), ki visi v cerkveni ladji in je naslikana v isti maniri. Takrat še nisem vedela za avtorstvo, z njim se je kasneje ukvarjal Ferdinand Šerbelj. Gre za Anno Borrini, hči znanega bolonjskega baročnega slikarja, ki je delovala na Goriškem.

Restavratorska dela so bila zahtevna. Slika je velika, barvna plast je skupaj s podosnovo odpadla na prepogibih in v njihovi bližini. Bila je polna nečistoč, lak je bil porumenel. Platno je bilo šibko in na robovih preperelo. Sliko je bilo treba podlepiti z novim lanenim platnom in jo napeti na nov lesen nosilec oz. podokvir. Odstranjevanje laka in umazanije je potekalo počasi, in sicer kemično s tampomi. Veliko časa je vzelo kitanje obsežnih poškodb s klejnokredno podosnovo, saj je bila nanešena v dveh ali treh nanosih. Plombe sem nato očistila in izolirala, narkar sem začela z retušo, ki je bila zaradi manjkajoče barvne plasti obsežna, vendar sem imela na srečo dovolj informacij, da sem jo izvedla v celoti. Nato sem sliko še polakirala.

Restavriranje je sliki vdahnilo novo, kvalitetno »življenje«, občudovali pa jo bomo lahko v župnijski cerkvi sv. Danijela v Štanjelu.

Besedilo in foto: Nataša Lapanja Jazbec

PRIHAJA NA NAŠE ODRE

četrtek, 1. junij 2023, ob 20.00

IZGINJANJE (Verschwinden/Izginjanje)

dokumentarni film, Avstrija/ Slovenija, 2022, 99 minut
Filmu bo sledil pogovor z režiserko.

petek, 2. junij 2023, ob 17.30 in ob 20.00

Predvajanje dveh zmagovalnih filmov obeh sklopov projekta žanrskega filma - **GRINDHOUSE**. Filma je izbiralo občinstvo dveh držav, v devetih kinih.

torek 6. junij 2023, ob 19.00

70 LET GLASBENE ŠOLE SEŽANA

Recital pianistov glasbene šole Sežana

torek, 13. junij 2023, 18.00

Baletno društvo DLBU Divača v sodelovanju z MDPM Sežana
2. Dobrodelni otroški plesni festival "S PLESOM DO SMEHA"

petek, 23. junij 2023, ob 18.30

RAJANJE Z ROMANO KRANJČAN

nedelja, 25. junij 2023, ob 20.00

Kraška pihalna godba z gosti
DOBRODELNI KONCERT: POLETNA NOČ

petek, 30. junij 2023, ob 17.00

ulično gledališče
ANA DESETNICA

Poročilo o zdravstveni ustreznosti pitne vode za leto 2022

(Občina Komen – upravljalec Kraški vodovod Sežana, d. o. o.)

Javno podjetje Kraški vodovod Sežana, d. o. o., izvaja gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo na območju občin Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in delu občine Miren- Kostanjevica. S pitno vodo iz Brestoviškega vodovoda, Nanoškega vodovoda in štirih lokalnih vodovodov (Barka, Branica, Štjak in Mahniči) se oskrbuje približno 21.000 uporabnikov. Na območju občine Komen se izvaja javna oskrba s pitno vodo pretežno iz Brestoviškega vodovoda, približno 150 uporabnikov se oskrbuje iz lokalnega vodovoda Branica. Za zagotavljanje ustreznosti pitne vode se na vseh vodovodnih sistemih pitna voda pripravlja s filtracijo preko peščenih filtrov in dezinfekcijo vode s kloriranjem. Laboratorijsko preskušanje vzorcev pitne vode je v letu 2022 izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Koper.

Na območju vodovoda Brestovica so bili od skupno 110 odvzetih mikrobioloških vzorcev trije vzorci neskladni zaradi povišanega skupnega števila mikroorganizmov pri 37 °C, eden pa zaradi prisotnosti koliformnih bakterij. Prav tako sta bila dva vzorca neustrezna zaradi povišanega skupnega števila mikroorganizmov pri 37 °C, na območju vodovoda Branica. V primerih neustreznih vzorcev je šlo za neustreznost zaradi prisotnosti indikatorskih mikrobioloških parametrov. Indikatorski parametri neposredno ne

Vodooskrbni sistem	NOTRANJI NADZOR				DRŽAVNI MONITORING			
	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE		FIZIKALNO KEMIJSKE ANALIZE		MIKROBIOLOŠKE ANALIZE		FIZIKALNO KEMIJSKE ANALIZE	
	ustrezen	neustrezen	ustrezen	neustrezen	ustrezen	neustrezen	ustrezen	neustrezen
BRESTOVIŠKI vodovod	86	2	42	0	22	2	22	0
Vodovod BRANICA	5	1	2	0	2	1	2	0

Tabela 1: Rezultati mikrobioloških in fizikalno kemijskih analiz po oskrbovalnih območjih.

ogrožajo zdravja ljudi, zato se izvedejo le korektivni ukrepi in vzamejo kontrolni vzorci. Po izvedenih korektivnih ukrepih so bili vsi kontrolni vzorci ustrezni, kar pomeni, da je šlo le za slučajne, »trenutne neskladnosti«, ki so lahko tudi posledica neurejene interne vodovodne instalacije, napak pri samem vzorčenju ipd. Vsi vzorci, odvzeti za fizikalno kemijska preizkušanja, pa so bili ustrezni.

Na vodovodnih sistemih smo spremljali higiensko stanje objektov in cevovodov, izvajali planirano in interventno čiščenje ter dezinfekcijo vodovodnih objektov. Ukrepe smo izvajali skladno s HACCP načrtom, upoštevajoč navodila in priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) ter Nacionalnega laboratorija za okolje in hrano Koper (NL-ZOH).

Na podlagi rezultatov laboratorijskih

preizkušanj pitne vode in drugih ugotovitev notranjega nadzora ugotavljamo, da je bila v letu 2022 oskrba s pitno vodo Kraškega vodovoda na vseh vodovodnih sistemih ustrezna in varna za uporabo.

Na kakovost pitne vode vplivate tudi sami. Redno nadzorujte interne vodovodne inštalacije, spremljajte obvestila izvajalca javne službe glede ukrepov za zagotavljanje kakovosti pitne vode in morebitnih motenj pri oskrbi ter upoštevajte izdana navodila in priporočila.

V kolikor želite prejemati SMS OBVESTILA v primeru omejitev in prepovedi uporabe pitne vode na javnem vodovodu (ukrepi prekuhanja, prepoved uporabe vode), se lahko prijavite na SMS obveščanje na spletni strani Kraškega vodovoda.

Besedilo: Kraški vodovod Sežana, d. o. o.

Vlada je do konca leta podaljšala regulacijo maloprodajnih cen elektrike in plina

Vlada je do konca leta podaljšala regulacijo maloprodajnih cen elektrike in plina za gospodinjstva, male poslovne odjemalce in zaščitene odjemalce ter cen elektrike za mala in srednje velika podjetja. To že zdaj velja za cene za javne zavode.

Vsi odjemalci, ki jih pokrivata dne 13. 4. 2023 sprejeti uredba o določitvi cene električne energije in uredba o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja, bodo tako elektriko ali plin še naprej plačevali po nižjih cenah, kot bi jih, če ukrepa ne bi bilo.

Vlada tako še naprej pomaga premagovati energetska draginja prebivalstvu in zaščitnim odjemalcem, malim in sre-

dnjim podjetjem pa omogoča stabilno, predvidljivo in konkurenčno okolje za poslovanje.

Regulacija cen bi se sicer iztekla konec junija za mala in srednja podjetja oziroma konec avgusta za gospodinjstva, male poslovne odjemalce in ostale zaščitene odjemalce. Zdaj bo v veljavi do 31. decembra. Enako že velja za javne zavode.

Za gospodinjstva in za porabo v skupnih prostorih je cena na megavatno uro (MWh) 118 evrov za višjo, 82 evrov za nižjo in 98 evrov za enotno dnevno tarifno postavko. Za odjemalce s priključno močjo enako ali manjšo od 43 kilovatov (kW), ki niso gospodinjstvi, zna-

ša 138 evrov za višjo, 99 evrov za nižjo in 124 evrov na MWh za enotno dnevno tarifno postavko.

Maloprodajna cena zemeljskega plina za zaščitene odjemalce, torej za gospodinske in skupne gospodinske odjemalce ter za distributerje toplote za ogrevanje gospodinjstev, je medtem omejena na 73 evrov, za osnovne socialne službe, vrtce, osnovne šole, zdravstvene domove in za male poslovne odjemalce pa na 79 evrov na MWh. Enake cene veljajo tudi v primeru nadomestne oskrbe teh odjemalcev.

Za mikro, mala in srednje velika podjetja pa je cena elektrike za višjo tarifo 217 evrov, za nižjo 155,50 evra in za enotno

tarifo 195 evrov na MWh.

Glede želje Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, da bi bile regulirane cene elektrike za mala in srednja podjetja nižje od dozdajšnjih, je minister Kumer povedal, da so dobavitelji že ob uvedbi regulacije cen ali pred njo ponujali letne odkupe cen, in takratne cene so takšne, da ustrezajo obstoječi zamejitvi.

Današnje veleprodajne cene, ki so

nižje, tako niso primerljive s paketi, ki jih imajo zakupljena podjetja. Ker pa so cene na trgu zdaj za podjetja nižje od reguliranih, pa na ministrstvu za gospodarstvo pozivajo, naj vsaj del porabe za leto 2024 že zakupi skladno s svojimi načrti, da bi se s tem izognili morebitnim novim pretresom v nadaljevanju leta in potrebi po pomoči države. Želijo si namreč, da za mala in srednja podjetja regulacija v pri-

hodnjem letu ne bi bila potrebna.

Še naprej pa ostaja odprto vprašanje smiselnosti nadaljnje regulacije cen za gospodinjstva in male poslovne odjemalce v letu 2024, saj so tržne cene zanje še vedno višje od reguliranih. Kumer računa, da bodo rešitve, neke vrste izhodno strategijo iz regulacije, našli v mesecu ali dveh.

Besedilo:

Klementina Križman, OOO Sežana

Okusite pravega – na svetovnem trgu skoraj polovica medu ponarejenega, zato potrošniki pozor!

Evropska komisija je podprla projekt »From the Hives«, v okviru katerega so naredili raziskavo o pristnosti uvoženega medu v države EU. V raziskavo je bilo vključenih 16 članic EU ter Švica in Norveška. Med novembrom 2021 in februarjem 2022 so zbrali 320 vzorcev uvoženega medu in jih poslali v uraden laboratorij, kjer so jih analizirali na pristnost. Pri 147 vzorcih (46 %) so vzpostavili sum na potvorjenost s sladkornim sirupom. Največ potvorjenih vzorcev je bilo uvoženih iz Kitajske (66 od 89, kar je 74 %). Odkrili pa so tudi potvorjene vzorce iz Ukrajine, Argentine, Mehike, Brazilije, Turčije, Urugvaja, Velike Britanije in še nekaj posameznih vzorcev iz drugih držav.

Izjemno pomembno delo za zaščito potrošnika opravlja tudi Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ki je pred kratkim v sklopu redne letne kontrole medu razkrila 260 ton ponarejenega medu iz Kitajske, katere mu je bil dodan nizkocenovni sladkorni sirup. Potvorba je bila ugotovljena pri vzorčenju medu iz pošiljke v Luki Koper, ki je bila namenjena italijanskemu kupcu. V kolikor ponarejenega medu ne bi ustavili, bi se preko različnih posrednikov in polnilcev lahko znašel tudi na našem

trgu. V lanskem letu so na pristnost analizirali 20 vzorcev medu, od tega so štirje kazali znake potvorbe.

Zaradi številnih medov z vprašljivim poreklom na trgu potrošniku svetujemo, da kupuje med pri čebelarju iz njihovega lokalnega okolja. Ob nakupu na trgu pa predlagamo, da ste pozorni na državo porekla, svetujemo vam, da izberete državo porekla: SLOVENIJA! Večina slovenskih čebelarjev toči med v posebne kozarce za med slovenskega porekla, katerega poreklo in kakovostne parametre v skladu s pravilnikom kontrolira ČZS. Korak dlje pa lahko storite z nakupom medu pri čebelarju, ki je tudi koristnik evropske sheme kakovosti, saj je višja kakovost njegovega medu dodatno preverjena. Med, ki je vključen v sheme kakovosti, prepoznamo po prelepki na pokrovu kozarca, ki vključuje evropski simbol kakovosti »zaščiten geografska označba« za Slovenski med ali »zaščiteno označbo porekla« za Kraški in Kočevski gozdni med. Seznam čebelarjev, ki pridelujejo med iz sheme kakovosti, je dostopen preko QR kode. V Sloveniji imamo odlično čebelarsko prakso in še vedno biotsko zelo pestro in neokrnjeno naravo. Ta dva dejavnika sta osnova za to,

da večina medu naših čebelarjev ustreza višjim kriterijem kakovosti v primerjavi s standardi, ki jo opredeljuje Evropska direktiva o medu. Tako med slovenskih čebelarjev brez težav dosega tudi parametre iz pravilnikov evropskih shem kakovosti.

Predsednik ČZS, g. Boštjan Noč, je v zvezi s tem povedal: »Čebelarska zveza Slovenije je spet dokazala svoje vizionarstvo. Že leta 2018 je ČZS Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije uradno predstavila pobudo glede nujnosti enotnega označevanja medu na evropskem trgu. Naš predlog je bil, da mora biti na vsakem medu na trgu natančno označeno poreklo medu s točno navedbo države porekla, če gre za mešanice, pa naj se navede točen % mešanic medu iz posameznih držav. Po našem mnenju si potrošnik zasluži, da je informiran, od kje prihaja med, ki ga kupuje. Veseli nas, da sedaj ta naš predlog že podpirajo tudi pristojne institucije EU in da je naš predlog ena ključnih zadev v boju proti ponaredek medu in predvsem v smeri zaščite potrošnika!«

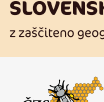
Podpredsednik mednarodne čebelarske organizacije Apimondie, dr. Peter

Okusite pravega

Izbirajte med iz evropskih shem kakovosti.

SLOVENSKI MED
z zaščitenim geografsko označbo

KOČEVSKI GOZDNI MED
z zaščitenim označbo porekla

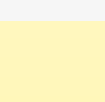
KRAŠKI MED
z zaščitenim označbo porekla

Za smernice zdravega prehranjevanja obiščite spletno stran

Sofinancira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA PODPIRA KAMPANJE, KI SPODBUJAJO VISOKOKAKOVOSTNE KMETIJSKE PROIZVODE.

ENJOY IT'S FROM EUROPE

Kozmus, je poudaril: »Ponaredki medu na svetovnem trgu so trenutno največja težava svetovnega čebelarstva. Na svetovnem čebelarskem Kongresu Apimondia 2019 smo vse vzorce medu, ki so prispeli na ocenjevanje, natančno pregledali in kar 43 % medu je bilo prepoznanega kot ponaredek. Rezultati so s tem jasno izkazali, da je na trgu skoraj polovica medu potvorjenega, posledično pa imajo kup-

ci veliko težavo, kako priti do pravega medu. Še posebej ob poznavanju dejstva, da ljudje želimo pojesti več medu, kot ga je mogoče pridelati. V Apimondii si prizadevamo za visoke standarde pridelave medu in njegovo preverjanje na poti od čebelarja do kupca. Predvsem slednje je nujno za učinkovito delovanje nadzornih služb, ki bodo le z natančnimi analizami sposobne prepoznavati po-

naredke medu na trgu in jih učinkovito odstranjevati. Pomemben napredek bo dosežen z natančnejšim označevanjem medu v EU, vendar mora temu slediti tudi učinkovita diagnostika, ki bo sposobna nadzora sledljivosti.«

Besedilo: Tina Žerovnik, specialistka svetovalka za ekonomiko, zaposlena na Čebelarski zvezi Slovenije (ČZS)
Foto: arhiv ČZS

ArtŠtanjel 2023 – ustvarjalne delavnice za mlade

Po uspešnih izvedbah programa ArtŠtanjel – poletne ustvarjalne delavnice za mlade v preteklih dveh letih je ekipa likovnih mentorjev pripravljena na nove ustvarjalne presežke mladih. Program in izvedba štiridnevni ustvarjalnih delavnic

ostaja podoben lanskemu. Mladi bodo ustvarjali na različnih lokacijah po Štanjelu, obiskali bodo galerijo Lojzeta Spacala v Štanjelu, pripravili zaključno razstavo v Fabianijevi dvorani in se seveda veliko družili. Z njimi bodo ustvarjali likovni pedagogi

Vlasta Markočič, Vasja Nanut, Ksenija Pfeifer in Katja Skok ter likovni ustvarjalci Britta Höschle, Maša Pušnik in Jovana Đukić. Celotno dogajanje bo skozi fotografski aparat beležil fotograf Matej Čebulec. Letošnje delavnice se tematsko navezujejo na Štanjel ter likovno ustvarjanje grafika Lojzeta Spacala.

Že lani je bilo pri ustvarjanju in delih mladih opaziti določen kvaliteten preskok. Po zavzetosti mentorjev in opisu delavnic smo prepričani, da bo letošnji ArtŠtanjel presežek lanskega. Več na: <https://www.artstanjel.com/delavnice>.

Tudi letos smo pred začetkom ustvarjalnih delavnic za mlade ArtŠtanjel ob sodelovanju ORE Krasa in Brkinov v Fabianijevi dvorani v Štanjelu pripravili razstavo. Na njej je poleg del mladih ustvarjalcev predstavljeno bogato fotografsko gradivo iz lanskih delavnic. Med fotografijami in deli mladih ustvarjalcev sta na razstavi postavljeni dve prazni platni, ki obiskovalce vabita, da začeto sliko nadaljujejo. Do zaključka razstave bosta sliki vedno bolj zapolnjeni, rezultat pa zanimiv. Ko domišljiji pustimo prosto pot, je rezultat vedno presenetljiv.

Razstava ArtŠtanjel bo odprta do konca poletja 2023. Poletni urnik Fabianijeve dvorane je vsak dan od 10.00 do 18.00 ure. Vljudno vabljeni!

Več o programu ArtŠtanjel s podrobno predstavitevijo mentorjev in posameznih delavnic najdete na spletni strani www.artstanjel.com. Prijave na ArtŠtanjel – poletne ustvarjalne delavnice za mlade so odprte do petka, 30. junija 2023. Število mest je omejeno, zato ne odlašajte s prijavo!

Pri programu ArtŠtanjel 2023 sodelujejo: Društvo likovnih pedagogov Primorja, Športna zveza Komen, ŠK društvo Hruševica, Visit Štanjel, ORA Krasa in Brkinov. Izvedbo programa Art Štanjel – poletne ustvarjalne delavnice za mlade je omogočilo sofinanciranje Občine Komen.

www.artstanjel.com

ArtŠtanjel 2023

Poletne kreativne delavnice za mlade

Ko domišljiji pustimo prosto pot so presenečenja neizbežna. Za dodatno dozo navdiha in sproščenosti poskrbi Štanjel.

THE EARTH WITHOUT "ART" IS JUST "EH"!
DEMETRI MARTIN

4 julij - 7 julij
2023
9.30 - 18.30
Lokacija Štanjel

Dobrodošli na plaži Poletja na Krasu 2023

Poletje je čas oddiha, a tudi čas, ki ga ob druženju z vrstniki lahko preživimo koristno in aktivno. V Športni zvezi Komen že šesto leto organiziramo program Poletje na Krasu, ki se je med otroci in njihovimi starši zelo lepo prijel. Še vedno bo naša »baza« v Kulturnem domu v Kobjeglavi. Če pa bo taka vročina kot lani, se bomo odpravili na našo plažo na reko Vipavo. Kaj lahko otroci od letošnjega Poletja še pričakujejo? Na kratko: vse, kar je otrokom zanimivo in jim brezskrben počitniški čas naredi še posebej lep. Vsako Poletje je zgodba zase in tudi letos ne bo nič drugače. Vsebinsko ostaja ista: športne aktivnosti, ustvarjalne urice, izleti, sproščeno druženje, počitek in veliko, veliko zabave. A vsega zaenkrat še ne izdamo. Povejmo le, da vas Mateja z ekipo animatorjev že prav nestrno pričakuje. Še eno krasno Poletje je pred nami.

Zaradi zagotavljanja ustreznih pogojev za uspešno izvedbo Poletja na Krasu 2023 je število otrok v posameznem terminu omejeno. Vse starše oziroma skrbnike zato naprošamo, da s prijavo pohitijo. Rok prijave za prvi termin je 23. junij 2023, za drugi pa 30. junij 2023 oziroma do zapolnitve prostih mest. Prijava velja le ob predhodno izpolnjeni prijavnici poslani na e-poštni naslov: info@szkomen.si. Prijavnice najdete na spletni strani: www.poletjenakrasu.com

Več informacij:

041 892 807 | Mateja Terčon Knap, 041 221 169 | Boštjan Furlan, 040 645 767 | Rajko Kralj

Vaški skupnosti Kobjeglava-Tupelče se za dolgoletno sodelovanje pri izvedbi programa Poletje na Krasu iskreno zahvaljujemo.

**Poletje
na Krasu**

**20
23**

Občina KOMEN ŠPORTNA ZVEZA KOMEN Vabimo Vse!

KULTURNI DOM KOBJEGLAVA
26.6. - 30.6. 2023
3.7. - 7.7.2023

WWW.POLETJENAKRASU.COM
WWW.SZKOMEN.SI

Besedilo: Rajko Kralj

Ko nimate prevoza ..., uporabite prevoz na zahtevo!

Za prevoze na treninge, obšolske dejavnosti, opravke ali družabne dogodke v občinah Krasa in Brkinov lahko po novem rezervirate prevoz na zahtevo. Ta sodobna oblika trajnostne mobilnosti omogoča, da prevoz enostavno rezervirate preko aplikacije, določite dan in uro odhoda, uro povratka in zanj odštejete le simbolni znesek. Prevozi na zahtevo niso taksi, saj si vozilo (kombi) delite s tistimi, ki se istočasno odpravljajo v isto smer.

Kako deluje prevoz na zahtevo?

Prevoz rezervirate s pomočjo aplikacije ToyotaGO, ki si jo

prenesete na svojo pametno napravo. Enostavna in intuitivna aplikacija vas ob prvi uporabi vodi skozi postopek namestitve ter vam pri nadaljnji uporabi omogoča rezervacije in plačila prevozov.

Kdaj lahko naročim prevoz na zahtevo?

Prevozi so na voljo od ponedeljka do petka med 6. in 19. uro. Prevoze lahko naročite že teden dni pred želenim odhodom in si tako zagotovite, da bo prevoz na voljo. Želimo si, da bi jo uporabili čim večkrat, da storitev zaživi in da skupaj v svojem ravnanju postanemo bolj trajnostno naravnani.

Kam lahko potujem s prevozom na zahtevo?

Kamorkoli na območju občin Divača, Komen, Hrpelje-Kozina in Sežana. Anketa, ki smo jo v okviru LAS projekta Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in Brkinih izvedli na območju vseh štirih občin, je pokazala, da si občani želijo predvsem dodatnih prevozov do občinskih središč, ko je treba po opravkih, za prevoze otrok na športne dejavnosti, v glasbeno šolo ali druge obšolske dejavnosti ter na družabna srečanja. Prevoz na zahtevo lahko rezervirate tudi za prevoz k zdravniku ali do trgovine.

Kdo izvaja prevoze na zahtevo?

Polletno pilotno izvedbo prevozov na zahtevo za občane

vseh štirih kraško-brkinskih občin omogoča izvedba LAS projekta Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in v Brkinih, ki smo mu nadelali slogan Lokalno povezani. ORA Krasa in Brkinov, občine Divača, Komen, Hrpelje-Kozina in Sežana ter Zavod Sopotniki smo se za izvedbo projekta povezali z lokalnim prevoznikom Petika, Peter Česnik, s. p., in podjetjem Toyota Adria. Prevoze izvajamo z dvema Toyotinima voziloma, aplikacija ToyotaGO pa nam omogoča rezervacijo in koordinacijo prevozov na zahtevo na območju Krasa in Brkinov.

Več informacij poiščite na www.lokalnopovezani.si in rezervirajte svoj prvi prevoz na zahtevo.

Ni prevoza? Ni panike!

1. Naloži si aplikacijo ToyotaGO.
2. Dodaj svoje podatke.
3. Rezerviraj prevoz po simbolni ceni!

Za prevoze na treninge, obšolske dejavnosti, opravke ali družabne dogodke v občinah Krasa in Brkinov je prevoz na zahtevo prava izbira!

Več informacij na lokalnopovezani.si.

Lokalno povezani

Kras in Brkini

POMEŽIK SONCU
Omogočimo počitnice vsem otrokom!
Pošlji SMS s ključno besedo **POMEZIK5** na 1919 in daruj 5€.
Več informacij na www.zpms.si

Zveza Prijateljev Mladine Slovenije

POMEŽIK SONCU

Počitnice v dobri družbi

LETOVANJA ZA OTROKE

PACUG: 22. 7.–29. 7. 2023

za osnovnošolce in mladostnike

<http://www.zpmvic.si/otrosko-letovisce-pacug/>

FIESA: 23. 7.–30. 7. 2023

za osnovnošolce do 6. razreda

<https://www.csod.si/dom/brezenka>

DO ZDRAVSTVENEGA REGRESA ZA LETOVANJE NA MORJU SO UPRAVIČENI OTROCI IN MLADOSTNIKI DO 19. LETA STAROSTI NA OSNOVI PRILOŽENEGA POTRDILA ZDRAVNIKA, ki imajo v medicinski dokumentaciji zapise, da so bili dvakrat ali večkrat bolni ali hospitalizirani v času od 12. 3. 2022 do 3. 3. 2023 in imajo stalno bivališče na področju izpostave ZZS Območne enote Koper in Sežana.

Kritje prispevka v več kot 3 obrokih ali uveljavljanje cenejšega letovanja za otroke družin v socialni stiski je možno na osnovi pisnih prošenj.

POČITNIŠKO VARSTVO

POČITNIŠKO VARSTVO SEŽANA:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana, Bazoviška cesta 11 in na Ljudski univerzi Sežana.

1. TEDEN: 26. 6.–30. 7. 2023

2. TEDEN: 3. 7.–7. 7. 2023

3. TEDEN: 10. 7.–14. 7. 2023

4. TEDEN: 17. 7.–21. 7. 2023

POČITNIŠKO VARSTVO HRPELJE:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure v prostorih Vaškega doma Hrpelje.

1. TEDEN: 3. 7.–7. 7. 2023

2. TEDEN: 10. 7.–14. 7. 2023

POČITNIŠKO VARSTVO DIVAČA:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure v prostorih Glasbenega doma Divača (stara šola).

1. TEDEN: 31. 7.–4. 8. 2023

2. TEDEN: 7. 8.–11. 8. 2023

POČITNIŠKO VARSTVO KOMEN:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure v prostorih Krajevne dvorane Komen.

1. TEDEN: 16. 8.–18. 8. 2023

2. TEDEN: 21. 8.–25. 8. 2023

Starši lahko otroke vpišete tudi v druge občine našega delovanja in v vse termine.

Prijavnice in informacije za vse programe dobite na spletni strani, na elektronskem naslov, po pošti ali na sedežu društva:

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, Bazoviška cesta 11, 6210 Sežana

tel: 05 7341486; www.mdpm.si

mail: drustvo.prijateljev@siol.net

Ana Pangos, Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

I FEEL
SLOVENIA

KRAŠKE TRGOVINE PODPRITE LOKALNO

MITSKI PARK RODIK

Rodik 6, 6240 Kozina, 070 569 882, info@mitski-park.eu

TIC DUTOVLJE

Dutovlje 65, 6221 Dutovlje, 05 764 15 49, dutovlje@visitkras.info

TIC LOKEV

Lokev 139, 6219 Lokev, 05 762 10 17, lokev@visitkras.info

TIC SEŽANA

Partizanska cesta 4, 6210 Sežana, 05 731 01 28
sezana@visitkras.info

CENTER ZA OBISKOVALCE GRAD ŠTANJEL

Štanjel 1a, 6222 Štanjel 05 769 00 56, stanjel@visitkras.info

www.visitkras.info

ORATORIJ KOMEN 2023

od 24. 7.
do 30. 7. 2023

ŽUPNIŠČE KOMEN

oratorij.komen@gmail.com

Tinka: 041 216 907

Tina: 040 609 130

prijave zbiramo do 25. 6.

V NEDELJO, 27. AVGUSTA 2023,
VAS VAŠKA SKUPNOST ŠKRBINA IN DRUŠTVO VRT
VABITA NA

PRAZNIK DRNJUL

PROGRAM SE ZAČNE OB 15. URI

- DRNJULOV POHOD
- POKUŠANJE DOBROT IZ DRNJUL:
SLADOLED, POTICE, SOKOVI, LIKERJI
- PREDSTAVITEV VAŠKIH PONUDNIKOV
- UČNA URA O DRNJULAH

PRISRČNO VABLJENI!

PRIREDITEV BO V VSAKEM VREMENJU

VEČ INFORMACIJ: PRAZNIK DRNJUL ŠKRBINA

gšs 70^{let}
glasbena
šola
sežana

Matinejski Koncert za vse osnovne šole
Živalski karneval

17. 5. 2023, ob 9.30 in ob 11.00, Kosovelov dom

Koncert Trio Art

24. 5. 2023, ob 19.00, Kosovelov dom

Recital pianistov GŠ Sežana

6. 6. 2023, ob 19.00, Kosovelov dom

Koncert nekdanjih učencev GŠ Sežana

14. 9. 2023, ob 19.00, Kosovelov dom

Koncert učiteljev GŠ Sežana

19. 10. 2023, ob 19.00, Kosovelov dom

Slavnostni koncert ob 70. letnici šole

23. 11. 2023, ob 19.00, Kosovelov dom

Slavnostni koncert ob 70. letnici šole

24. 11. 2023, ob 19.00, Kosovelov dom - ponovitev

RAZNOLIKI THE DIVERSE OBRAZ FACE OF EVROPE EUROPE

4.-9. 9. 2023

vilenica.si

38.
vilenica
mednarodni literarni festival
international literary festival

DOGODKI OB PRAZNIKU OBČINE KOMEN

Petek, 9. junij 2023

Grofovsko Komen, Turnir v nogometu U11

Grad Štanjel, Koncert Batista Cadillac

Sobota, 10. junij 2023

Igrišče Gorjansko, Pihalni orkester Komen in Tjaša Fajdiga

Grofovsko Komen, Turnir v nogometu U13, Turnir v nogometu »Zelena noč Komen«

Nedelja, 11. junij 2023

Grad Štanjel, Podelitev Štrekljeve nagrade za leto 2022

Vinoteka Grad Štanjel, Vina Štoka - popoldansko druženje s kraškimi vinarji

Petek, 16. junij 2023

Kulturni dom Štanjel, Slavnostna seja občinskega sveta Občine Komen

Grofovsko Komen, Glasbeni koncert s skupinami: Vlado Kalamber, Colonia in Ne me jugat

Sobota, 17. junij 2023

Grofovsko Komen, Prireditelj ob občinskem prazniku občine Komen 2023

Domačija Vina Kobal (Štanjel 55), Koncert Vlado Kreslin & Vina Kobal pod zvezdami

Nedelja, 18. junij 2023

Grad Štanjel, Festival Gledanica

Vinoteka Grad Štanjel, Petelin Rogelja -popoldansko druženje s kraškimi vinarji

Petek, 23. junij 2023

Grad Štanjel, Koncert Mojca Štoka – Moya in Tinkara Kovač

Nedelja, 25. junij 2023

Vinoteka Grad Štanjel, Vina Kobal - popoldansko druženje s kraškimi vinarji

Grad Štanjel, Nona Luisa & Bistro Grad Štanjel – kreativne delavnice Izdelovanja mil

Nedelja, 2. julij 2023

Štanjel, Škratji Kras – krasni voden pohod

Torek, 4. julij, do petek, 7. julij 2023

Štanjel, Poletje kreativnih delavnic za mlade - Art Štanjel

Sobota, 8. julij 2023

Domačija Vina Kobal (Štanjel 55), Koncert Neisha & Vina Kobal pod zvezdami

FESTIVAL GLEDANICA

DELAVNICE

10.00 – 13.00 in 15.00 – 19.00, Delavnica izdelovanja venčkov sv. Ivana

15.00 – 18.00, Delavnica izdelovanja starodavnih glasbil 'PISKAJ IN MUČI'

15.00 – 18.00, Delavnica izdelovanja prvega glasbila – brnivka

15.00 – 18.00, Pletarska delavnica Otip narave

PREDSTAVE

15.00, Predstava Moč kamna
19.00, Večer Kamišibaj zgodb

VODENI OGLEDI

11.00, Voden pohod po Škratjem Krasu

14.00 – 18.00, Vodeni ogledi zvočne galerije Kamenica

17.00, Voden ogled Štanjel in vino skozi zgodovino

Nedelja, 18. junij 2023, Grad Štanjel

19.00 – 20.00, Ocenjevanje najlepših venčkov

20.00 dalje, Tradicionalni obred – raznos venčkov po Štanjelu, odstranitev starih in obešanje novih

IZBERITE ENA OČALA ZA VSE RAZDALJE

POSKENIRAJTE
IN SE NAROČITE.

OPTIKA TOM

PREGLED VIDA
VSAK ČETRTEK

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, TEL: 05 730 47 70

Ko je vaš vid zamegljen tako v daljavi kot pri branju, potrebujete očala z vgrajenimi progresivnimi očalnimi lečami.

Primerne so za vse uporabnike očal, ki želijo imeti le ena očala za vse razdalje. Za zagotavljanje dobre izkušnje s progresivnimi očali so potrebni 4 koraki:

- **Pravilna meritev dioptrije** – Ta korak je ključnega pomena, saj brez pravilno izmerjene dioptrije in natančno izmerjenih vgradnih parametrov ne boste videli dobro.
- **Pravilna izbira okvirja** – Udoben, lahek in za vašo fizionomijo obraza primeren okvir zagotavlja, da progresivna očala lahko nosimo ves dan.
- **Izbira očalnih leč glede na življenjski slog** – Življenjski slogi se lahko močno razlikujejo, zato vam svetujemo vrsto progresivnih leč, ki bodo ustrezala vašemu življenjskemu slogu.
- **Natančna izdelava** – Progresivne očalne leče so izdelane po meri, prilagojene so načinu nošenja in vgrajene glede na specifične posameznika, podobno kot po meri krojena obleka.

Preglede vida opravljamo vsak četrtek med 9. in 16. uro. z optometristom dr. Emilom Oblakom.

Pri nas ste na vrsti v enem tednu in ob dogovorjenem času, brez čakanja v čakalnici. Naročila sprejemamo po telefonu 05 730 47 70 / 041 444 882, na e-mail: info@optikatom.com ali preko spletnega obrazca **NAROČI SE NA PREGLED**.

Zagotavljamo strokovno izvedbo pregleda vida, kakovostne očalne leče in okvirje ter strokovno svetovanje. Vse naštetje je razlog, da vam v OPTIKI TOM nudimo 100 % garancijo zadovoljstva.

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek, sreda in petek od 8.00 do 10.00

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@kosovelova.si
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 15.00

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00
sreda od 9.00 do 18.00

Zbirni center Komen

torek: od 9.00 do 13.00
četrtek: od 14.00 do 17.00
sobota: od 9.00 do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litijska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr.si/prijava-napak

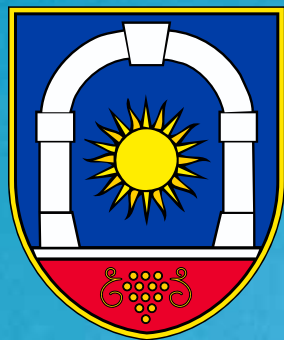
Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

OBČINSKI PRAZNIK OBČINE KOMEN

16.6.
17.6.

16. junij 2023 ob 21.00

**VLADO KALEMBER,
COLONIA, NE ME JUGAT**

17. junij 2023 od 18.00

PRIREDITEV OB OBČINSKEM PRAZNIKU

**KULTURNI PROGRAM +
BOŠTJAN PERTINAČ,
JASTREBI**

**VELIK ŠOTOR
„GROFOVSKA“
Komen**

Občina
KOMEN

